

3000 వ తిది న ము వ క టిం వ ర బ డు ను

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 1-వ తేది శనివారము

No 108

సంపుటము ౧౦౩

ద థి ర్ థా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, కార్తికమాస బహుళ అష్టమి ౮.

సంచిక ౧౦౩

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము వుండకు

ఘనమయినమందు

దక్కనిడబ్బితో నహసీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధినిజుడిచియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతకల్పమాదినిగల మాయముగల మందు. అమృతాంజనము గాయముగలగును. కంచభాషచీటిని చూచి కొనిన మోసముగలగును. అమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన జేశమునుండియు పంపింపబడినది.

కఫహరిచూరము

జ్వరసాయనము

దంతశూలహరి

విన్నదబ్బి 1-కి 0-2-0 (6 వత్తుల మందుగలది) 1-కి రూ. 2-0-0
ఈ చూరము వఃమూలికచే చేయబడినది.
కఫ, ఉబ్బసము, కాశ, జ్వరము, తైల్యజ్వరము మొదలగువానికి
మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంటనుంచుకొనట మంచిది.

అజీర్ణములన భుజించిన కడుపున రక్తముగల సుగంధము.
అజీర్ణము మిగిలిన రోగములకు కారణము. దీనివలన జీర్ణశక్తి
లందు కష్టపడవలెను. క్రమముగ ౪౦౫ దుర్బల మేర్పడి ఆయా
క్షీణించును. 26 మార్తల దబ్బి వెల రూ. 1-4-0.

వెల సీసా 1-కి 0-8-0. ఐ. పి. సహా 0-14-0
దంతశూలకు శైత్యము, రసపట్టు, పుష్టిపన్నులు, కల్లిన
కదిలిన దంతములు మొదలగునవి కారణములు. నొప్పిగల
చూచిని మందులో తడిపి పెట్టిన నొప్పి వెంటనే పోవును.

అమృతాంజనము డి. పో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టిపీఠి, మదరాసు.

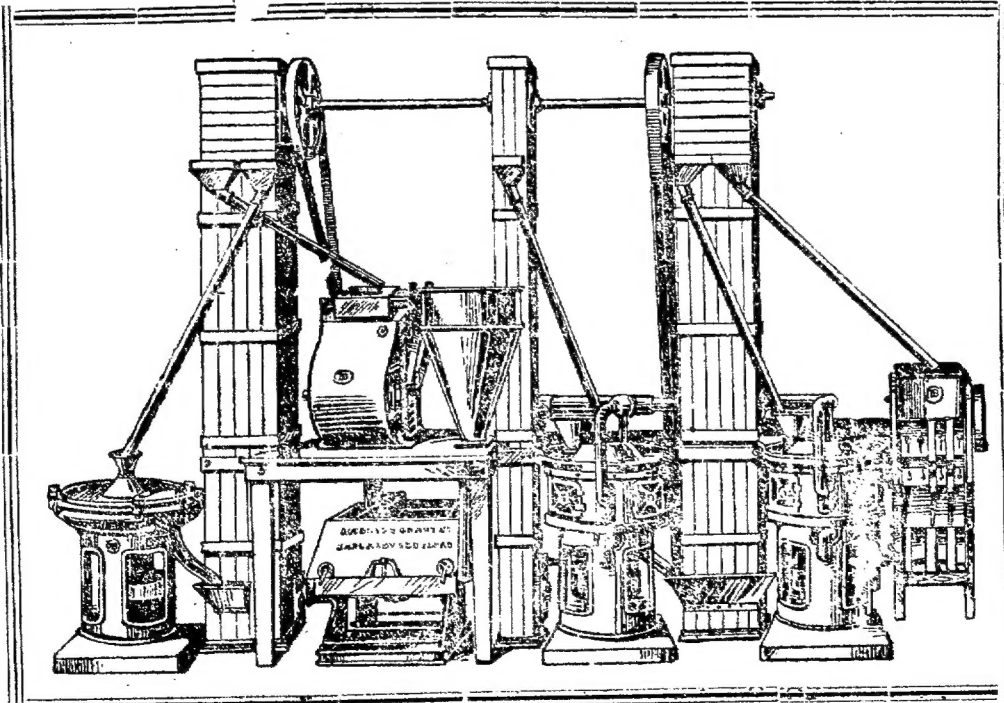
(7 పరిమాణములలో)

388

అన్ని రకముల బియ్యపు యంత్రములు

40' 81' 122' 163' 244' 326' 407' సంచుల (సంచి 1 కి 165 పౌనులవంతున)

మేలైన బియ్యము దినము 1-కి 12 గంటలు చొప్పున పనిచేసిన తయారగును

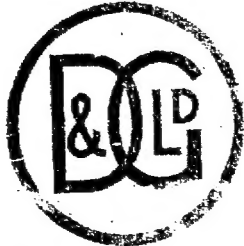

మేము బియ్యము
హల్లరులు, పాలిషర్లు
పెల్లర్లు
కంపార్టుమెంటు
సెఫరేటర్లు
పెరలింగు లేక
వైటరింగు కోనులు
మొదలగువాటిని నిలవ
చేసియున్నాము.

బియ్యపు యంత్రము
లకు ఫంబిండిన పరి
కరములన్నియు మావద్ద
నున్నవి.
మాచిత్రవిచిత్రపు
క్యాటలాగ్ నకును
ధృవ జాబితాకును
వ్రాయుకోరెదము.

MADE BY

Douglas & Grant Ltd
Kirkcaldy, Scotland.
Rice Milling
Specialists

Sole AGENTS in S INDIA

MASSEY & Co, Ltd,
Post Box 554
MADRAS

152 Harrison Road,

అమృతాంజనము

1924 క్యాలెండరు 1924

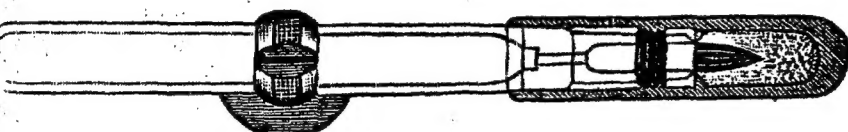
స్వపసిద్ధులగు జర్మనీచిత్రకారులయిన ముల్లరుగారిచే వ్రాయబడిన
రావణాసురుని యుద్ధానవనమందలి సీతామహాదేవి,
పటమును రంగులతో ముద్రింపబడియున్నది.

క్యాలెండరు 1-కి ధర 0.40 పోస్టేజీ సహా 0.60
కర్తవలకు 25-కి 4-8-0, 100-కి రు 15-0-0. ఖర్చులు ప్రత్యేకము

అమృతాంజనం అన్ని సెప్పులకు దివ్యాంజనము

అమృతాంజనం డి పో మదరాసు

వ ఫిల్లింగు "ఆగేట్" ఫ్రంట్స్ వేనా

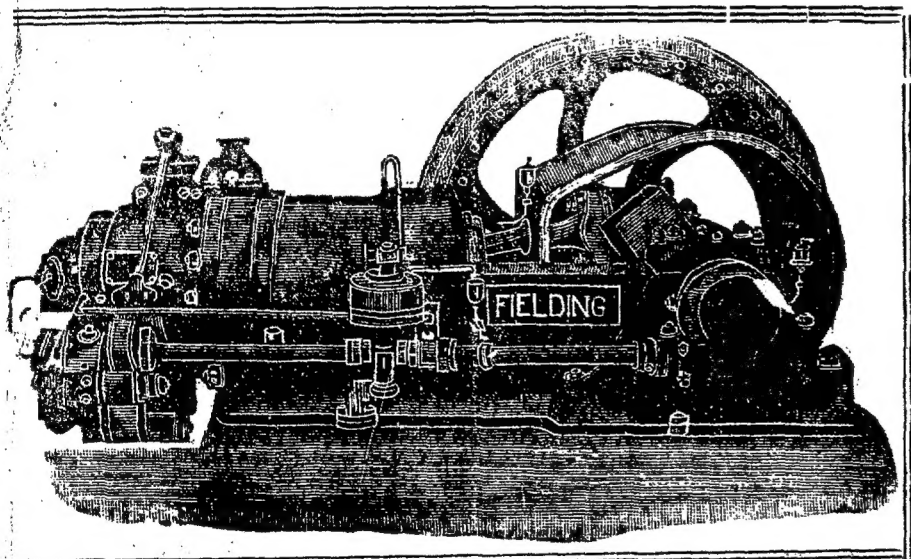
ఆగేట్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫెక్కి అని చెప్పుదగు ఈ "ఆగేట్" కలము, అమెరికా అస్ట్రేలియా, మొదలగు వివిధ దేశములందు వివిధముగా ఉపయోగించుచున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూదేశమునందు కూడ విక్రమముగా జనాదరణను

సాధరణమయిన "ఆగేట్" కలము

మీరు ఉపయోగించుటకు ఉత్కృష్టానికి బదులు "ఆగేట్" గాజుపాళి నుపయోగించుట యధురమగు నూతన తూరి సిరాలో ముంచుచుండల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

గ్రామ విక్టోరియా డిపో, మదరాసు

ద్వికెక్కిన పిల్లింగు శెమిడిశల్ క్రూడాయిలు యింజనులు

యీ యింజనులు రమారమి యుద్ధమునకు పూర్వము వున్న స్వల్పధరికే అమలును
వి. అన్ని సయిజాలు ప్లాకులో సిద్ధముగానున్నవి. యివి కొనుటవల్ల అన్ని విధములచేతను
మీరు పొందవచ్చును. మిల్లులకు కావలసిన యావత్తు సామానులుకూడా అతి సరస
న ధరలకు దొరకును ఆలశ్యముచేయక వెంటనే వ్రాయును.

586 సోల్ యేజంట్లు:—డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో,
12, రంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

హామిలోటా కుపాకి నుప్రదేమగు
కంపెనీవారే బీజుబద్ది. (8069)

హామిధితులగు రివాల్యూర్ అరులే
బుక్లోటాలు రె క్లక్సుని [ప్రచీనము ౧౮౬3 ను]

హామి 3౨, 3౪, 3౬ అంగుళములలో దొరకును ఇప్పటి కేబుల్ టెబుల్ గలిగినది కూడ దొరకును.
యం. వి. రామానుజం శెట్టి అందు కంపెనీ, నెం. ౧౨, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

రాజప్రతినిధి వ్యవహారము

నవంబరు 28:—వై.ప్రాయగారిభార్య కాంపెన్ రెడింగు
గాన భాగ్యముగారి భార్యకోమాడా పిల్లల కేసునుదిరము
(ఇన్ ఫంట్ల కేస్ నెంబరు)ను శిక్షార్థమునకు ప్రతిపాదించినది.
మైనూరుకు వచ్చుట

వై.ప్రాయగారును వారిభార్యయు 29 వ తేదీ యాదా
ను ౨-80 గంటలకు వారికోరకు నేనుబడిన (కల్యేకపు రైలు
బండిలో మై నూ టి క వచ్చి వి. ఆ ప్పు డు చల్లగానుండి
చక్కగా ఎండగాయుండెను. వై.ప్రాయగారు పట్టాచార్యుల
రాజావారును, మైనూరు సంస్థానములోని ప్రభుత్వమును
గవర్నరును, రెసిడెంటు గారును వారి యనుచరులును వెంటబడి
వారు వై.ప్రాయగారికి స్వాగతమునిచ్చిరి. వై.ప్రాయగారు బండి
దిగువకు వారి గౌరవార్థము ౩1 రూపాయలను కేట్చిరి. మహా
రాజాగారికోమాడా గార్డుంట్ అనరునుచుచు వై.ప్రాయ గారు
బుగారువలె కళకళ మెరుపుచున్నట్టియు శాల్కలట్టలచే
లాగబడినట్టియు రాజావారి గట్టపుబండిపై వెళ్ళి గవర్నరు మేటు
మానుబయలుబడిరి. మహారాజావారి ప్రక్కనే వై.ప్రాయ గారు
కుర్చుండెను. వెంటబడి గార్డుకు, గట్టపు బిళ్లను లాన్సరును
కచ్చుచుండెను. త్రోవబడునను మహారాజావారి సైనికు లు
లంకరించి యుండిరి. పూలబండలు కట్టబడియుండెను. జనలందఱు
నుగుంపులు గుంపులుగాకచ్చి యున్నచక్కలను నిలచియు
యుండిరి. పాఠశాలలలోని బాలికలను బాలికలను నేతనరు
ప్రత్యేకము. శిర్మరుకబడియుండెను. పూజుండినమాట్ల శిర్మరున
బడిన దేరాలో మైనూరు పు సాలకసంఘమువారు వై.ప్రాయ
గారికి స్వాగతమునిచ్చిరి. ఆగళువ నగరిలోని ప్రముఖులును
పురపాలకసంఘమును హిందూకండితులును మహాత్ములు ము
ర్త్యులును కచ్చియుండిరి. గవర్నరు మేటు మానుబద్ధులకు కచ్చిపు
డు ఠిరిగి వై.ప్రాయగారిగౌరవార్థము ౩1 రూపాయలను కేట్చిరి.
మైనూరు వై.ప్రాయగారును భార్యతోను ఎగువకు వెళ్ళి
ములతోను వారి కళకళది. పి నందనము లాన్సర్లు.

వై.ప్రాయగారి జవాబు

మైనూరు పురపాలకసంఘము వారి కచ్చివ స్వాగతమునకు
నకు వై.ప్రాయగారు కట్ట జవాబు చెప్పిరి.

ఆగళువారా, మైనూరు సంస్థానములోని ముఖ్య పట్టణ
మునకు నాయుక్కుయు శాఖ్యయొక్కయు మొదటిసారి
యైన మాయారాకు మీరొంగిన స్వాగతమునకు నేనెంతయు
కృతజ్ఞుడను. మైనూరు సంస్థానములో రావలెనని ఎన్నియో
విషయాలనుండి నే ననుకొనుచుంటిని. అనకొన్న దానింటె
ఎక్కడగానీ మా కోరికలు సఫలీకృత మగుననియు, నాప్రతి
యొక్కయు ముఖ్యపట్టణముయొక్కయు, ప్రజలయొక్కయు
కోరికలపూర్వకమైన జ్ఞాపకములను మాకుట గొంపోవునను
నేను కచ్చియుంటిని, మీరు ప్రభువుయెడల నాపు రాధక్తి
ఎంతయు కొనియాడదగినది, ఏ గావంకములైతే సామర్థ్యాతో
గూడిన ప్రభువలెనాకాధ్యక్ష నరలండి నుచున్నారో ఏ గావ
వంకములైతే తమప్రజలను విద్యవలల వైకి కిసికొని రావలయు
ను అంతయును ముఖ్యముగా నుచుండి ప్రభుత్వవిహార
యందు సాల్కలట కర్తులగుగా కేయుచున్నారో ఆరాజ
వంకమును గౌరవించుటయైన మీకు తెలియును. మహారాజుగారు
ఎ.త.కె.దతో ప్రజల యొగ కేయములను విచారించుచున్నారో
నాకు తెలియును. ప్రజల యొక్క ప్రేమమీదకు కృతజ్ఞురమింప
ఆధారపడి ప్రభుత్వమునకు ప్రజలనుండి బలము అనుచున్నటు
వంటి రాజవంతుల వైఖ్యమును మహారాజుగారు మితి
గట్టి గూర్చి కని (కే.కె.పు.చే) కొనుచున్నార గారు
మీ పట్టణము అద్దవలయు నంటి. 1908 నుండి అటు మర
అంతయును లేకుండా నీవల ఇంకొక గురించియు కట్ట సారి
కుద్దమును గురించియు ప్రతిచేయుటయందు పద్ధతులనుగూర్చి
నేను వినియున్నాను. మీ పట్టణమువిహారమును వలన మీ పట్టణము
యొక్క అభివృద్ధికి మీకోసంగుండిటువంటి అవకాశములు ఏ
పట్టణమునకును ఏ పట్టణమువారు ఇచ్చియుండలేదు. మీపట్టణ
పద్ధతులు మధ్య అడ్డంకులు లేకుండా 20 ఏడ్లనుండి ప్రవచియు
చున్నవి. కట్ట గు ప్రజలకు కచ్చి సౌ క్రియ
లకును, సౌ కర్మములకును, రోటలకును
సాక్షులను మీరు గర్వపడిచుచును. సంతోషముచున్నాను
ఈ దినకట్టు, వానిని చేసివారి కిక్కిరాచర్మములను, న
యించివారి బుద్ధికోలములను కాపుచున్నవి. ఆయ్యలారా మీ
పురపాలకసంఘము అభివృద్ధికోరకు మీరొంగిన స్వాగతము
నకు కంకరమునాచుకాను.

తరువాత బాప్ సాహెబుగారు రాష్ట్రీయ శివ
జో ముఖ్యులను పోతులజో ముఖ్యులను వారికి చూపించి
వారా బాప్ సాహెబుగారు విశ్వభారతి విశ్వవిద్యాల
నకు 500- విరాళము నొసంగి, ఇప్పటికి ర
రూ. 12,5000-(ర. 12.)

జైకా, నమోదయ 29:—పార్ జూయ్యగారు
 శర్మకా నాగ్పటాజీకి. హనుల ముత్తొర్తనవల క్రొ
 మున్నది. ఇది తయనా ఎత్తు అగ్గిలోని జిల్లాకు సభ
 నేనునాటే వస్తుంది.

MANUGO & Co., Parol, Bombay.

ఆంధ్రవత్తిక

1928-29 సం. దిసంబరు నెల 1 వ తేది

శనివారము

నిర్మాణకార్యక్రమము

నిర్మాణకార్యక్రమమువలన గాని, ప్రజల యశస్వీయములు నెలకొనవలసి కాంగ్రెసునందలి ఉభయ పక్షములవారును అంగీకరించెదరుగాని, యింతవఱకును తత్సాధ్యమునకై తగిన కృషి జరిగియుండలేదు. కాననసభల ఎన్నికల గడిచిపోయి, దీనినండి దృష్టి ఆపలకు దొలగినటుల గనుపించును. ఎన్నికల తొందర లుత్తరించుటచే, ఉభయపక్షముల వారును, తమ శక్తినంతయు నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించు నిమిత్తము భారీభారీ సవనరము గలదు. ఇంకను తదివృత్తియును సరమగును. స్వరాజ్యపక్షమువారి కియినన, కాననసభలపై మూలమే దృష్టి లగ్నమగుటకు వీలులేదు. సంవత్సరమునందొక్కప్పుడే సభలు జరుగుచుండును. ప్రతివృత్తియును వారి యుద్దేశమగుటచే, అధికారుల నెటుల సంప్రీతుల జేయగలమను సందియము వారి మనములను బాధించుచున్నది. కాననసభలలో పని గలవారు కొలదిమంది ప్రతినిధులు మాత్రమే. కాననసభలు స్వరాజ్య సంపాదనమునకై వేరొక్క స్థానమునందు నిమగ్నులుగాక లేవు. లేకపోయిన వారు తమ కాలమును వ్యర్థపరచిన వాడమౌదు. ఈ కారణము చేతనే, వి. కే. పటేలు గారికిమీద నిర్మాణ కార్యక్రమమునకై పాటు బడెదమని సూచించియుండిరి. వీరి మార్గమును స్వరాజ్యపక్షమువారి లెల్లరును అనుసరించుట ప్రయోగ్యము. మరేయొక సంగతిని గ్రహించుట యవసరము.

స్వరాజ్యసిద్ధికి కానన సభలు ప్రతిబంధకము లగును, అట్టి ప్రతిబంధకమును తొలగించుట యవసరమనియు, స్వరాజ్య పక్షమువారిందు నిమిత్తమే కాననసభలలో ప్రవేశించుచున్నారనియు, పక్షనాయకులు చాటియుండిరి. ఇందును బట్టి కాననసభలు సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి గాని, నిర్మాణకార్యక్రమ నిర్వహణకును గాని తోడ్పడవని నిశ్చయమగుచున్నది. స్వరాజ్య సంపాదనకు వలయు పనులన్నియు ప్రధానముగ కాననసభలకు వెలువలనే జరుగవలసియున్నవి. ఇట్టిపనులను కొనసాగించునిమిత్తము, స్వరాజ్యపక్షమువారును గాంధీ పక్షమువారును చేతులగలిపి తదేకదీక్షతో పాటు బడుట యవసరము. ఇట్టి కాంగ్రెసునందు, కానన సభా బహిష్కారము త్రొసివేయబడుటచే, ప్రజల దృష్టి సహాయనిరాకరణము నుండి సహకారము వంకకు మరలుట తలపించినసంగతి నిజమే. ఉభయ పక్షములకును ఎటులనయినను సంయోగము గుదుర్చుటకు సమాధానమార్గమును మహమ్మదాలీ ప్రభుత్వ అవలంబించవలసివచ్చెను. ఈ సమాధానము వలన లాభముగలిగినా లేదా యని వితర్కింప నవసరములేదు. గతజలసేతుబంధనమువలన ప్రయోజనమేమి? ఇకముందు శేయదగిన కార్య మేదియనియే యోచించుట ముఖ్యము. ఈ విషయమును, కాకినాడ కాంగ్రెసుసభ ఇదిమితమని నిర్ణయించవలసియున్నది. సభాధ్యక్షులగు మహమ్మదాలీ గారు, దేశమునకు తగిన ప్రోవజాపెదరిన సమ్మదము.

గాంధీమహాత్ముడు జయిలనుండి త్వరలో బయటకు వచ్చిన ప్రస్తుత జరిసెతులను గమనించి, తగిన కార్యక్రమ మేర్పఱుచు ననుటకు సందియము లేదు. మహాత్ముని సందేశమును కాంగ్రెసుసభయు తప్పక యంగీకరించుట తథ్యము. మహాత్ముని త్వరలో విడువనియెడల, సమాగ్ధ మవలంబించవలయు నను ప్రశ్న యుదయించును. “నాగపురమునకు మరల పొందు” అను నివాదము ప్రస్తుత సమయమునం దన్ని మూలలను ప్రతిధ్వనించుచున్నది. మహమ్మదాలీగా రిట్టి హితము నెసగిరి. బొంబాయి క్రాంతికు, సర్వేంటు మొదలగు అసహాయ వాదపత్రిక లీ సందేశమును ఆమోదించుచున్నవి. నాగపురపు కాంగ్రెసు సభ, గాంధీమహాత్ముని విజయమునకు నిదర్శనము. కలకత్తాలో జరిగిన కాంగ్రెసు సభలో, గాంధీమహాత్ముని సిద్ధాంతమునకు నాయకులు కలవురు స్యతిలేకులుగ నుండిరి. నాగపూరు కాంగ్రెసు సభయందు, అన్నిపక్షములవారును ఏకమై సహాయనిరాకరణ తీర్మానము నామోదించిరి. మరల నట్టి సంయోగము గుదురుటకు సాధ్యమగునా? కాంగ్రెసు సభ ఒక్కకంతముతో తన సందేశమును హిందూదేశమున కొనగగలదా? అది సాధ్యమయినను గాకున్నను, నిర్మాణకార్యక్రమము గూర్చి ప్రజల దృఢనిశ్చయము తెలుపుటకు వీలగును. నిర్మాణకార్యక్రమము నొక లాంఛన క్రింద జరిగిందని లాభ ముండదు. దానిని సిద్ధాంతమునం దంగీకరించిన ప్రయోజన ముండదు. నిర్మాణకార్యక్రమమును కొనసాగించు మార్గ మేది? అందు కెట్టి ఏర్పాటులు జరుగవలెను? గాంధీమహాత్ముడు సూచించినటుల, పంజాబు మొలు వేగముతో నది కొనసాగు టెటులు?

ఈ సంగతులను నాయకులు చర్చించవలెను. కాంగ్రెసుసంఘములు తమ తమ సూచనలను ప్రకటించవలెను. ఉపన్యాసవేదిక లీ ఘోషతో నిండవలెను. పత్రిక లీ విషయములను ప్రాముఖ్యమునకు చేపలెను. కార్య కరతంత్రులు తమ యభిప్రాయములను సూచించవలెను. ప్రతిబంధకము లేవిగలవో, వానిని దాటు మార్గ మేదియో నిరూపించవలెను. మాంద్యమున కిది తరుణముగాదు. జడత్వము వలన వివాళము గలుగును. నిర్మాణ కార్యక్రమమును గూర్చి ఇంతవరకును అశ్రద్ధ వహించినందు వలన ఎట్టి యనర్థములు వాటిల్లెనో వివరింప నవసరములేదు. సహాయ నిరాకరణ ధర్మమున కెట్టి నష్టము గలిగెనో చెలువ పోరలేదు. ఇప్పటికియినను మేల్కొనసాగి, సహాయ నిరాకరణ మడుగంటి స్వల్ప లాభాపేక్షయందు ప్రజల మనములు మరల దగుల్కొన గలవు. నిర్మాణ కార్యక్రమమునందలి ముఖ్యాంశములు తెలిసియే యున్నవి. వానిని క్రద్ధతో నిర్వహించిన జాలును. ఇప్పుడు ప్రజలు చూపవలసినది కార్యదీక్ష. ఇకముందు వెలువడవలసిన సూచనలు కార్యదీక్ష నెటుల పెంపొందించవలయుననియే గాని, వేరు గాదు. అస్పృశ్యతను తొలగించుట కేమి, కద్దరు నిర్మాణమును పూర్తిచేయుటకేమి, జాతీయ విద్యను సుప్రతిష్ఠితము గావించుటకేమి, పంచాయతులను నెలకొల్పుట కేమి, జాత్యైక్యతను బలపరుచుట కేమి, అహింసను కాపాడుటకేమి, ఘనక్రదమగు చర్యలను గైకొనవలసిన యావశ్యకత గలదు.

దీనిని గుర్తించినవారు వెనుకముందాడుటకు వీలులేదు. పక్షవాదములతో ప్రొద్దుబుచ్చజాలరు. సహాయనిరాకరణము నిర్మాణమున కెటుల ప్రోద్బలమొసగునో, ఉద్యమారంభమున నిరూపించుటయు, ఇప్పుడన్ననో, నిర్మాణమువలన నిరాకరణధర్మము

నెటుల గాపాడ వీలగునో, నిరూపించవలసియున్నది. నిర్మాణము చురుకుగ జరుగకున్న నిరాకరణదృష్టి నిలువజాలదు. నివృత్తిమార్గము ప్రవృత్తి మార్గమున కెటుల తోడ్పడునో, ప్రవృత్తిమార్గమును నివృత్తి కలులనే తోడ్పడగలదు. రెండేకని అవిభాజ్య సంబంధము గలదు. నిర్మాణకార్యక్రమమును నిర్వహించుటకు, తగినమార్గములను సూచించుట యవసరమయినను, లోపరహితమగు మార్గములను నిరూపించుట దుర్లభము. అందుకొర కెంతప్రయత్నము సలిపినను విశేష లాభముండదు. కార్యోత్సాహమును పురికొల్పుమార్గములను నిర్ణయించిన చాలును. ప్రజలు కార్యనిమగ్నులై పాటుబడుకొలదియు, అనభవములవలన సరియగువద్దతులను గ్రహించవచ్చును. లోపములను కనగొని వానిని తొలగించవచ్చును. కాగితముపై నెన్ని చక్కని ప్లానులను తయారుజేసినను, పనులు చురుకుగ జరుగుచున్నగాని వాని యుపయోగముండదు. కార్యదీక్షపట్ల జనింపవలసిన యుత్సాహమే సజోత్సాహము. చిక్కుంగల ఉత్సాహము బుచ్చద ప్రాయముగనుండి త్వరలో సమసిపోవును.

నిర్మాణకార్యక్రమము నిర్మాణమునకు సంబంధించినది. నిర్మాణ మనన, స్వరాజ్యనిర్మాణము. స్వరాజ్యనిర్మాణమునకు మూలాధారము, స్వశక్తి ప్రవర్ధనము. స్వశక్తి ఏమాత్రము ప్రవర్ధించినను, అది నూతన వికాసమును జేగలదు. నూతన యుగమును ప్రవేశపెట్టగలదు. పరాధీనతకు పాదు కలిగింపగలదు. పరాధీనత కొకమారు పట్టుదప్పిన పిమ్మట, అది నిలువనేరదు. ఆరంభకార్యము కొంచెము కష్టమగు కార్యము. కొంత పని జరిగిన పిమ్మట, సభివృద్ధి యతిత్వరితముగ గలుగును. కార్యకూరత ఒకరినుండి మరేయొకరికి బ్రాకును. వేయి ప్రసంగములకన్న ఒక్కకార్యకూరుని నిదర్శన మెక్కుడు లాభకరముగ నుండును. నిర్మాణకార్యక్రమము కొనసాగుచున్నదనిన, స్వరాజ్యము సయితము స్థాపితమగుచున్నదనియే ఎంచవచ్చును. ప్రజలు తమ పంచాయతులును, తమ జాతీయపాతకాలలను, కద్దరువత్త్రు నిర్మాణమును స్వయముగ నిర్వహించు కొలదియు, వారికి స్వరాజ్యానుభవము గలుగుచుండును. అట్టితరీ, స్వరాజ్యము నొక రిచ్చునది గాక, తమంతట తాము దెచ్చుకొన గలుగునది యని ప్రజలు గ్రహించ నేర్తురు. అట్టిస్వరాజ్యమును పెకలించుట దుర్లభము. ప్రజలస్వాతంత్ర్యపువాక్కును పాలకు లెవ్వరయినను సరియే గుర్తించక తప్పదు. ఇట్టి యద్భుతశక్తితో గూడుకొనిన నిర్మాణకార్యక్రమముగూర్చి ఉపేక్ష వహించుట ఎంతదోషమో కనుగొనవచ్చును. ఇదివరకు పెక్కుమారులు నెలిపినటుల, గ్రామములందే నిర్మాణ మారంభము గావలయును. గ్రామమే స్వరాజ్యసౌధమునకు బునాది యగును. గ్రామప్రతిష్ఠాపనము బలపడుకొలదియు, నిర్మాణకార్యక్రమము పంజాబుమొలు వేగముతో నడుచుచుండును. ప్రతి గ్రామమునందును పంచాయతులు నెలకొనుటకే కిత్త లంతరించును. కద్దరు నిర్మాణము గ్రామములలో సులభముగ కొనసాగగలదు. ప్రతిగ్రామమును తన యక్కరలను తాను దీర్చుకొన గలుగునో, స్వరాజ్యము ననుభవించగలదు. గ్రామ కాంగ్రెసు సంఘములు సజీవములుగనున్న గాని, గ్రామములలో నిర్మాణ కార్యక్రమము చురుకుగ జరుగజాలదు. కాకినాడ కాంగ్రెసు సభ సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధిని గోరు నెడల, నిర్మాణ కార్యక్రమము త్వరితముగ కొనసాగు మార్గముల పరియుటయగక, గ్రామసంఘములు జీవకళితో వెలుగు మార్గములను గూడ నిరూపించవలయును. గ్రామ సంఘములు నిడురింప

ఇది వారియందును ఉంచడం ఆ తీర్మానమునా కాకుండా ఏమేమి సుదృఢపట్టు చేయవలెనో కాకుండా ఏమేమిగురువానో వానిని గురించిన విషయములేవియు లేవు. కాన ఈ విషయమునుగురించి చాలామేర విచారణ జరిగెను. (ఆ. (కె.)

జాతిపథకముతో సూచించబడిన ను పూర్తిగా ఒప్పుకొన

[illegible]

ఎం. కే. వి.ంగు

బాంధ్యమునకు కారణముగా బాధానభవముతోను
 కన్నతాద్యములతోను నిర్మలములైన బాధ్యములను గుణిం
 తన నీతిలేదని.

రుధిరోద్ధారి సంగ్రహం కార్తికమాస బార, శనివారము

గ్రంథ పరిచయము

తిరునాళ్ల పీఠిక:—ఇదియొక ప్రహరణము. సత్యవతి వాసుదేవరావుగారిచే రచింపబడినది. వలయువారు గ్రంథకర్త పేర దుగ్గిరాలకు వ్రాసిన బడయగలరు.

స్వరాజ్య శంఖము:—ఇందు వ్రాయబడిన శాస్త్రీయ గీతములు దేశభక్తిపూరితములైయున్నవి. ఇయ్యది కెల్లూరు వేంకటరామాచార్యుడుగారిచే రచింపబడినది. కల 0-2-0. వలయువారు రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్యగారు శ్రీలకాం గనుసంఘము కెల్లూరు అని వ్రాసిన బడయగలరు.

కుసుమాంజలి

శ్రీ కొమాండూరి. కృష్ణమాచార్యులుగారు (సాహితీసమితి) వెల 0-12-0

ఈ కుసుమాంజలిలోని పద్యము లింతమన్ను “సాహితీ ప్రళికలో చాలవరకు ప్రకటింపబడినవి. కవిగారు వైష్ణవులు కావున నీ పద్యములు విష్ణుమూర్తి అవతారములగు శ్రీరామకృష్ణుల గూర్చి రచింపబడుటలో విచిత్రమేమియు లేదు. “పాదకాస్తవము, అవల్యాసతాపము” అను ఖండ కావ్యములు శ్రీరామచంద్రునిగూర్చి చెప్పబడిన స్తోత్రములు. విరహోత్పత్తి, అష్టపది, అభిసారిక అనునవి శ్రీకృష్ణ పరముగ జెప్పబడిన స్తోత్రములు. “మేఘస్వాగతము, పుష్పంధము” ను ఈ కాలమున భావగీతములను పేర ప్రబలుచున్న కావ్యభారణి ననుకరించుచున్నవి. “సికందర్, పురుషోత్తమ దేవుడు” అను కావ్యములు చరిత్రకాధారము చెందినవి. కావ్య విషయములను వివరించుట అనుచితమైనవని ఎప్పుడును కావ్యములనే ముందుగా చదువుటమంచిది. కావ్యభారణి నవీనము. ఈ కైలిమాత్ర మింకను ప్రాచీనపద్ధతి ననుకరించుచు సాంస్కృతికముగనే యున్నది. కావ్యములయందు దావేదనమంత యెక్కువగా గన్పింపవచ్చును, రచనలో కొంత యుద్వేగము, రసీకదృష్టి ప్రదర్శితమగుచునే యున్నవి. గ్రంథము చక్కగా ముద్రింపబడినది.

నాట్యాంబుజము

పురాణం సూరిశాస్త్రిగారు. బి. ఏ. ఏద్యా నిలయము. బందరు వెల 1-8-0

నాటకములను గూర్చియు, నటకులను గూర్చియు సమగ్రముగ వివరించుటకు శ్రీసూరిశాస్త్రిగారి గ్రంథమందు ప్రయత్నము గావించిరి. ఈ ప్రయత్న మెంతయు శ్లాఘ్యము అనలేన నాటకము 7 వులో ముచ్చునకైవ కన్పించుటలేదు. “షేక్స్పియర్ “Ho, the mirror upto Nature” అను నాట్యములో వ్రాసిన భావము ననుసరించి అంధుల జీవితమును రసవత్తరముగా ప్రదర్శించు నాటకము లేనేలేదు. కన్యాశుల్కమొది ప్రహసనములు కొన్ని యాకౌరతను తీర్చుకొన్నవనిచిగాని వాస్తవ రస మెప్పుడును లోకములో వాడికలోని కెక్కిన “చిన్న పెల్లము” వంటిదై ఇతర రసములకు నాటకమునండ్రి ఉద్యానము జెప్పెను. ఉన్న నాటకములన్నియు కంపెనీ కత్తు, పాటకములో, పార్సీ కత్తు కత్తు నాటకములో, స్కాట్ల నాటకముల భాషాంతరీ కారణములో, నిరర్థకచరిత్ర గాథలో అయియున్నవి. నటకులలో చాలమంది కేవలపాఠశాల విద్యనందునకై దేవులాడెడు వారకాని, నాట్యాదర్శముల గ్రహించి వానిని పెంపొందింప జూచువారులేరు. ఉన్నవారిలో శ్రీ బళ్లారి రాఘవాచార్యులుగారు ప్రత్యేక ప్రశంసార్హులు. ఇట్టి సందర్భములలో శ్రీ సూరిశాస్త్రిగారి గ్రంథమును రచించుట

యెంతయు శుభసూచకము. వీరు నాట్యాదర్శములపై దృష్టినివేసి సుప్రసిద్ధనటకుల యొక్కయు, ప్రస్తుతము ప్రచారములోనున్న నాటకముల యొక్కయు విమర్శనములను, నాట్యాదర్శకులగుర్చి సూచనలను గావించి గ్రంథమును రచించియున్నారు.

నాటకములకు సంబంధించిన విషయములలో కెల్ల “రసము కావ్య నిష్ఠా, సామాజిక నిష్ఠా” యనునదియే ముఖ్యమైనది. రసము కావ్యనిష్ఠ మేయన్నచో నాటకము కవియొక్క ఆదర్శములను, హృదయాంతర్గత భావములను, ప్రపంచమును గూర్చి యతడు గావింప నెంచిన వ్యాఖ్యానములను వెల్లెబ్బచు వలెననియు, సామాజిక సమస్యలపై వాని ననుభవించ వలెననియు, కావ్యనిర్మాణ విషయమున కవికే సర్వస్వతంత్రత యుండవలెననియు, అతడే సామాజిక యభిరుచులను పురో మార్గముల నడిపించవలెననియు సిద్ధాంతమగు చున్నది. అట్లుగాక “రసము సామాజిక నిష్ఠ మే” యన్నచో సామాజిక యభిరుచులకే ప్రాధాన్యము నాపాదించి కవిని సామాజికతకు వాసుని గావించిన వారమగుదుము. నాటకముల విషయమున నీవాదము నకు ప్రసక్తియుట్లు కలుచున్నచో విచారితము.

నాటక రసము కావ్యనిష్ఠ మేయన్నచో నాటకమునందు భావములకును, రసమునకును పాత్రపోషణమునకును, నాట్యాదర్శములకును ప్రాధాన్య మొసగవలసియున్నది. కాక నాటక రసము సామాజిక నిష్ఠ మేయన్నచో సామాన్యముగా ఆ కాలము నాటకముల జూడవచ్చువారి యభిరుచులకును, వారి మనస్సుల నాకర్షించు రంగపరికరాదులకును, గాననృత్యదులకును ప్రాధాన్యమియవలసివచ్చును. ఈ రెండు మతములలో నేది యవలంబ నీయమో విచార్యము.

పూర్వము కాళిదాసాది మహాకవులు నాటకములు రచించిన రోజులలో రంగపరికరములు విశేషముగ లేకపోవుటచే భావమునే ప్రధానముగ గ్రహించి నాటకములను రసవత్తరముగ రచించి “కావ్యే నాటకం రమ్యం” అను గౌరవము ను నాటకమున కాపాడించగలిగిరి. “నాటకాంతం సాహిత్యం” అను నభిప్రాయము వ్యాపింపవడగెను. కాని కాలక్రమమున పాశ్చాత్యనాగరకతాసంస్కృతభావమున రంగ పరికరాదు లెక్కువై నాటకములు నిర్మింపబడి జనసామాన్యమునకు నాటకములను యానందమును నులభముగ నందించుచున్నవి. రంగపరికరములు, నీనులు, చమ్రొడ్డెములు, హాస్య నియమ తపా మొదలగు వాయిద్యములు, సంగీతము నృత్యము (డాన్సు) మొదలగునవి సామాన్య ప్రేక్షకుల కవలీల సంతోషము గూర్చుచున్నవి. ఈ యంగలము బాగుగాక నాటక సంఘములే వృద్ధిలోనున్నవి. కేవల నాటకాదర్శముల పెంపొందింప యత్నించిన నాటకములును, నటకులును, నాటక సంఘములును నామానీష్ఠములై మూల బడిపోవుచున్నవి. నాటకరంగములందు పామరరంజనమే, అదియు విజాతీయ మార్గములే, ఎక్కువగా గావించబడుచున్నది. నాటక రచయితలు కూడ కావ్యనాటకాదర్శముల యెడ పెడ మొగమువెట్టి కేవలము పామరరంజకములగు రంగములతోగాని, ప్రసంగములతోగాని, పాటలతోగాని, నాటకములను నింపివేయుచున్నారు. ఉన్న నాటకములలో కెల్ల నుపజ్ఞావిల సితమని చెప్పవగు శ్రీ వేంకటరాయరచిత ప్రతాపరద్రయ నాటకమునందు నైతము నెదిరి వేయదగినవి, కుదించదగినవియగు రంగము లెన్నీ కలవు.

కావున అచ్చపు ప్రజ్ఞను ప్రదర్శించు నాటకములు అంద్రమున వెడల నంతవరకు ఆంధ్రనటకుల ప్రశంస కొంతవరకు అప్రస్తుతమే యగును. ఈ విషయమును శ్రీ సూరిశాస్త్రిగారు గ్రహించి అచ్చునకు నాటకముయొక్క స్వభావస్వరూపములను చర్చించి, అట్టి నాటకము లాంధ్రమున నెన్నికలవో, అట్టి నాటకములలో ప్రావీణ్యముతో నభినయించినటు లాంధ్రులలో నెవ రోవిమర్చించి యభిప్రాయము తెల్పిన సమంజసమగును. అట్లు

కాక ఎక్కడికక్కడకే అన్నట్లు ఉన్న పామరరంజక నాటక పద్ధతులలో ప్రావీణ్యమును ప్రదర్శించిన నటకులపేర్లను చదివ్రములను వారి వీరి యభిప్రాయములతోడను పత్రికాభిప్రాయములతోడను జతపరచి యేదో యొకరీతిని ప్రచురము గావించుట నాటకకళను పెంపొందించుటకు మార్గ నటకులమధ్య స్పర్థలు పెరుగుటకు కారణమగు నేమోయని భయమగుచున్నదని గ్రంథకర్తకు హెచ్చరిక గావించుచున్నాము.

ప్రస్తుత నటకులలో కెల్ల శ్రీబళ్లారి రాఘవాచార్యుల వారిని గూర్చియు, వారిపసాదరావుగారిని గూర్చియు కీర్తికే ఘటగు ఈ వెనెత్తుకొనిగూర్చి గూర్చియు, గావించిన ప్రశంసను చాలవరకు మేమంగీకరించుచున్నాము. ఇంకను చాలమంది నటకుల సామర్థ్యమును గూర్చి వారి గ్రంథమున వివరింపబడవలసి యున్నది.

నాటకము ప్రకృతి ననుకరింపవలెనా లేక నాదర్శముల వెల్లెబ్బచుచుండవలెనా యను విషయమును శ్రీ సూరిశాస్త్రిగారు చర్చించిరి. ప్రకృత్యనుకరణములే యని నొక్కిచెప్పటకు వీలైన ప్రమాననాదులలో కూడ సంతరాస్థానిగ రచింపి యూడ ర్శము ప్రవహించనిచో నయ్యది కేవలపామరరంజకమే యగును, ఇది భావప్రధానముకాదు, వాచికానాటకముల తీరికములను రసవత్తరముగ ప్రతిష్ఠింపబడిన ననియు నగు నాటకములలో రసవత్తరము లెక్కు పామరరంజకత్వమునకు తావులేదు. రంగ పరికరములును, నృత్యగీతములును బొదిరియునటు భంగ మొదల నంతవర కుపయోగింపదగినవి. ప్రస్తుతపు నాటక సంఘము లీనాటకమును గమనింపక యొక భవభూతా విషయములకై వెచ్చించి, Stage-effect కొరకు ప్రయత్నము చేయుచున్నారు. కాని నాటకాదర్శములను కలగవలసిన యానందం లొకవరకు టచే నీవటాటోపమంబియు ననుసరమగును. ఇట్టి టటాటోపము నెంత లగింప ప్రోత్సహించిన కెప్పుకానేరదు. బినిధ దేశముల యందలి రసవత్తరముల భారణి గూర్చియు, నటకుల యభి నయవ్యాఖ్యాన వైఖరిని గూర్చియు శ్రీ సూరిశాస్త్రిగారు పాఠశాలకమున కెరింగించి నాటకకళ కెరియో జిజ్ఞాసము కలిగించిన వారగుదురు.

శ్రీశాస్త్రిగారి కైలిపటుత్వముగలది. మంచి వేషముతో పరుగులెత్తుచుండును. దానిదసాదరం “నాటకాటైం” గూర్చి వారు చేసినవర్ణనము హాస్యరసభరితముగ నున్నది. అభిమాన నటకుల వర్ణనలందు సూరిశాస్త్రిగారు మంచి నాటకభూతియు, ఉద్యోగమును ప్రదర్శించిరి. కొన్నిచోట్ల నింకను బొదిరియునటు కల్పసౌప్తమున పోషింపవలసియున్నది. నాటకాభిమాను లీగ్రంథమందలి సూచనలను బాగుగ నుపయోగించి నాటక కళ పెంపొందించెదరాగాక. (బి. అ)

వ్యక్తిత్వము

శ్రీ రవీంద్రనాథ ఠాకూర్

శ్రీరవీంద్రనాథ ఠాకూర్ మహాకవిచే రచింపబడిన ఈ వచనగ్రంథమున నాతని భావములలో తెలుపబడిన భావముల యొక్కనిగ్గున, అతని జీవితమును ప్రేరేపించిన యున్నతాద్యములును, అతనిచే స్థాపించబడిన సర్వలయొక్క స్వరూప స్వభావమును వివరముగ తెలుపబడినవి.

“శత్రుయ నేమి”? అనుప్రశంనమునందు మానవుని విజ్ఞానమును అనుభవములు ద్వివిధము లనియు, సాధారణముగ నిర్వృత్యములకు వలసిన విజ్ఞానమును అనుభవమును నొకనంకను, అతని ఆంతరంగమును భావానుభవమును స్వస్వరూప సంధా నోద్యమమున ప్రదర్శించు విజ్ఞానమును అనుభవమును చేర్చక కంఠము మానవ జీవితమును సమగ్రముగ నొనగ్గ జూచుచున్నవనియు, మొదటిరీతి విజ్ఞానమును అనుభవమును శాస్త్రమునకు ఇకన కారణము లగుచున్నవనియు, రెండవరీతి అనుభవమును

ఎంతవఱకు శాంతి

(శ్రీ శేషాద్రి రమణకవులు)

వారుకేలునగీరించి • వైరివృత్తుల
 కేంద్రవలె జేతగాకున్న • జీవితంబు
 నదలవలెనందు • బలికెన • వాయునుతుని
 చలఁపుఁ దైకొనవేటికో • ధర్మరాజు
 కేహినియుఁ దల్లియొకటెముక • గీలెటింగి
 పతులొసంగిన గౌరవ • పదవియందు
 నలరునున్నయయోని జునకటకట
 బానిసగఁజేసిరిని వలంఁతగనవు
 మాయఁజేసి సమస్త సంపదలొంది
 యడవి కనులొయలను దినుఁడనుచునునల
 బంపఁగట్టడిజేసిన • పాపమతులఁ
 1. తిథులంపవే? ఇటులెంతవఱకు శాంతి
 కఱుకుమున్ను వైరుల • నఱుకెవేచి
 నెత్తుచేరుల విహరించు • నేల తొల్లడు
 మానమమానమును విడిచినునిరయేని
 పరమసామ్యులకెక నెంతవఱకుశాంతి
 సాధ్య కన్నీట తడిసిన • జాంగలముల
 ఆత్మరక్తంబు జలికింప • నగునుగాని
 ప్రతిపదంబున నానంద • బొమ్మములను,
 వదలెనవే, యిట్లు లికనెంతవఱకు శాంతి
 ఉరువులఁ జూపినాడు నుయోధనుడు
 జాటుపెన్నెఱి బట్టె దుశ్శాసనుడు
 హామెనరించె నిందులకంగ రాజు
 ఉండియును లేని యట్లు • నూరుకొనిరి
 కలకజుడు విదురుడు గంఠానుతుడు
 హృదయములఁగాల్చునాటి పరిభ వాగ్ని
 మఱచినాడవే? యిటులెంతవఱకు శాంతి.
 వాడియుల మోపినంతటి • ననుభవైన
 బంచి యాయమటంచును • బలికెనారు
 జూదమున మోసగించి నర్జును కలంచి
 కలవైఁగల ప్రేమంబు • గంగగల్పి
 వార్ధివేటి భార్యఁభారమెల్ల
 కేల నిమిడించుకొనిన దుఃస్మృతి కాలి
 భార రాష్ట్రండు నీపాటిదైనమైన
 నగును గాక మముంగాంచి • యెనగాని
 కఱకుఁ దైకొనవేయెంతవఱకు శాంతి
 అబలకే రౌద్ర రసమిట్లు • లవతరింప
 రాజంబునుదాల్చిన • రాజవీవు
 శాంతముగ నెంతకాలంబు • జరుపగలవు
 యెఱుంగఁజెప్పమి యిటులెంతవఱకు శాంతి.

విజ్ఞానము రసాత్మకమై అనఁదగినది గుర్తించుట జననకా
 లము లగుచున్న నియమ, మానవుని ఉన్నతిభావములను, అనఁద
 మము • కలద్యారానే యెక్కువగా (కఠింప వీలగు ననియు,
 అట్టి యెన్నటిభావ ప్రకటనమే కావ్యములకన్న చిరస్థాయియై
 యోగః క్యాణముఃకు తోడ్పడగల ననియు విశదించిరి.

మఃలిన ప్రకరణములలో శ్రీరంగుడు కృత్రిమస్వ
 రూపసంధానమునకై యవల. వి. పరిపజన సాధనమర్హులయి
 పట్టభూవులు ఉపని. త్తులచే నిర్దేశంపబడినమాత్రమునే నూరించి,
 సంధ్యాకృతముఁదలి “ఓంభూభూభూభూఃఓంతిత్సదిత్యరేణ్యం ధ
 ణ్ణోజేదస్య ధీమహి, ధీయోయోః” త్రోవదయాత్” అనుమంత్ర
 కుధ్యాఃవంత్రిమలూ, కల్ల, కేవలమైన దగయు తెల్పెను. అనం
 తినినా చహకవిప్రాప్తివ్యవహార సంయోగమునకై ఆర్యభద్రు
 లను తాను బోధింపఁజేసిరి. కాంతినికేలమున నేర్పరచిన బాత
 కాలయొక్కయ, విశ్వభారతయొక్కయు ఆర్యులను నన్న
 డియన్నా క్షరంగముగా నిర్దించిరి. చిట్టచివర ప్రకరణమునందు
 భావి భారతి భాగ్యదానమునకై శ్రీ మిరిముగ కృషినిల్ప
 నతి వియ, అంధకారకై వారి భార్యధర్మములను విశ్వా
 భర్యములను నుభద్రములగానియటకై నిర్దయిల్పి బాతము
 ఉదయించుఁడు ప్రాణాభ్యుత్థును సాసము నొసగవలె నని మహా
 విని మోచ్చించెను. భాంతియును మహావిచే ఆతిరసంత
 తును కైలిలో భావనధానముగ, ఉన్నతాకయప్రేరకముగ
 ప్రతిపదంబున యీ గ్రంథరాసమును జదివించెదలి భావ
 ములను నిర్వచింపియున నలవిచిరిని భావిభాగ్య సాధనమునకు
 పునాదుల వైచికిందని ముదిశ్వాసము. (బి. అ.)

నేను

మాతృభూమి

ప్రథమ భాగము

‘పూర్వ పరవృత్తి, పానక పూర్వమందె,
 బాహ్యరేజులు కన్నుల, బడకముందె,
 జీవకోటికి, స్వాభావకీర్తి ప్రథమ
 వాక్యపరిచయం వెలయించు, ప్రకృతి సంజ్ఞ
 ఏదియో దాని కర్పించు, నిదిగొనన్న! ఆ. గీ. మా.

‘ఆత్మ వత్సర్వ భూతాని’ యను శ్రుతివచనము ఋషి
 యుగము ననగమించినది కాబోలును. ఋషులనే యనుగమించినది
 కాబోలును. కాకున్నచో, అఋషి సంతతులమగు, మనము-
 అట్టి పరిమాదర్ప బద్ధులము. కావలసిన, మనము-అట్టి విశుద్ధ జీవిత
 సంస్కార సంపన్నులమై యుండవలసిన మనము-నేడిట్టి కుక్షిం
 భరపరాయణుల మగుటకు హేతువేమి? ఇంత స్వార్థభూయిష్టుల
 మగుటకు కారణమేమి?

ఋషి యుగము గతించినది. పౌరాణిక యుగము గతించి
 నది. స్మారయుగము గతించినది. కావ్య యుగము గతించు
 చున్నది. బౌద్ధమతము, ముస్లిముల ప్రపంచమును ముంచివైచినది.
 ‘ఆత్మవత్సర్వ భూతాని’ యను, నాతోలిపలుకు, ‘అహింసా
 పరమోధర్మః’ యను పరమ నైతిక సూత్రముగా మారిపోయినది.
 మానవ ప్రపంచము నామూల్యగ్రముగా ప్రేమ తలంగముల ముం
 చివేయుచున్నది. ప్రణయశృంగారంబుల బంధించి వైచినది. చూచు
 చుండగ కాలము తల క్రిందైపోయినది. సర్వమును విస్మృతమై
 పోయినది.

ఈ కాలమున ఆసియా మధ్యమునండి, “విశ్వమానవ
 సౌభ్రాతృత్వము, విశ్వమానవ సౌభ్రాతృత్వము,” అని, యొక్క
 సింహానందము, యూరపుఖండ మంతయు, ప్రతిధ్వనించు నట్లు
 చేయుచున్నది. ఎవ్వని మట్టునకువాడు, సర్వ ప్రపంచమును దిగ
 మింగివేయవలయునని, యోజించుచున్న సమయమున-ఎవ్వని
 మట్టుకు వాడే లోకమున కంతకును, ప్రభుడుకావలెనను, దు
 మ్మెండుతో, దుర్గర్వముతో, దురహంకారముతో, దుర్భిప్రా
 యముతో, లోడిమానవుల, పశువులకంటే హింసముగ, పరిగ
 జించుచు, దుష్టమృగాదికంబులకంటే, క్రూరముగ - క్రూరాతి
 క్రూరముగ - హింసించుచు - తిండియనక - తల్లి యనక - లోడ
 నక - భార్యయనక - యానిన పులులవలె - పాములవలె - స్వజన
 సంహార మొనర్చుచు, పాపభీతియేలేకమును లేక, నిరాఘాట
 ముగ సంఛించుచున్న కాలమున - ఆ సింహాంశోకన మెవ్వని
 కిర్మియ గోచరమైనది? ఆ గంభీర ఘర్జన మంతటితో సమసి
 పోయినదా? లేదు. యూరపుఖండమణు, వణువును కదలించి
 వైచినది. పూర్వాచారములను - పశుస్వభావాహం భావములను,
 కుంకుడు ప్రేక్షతో పెకలించి వేయుటకు, సిద్ధమైనది.

అప్పటి నిరంతర ప్రభుత్వ విక సహింప లేకపోయినది.
 భ్రాతృమరక స్వభావావేశ పూరితమగు అద్విపాదపకు సమా
 చూహ పరమసాధువు క్రితై, బిల్లిపెట్టుగా విరుచుకొనిపడినది. కాని
 యాతః - చలింపలేదు - దైన్య మభిసంపన్నులై - దౌర్భాగ్య
 మాహింపలేదు - బామముడియైన నూచింపలేదు. ఆధైర్యమే-
 మో ఆగాంభీర్యమేమో ఆసాశీల్యమేమో అని స్ఫురతయేమో
 అనియతియేమో ఎవ్వరు చెప్పగలరు? ఆయనస్వ ప్రణయంత
 రంగ సముద్రు నెవ్వరు గుర్తించురు? మహాప్రణయమును మాన
 ముద్రచే సుపసంహరింపగల ఆమహాశైశ్వానికి అనిరుప మానా
 త్యోపభోగికి, ఆపాపాటలిదాదహనానికి - ఆ సహనసాగర
 తరంగావగాహిత శీతకిరణునికి ఆ నిర్మలాంతః కరణునికి ఆనిశ్చ
 యజ్ఞానికి, రాగజ్యేషము లెక్కడివి? ఆముద్దుమోము, చిరునవ్వు
 వెన్నెలులగాయు, అహస్తయుగ్మ, మాతని హృదయవిధి గర్భ
 గతమరంద సౌరభంబుల వెలిగెక్క, ఆ యక్షి యుగ్మంబున,
 అనన్యప్రేమ ముత్తమాతికంధిప్రసవ, వధ్య శిలాస్థగిత బాహ్య
 శరీరదై, నిండు మనంబున, అమృత వర్షంబు లొల్లు-వాక్య
 ర్మరంబులంబుల, శ్వేతజాతుల మానవ సోదరుల అఖండప్రేమ
 బద్ధ మొనర్చగల, విశ్వమానవ సౌభ్రాతృత్వ సూత్రమును, నిమ్మం
 టకముగ నిరాఘాటముగ ప్రవర్తించజేయ, నీశ్వరునింగూర్చి “తం
 డ్రే! వాశమిచేయుచున్నాకో వారే యెఱుంగరు, వారల
 త్నమింపు”మని ప్రార్థించుచు, దౌర్భాగ్యమున, కాన్దోద పూర్వక
 ముగ, నాత్మ సమర్పణం బొనర్చిన, ‘క్రీస్తు’ దేవుడును, అతని
 మహావిదేశీయులను, కూడ, నామమాత్రా వశ్యములయ్యెను.
 అహో, కాలమహిమ, ప్రపంచమునంతను, యెట్లు తారుమారొన
 ర్చినది. మానవకోటి నెంత యంధకారమున ముంచివైచినది.

.....

‘ఆత్మ వత్సర్వ భూతాని’ యను మన ఋష్యాదర్శమే,
 జన్మాంతరమున, దేశకాల పాత్రాచి తీబద్ధమై, ‘ఏను’ ముఖమున
 ‘దైవశిష్యత్వము, మానవ భ్రాతృత్వముగా బయలు వెడలలేదు
 గదా? లేక, అనాటికి జగద్విస్తృతిమైన, బౌద్ధమతా దర్శమగు,
 ఆ ‘యహింసా పరమోధర్మమే’ దేశకాల గతానుగతకంబుల
 కోర్కె, ‘విశ్వమానవ సౌభ్రాతృత్వము’గా భావాంతరీకృతినంద
 లేదు గదా?

‘ఆత్మ వత్సర్వ భూతాని’ ఇది శ్రుతివచనము, ఋషి
 గేయము. ‘అహింసా పరమోధర్మః’ ఇది బౌద్ధవచనము, తాపసగే
 యము, ‘దైవశిష్యత్వము, మానవ భ్రాతృత్వము’ ఇదిక్రీస్తు వచ
 నము, మానవగేయము. కాని, యానూత్రుత్రయమును, శ్రుతిసూ
 క్తములే. అనగా వేదవచనములే. అయినను, ప్రస్తుత సందర్భ
 మున యిట్లు వాడుకొనవలసివచ్చినది. కాతానుగత్యముగ ప్రజ్ఞా
 వ్యాధయమును సమాజ సామరస్యమును, ఎట్లు ఊహ దశించి
 నవోమాపుటకై యిట్లు వాడవలసి వచ్చినది. ఇక అనూత్రుత్రయ
 సరస్వర సామరస్యవైమనస్యముల విచారితము.

‘ఆత్మ వత్సర్వ భూతాని’ అనగా ‘సర్వభూతములను
 నావంటివే’ ‘నే’ నెవ్వడో ‘సత్యాగ్రహి’ యందివరకే జూపి
 యుంటిని. ‘భూత’ శబ్దము భౌతిక ప్రపంచమున కంతకును,
 అన్యాయము. సజీవ నిర్జీవవదార్థము లన్నియును, ‘మాత’ శబ్ద
 వాచ్యములే, ‘సృష్టి సర్వస్వమును నావంటివే’ నేనే, ఇంతకన్న
 ఆధ్యాత్మా దర్శమెందున్నది? ఆధ్యాత్మ మెందున్నది?

అధి దైవత సారాంశములగు, ‘శుద్ధ’ వాక్కర్మంబులు,
 ఈ నూత్రాంతర్యాతము లనుటకేమైన సంశయమా? ఇంద్రియ
 సుఖాపేక్షితమగు, ‘భౌతికమున, ఇం దనుభూతము’ కాదా?
 ఆత్మోపలబ్ధికి, ‘దైవత, భౌతిక’ ములు విరుద్ధజనకములు గాక,
 సమాజసంరక్షణమును, మనోనిశ్చలత్వము (సదసద్వివేకము) ను,
 పరిపూర్ణముగ ప్రసాదించగల, ఈ నూత్రార్థ మైహికామష్మిక
 ముల నొక్క నిచ్చెన పెట్టుగా నెట్లు నూచించుచున్నదో
 చూచితిరా?

తనకువలెనే సర్వభూతములను చూచుకొనిన వానికి
 ‘రాగజ్యేషము’ లెక్కడివి రాగజ్యేషములు లేనివాని హృదయ
 మేప్రేమయము కాదా? ఆ ప్రేమయందే సహనమున్నది.
 ఆ ప్రేమయందే, సంఘజీవనమున్నది. ఆ ప్రేమయందే నైతికో
 న్నతియున్నది. ఆ ప్రేమ, యందే ఆధిక రహస్యమున్నది. ఆ
 ప్రేమయందే, రాజకీయ సిద్ధాంతమున్నది. ఆ ప్రేమయందే,
 శక్తిత్వసామలున్నవి. ఆ ప్రేమయందే జగద్విజయమున్నది.
 అట్టి ప్రేమారాధన దూరులకు, ఆత్మసుఖములేదు. కుటుంబ
 సౌఖ్యములేదు. సంఘసామరస్యము లేదు. నైతిక జీవనములేదు.
 ఆధికవృద్ధిలేదు. రాజకీయ సంస్థాపనములేదు. ఏమియునులేదు
 కాదనినచో, పరస్పర వైమనస్యమున్నది. జ్యేషమున్నది, భయ
 మున్నది, దౌర్బల్యమున్నది, దారిద్ర్యమున్నది, దాస్యమున్నది.

సర్వభూత పరత్యాగము మాటయలుంటి, లోడి మానవుల
 నైక, తపతో బాటాదరింపగల సమాజము, భౌతికముగ నైన,
 వెనుదిసి యుండదు.

‘అహింసా పరమోధర్మః’ అనగా, సర్వమును స్వభావ
 జనితమే యనియు, నైరుధ్యమని (పాపమని) ఎట్టి కృత్యమును
 (జీనిని) నిగ్రహింపకు మనియు, బుద్ధిదేవుని ప్రబోధము, అనిర్యా
 చ్యప్రేమానుభూతియే ఇందలి ఫలసాయము. పరస్పరాను రాగ
 మున, జీవకోటి యంతయు, స్వేచ్ఛా సుఖజీవన మొనర్చుటయే
 పరమార్థము. ఈ నైతిక మతానుభవ వ్యాప్తియే దేశమందుండు
 నో, ఆదేశము, సర్వవిధముల సుఖజీవన మొనర్చుచుండును కాని,
 ఆదేశము చిరజీవికానేరదని యొక పూర్వవత్తుమున్నది. కేటోక
 వో అసాధక బాధక చర్చచేయుదును. “దైవశిష్యత్వము, మానవ
 భ్రాతృత్వము” అనగా దైవమును, తిండిగాను, ప్రజల, సోద
 రులగాను, చూచుకొనుట (భావించుట).

‘ఆత్మ వత్సర్వ భూతాని’ యనుశ్రుతి సూక్తియందే,-
 పరమార్థము మాటయలుండ నిచ్చి-పరమ నైతిక మతాదర్శమగు
 ‘అహింసా’ ధర్మమిడియున్నదిగా? మానవసంఘమును, పకు
 హింసాపాత్రముగాకుండజేయ సమర్థముగనున్నదిగా? “ఏను”
 బోధనమగు ‘విశ్వమానవ సౌభ్రాతృత్వ’ మును పకుహింసమాట
 యలుంటి అయోదిమనూత్రాంతరీకమే గదా! మానవ సమాజ
 సంరక్షణమునకైనను, యీ కట్టుబాటు చాలదా? సర్వధర్మము
 లును, సర్వనీతులను, సమాజమును సంరక్షించు కొనుటలో
 వెనుచియులేదు. పరమార్థము మాట అమల జూచుకొనవచ్చును.

ధర్మ సాధనకు శరీర మెంత యావశ్యకమో, బుద్ధియు
 ఎంత యావశ్యకము. బుద్ధియుత శరీరులకు (మానవులకు) సంఘ
 మెంత యావశ్యకమో, స్వధర్మమంత యావశ్యకము. స్వధర్మ
 మునకు, మరి మెంత యావశ్యకమో, కాసనమంత యావశ్య
 కము కాసనమునకు, స్వరాజ్యమెంత యావశ్యకమో! స్వదేశ
 మంత యావశ్యకము.

లోక మంధరితమున మునిగిపోయినది. భారతవని నా ప్రకటనముల తేలియాడుచున్నది. తరఫీలి నెంజిది. స్వేచ్ఛా వ్యతిరేకముల నాత్మీ ప్రతిభ నందినది. పౌరుషమే పరమాధియైనది. ప్రాజ్ఞా బోధనా లసంగతములైనవి. శర్యధమల భృగ్గాని కీర్తిచినది.

ప్రళయకాల మును వలె కంఠం దుదయించినాడు. ప్రవృత్తి నిష్పండించినాడు. జీర్ణతనున్న సవాల్ (ప్రాయంగా) జాగ్రత్తతాత్మకమును తిల్లిచేయతో తెలియించినాడు. భారతలోకమును తిలకించినట్లుగాడు. ధర్మోద్ధారణ మొనర్చి జైత్రయాత్రకు మొదలెడినాడు. త్రిపురాంతకుని త్రహులనాను ధిక్కురించు దండవడి చేరినాడు. అతనిచేతి బ్రహ్మకృపలనుంక కమండలువు ననుసంధించినాడు. భీష్మకృత్రి పరిలంబించినాడు. చూచుటకు తామయాంబరధారి తరను సాధుస్వరూపము. అడడభరుడే యా దండధరుడై రాతరుగదా? అహ! అముండితెరిగింకాదు. అనేక శతాబ్దాల నీరసంకర మెట్లుచేయుచున్నాడో? ఆసాధుస్వరూపము అయ్యో! ఎన్నిలక్షల సాధుస్వరూపముల ప్రక్రమ చేయుచున్నదో? చూచితరా? అవిధిరక్తవానాడు. ఆ మేదో శుభ్రమంసాధిశర్యరిపంకి అయ్యయ్యా ఏమాప్రళయధాన్యము? ధీరింకల కావే- తుపాతుల కావే- బాంబుల కావే- నీమటవా కావలెను లేవే. ఏమిది? ఇకపా నుగళా బోలెను, జాగ్రత్త శ్యాసరింకల సముల నుగళుగళు చేయ సురంధమున, లోపల తూరింకల తూరింకల తూరింకల. అనేక శాస్త్ర సిద్ధాంతాధారిత తిర్ణిరంకల సుఖున్న విభుర్ణ జాగ్రత్త కావడం. తానికే ప్రవృత్తి నిష్పత్తి అంబం కాగ్నిని పాతధ్యానము కావలెను. సమాన్య ప్రళయమందు భీష్మభాంతి, దిగంబం తావళెలు అమతిచిడి, ఘోరకృతింబుచున్నవా యని శ్రమింపజేయుచున్నది. శర్యశాశనమర్థం దగు నానాన్యస్థిని- ఆపీనుగుమెంబలను- ఆరోదన వాద నామధ్యమన - ఆ భూత, ప్రేత, పితృ, సంఘ గృహము - అనంతమంబర కళకళలపవానాన, కృత్రిమముడై- రక్తాబయడై- రుధిరానాణాచినడై- ప్రచ్ఛన్న తాదుడై- అనేకమరికట్టాక్షిమడై, అపీ రకపీడినాడు- అనిశ్చలవాదముడు- అనిర్మలాంతఃకణుడు, అచిదాభాసి - అనర్థబరంబనాత్మత- అయ్యాయ్యాయ్యాయ్య - ఓక- చితునవృత్తి నవ్వి, దృక్పిటలగా బరిపి, లోకములు విచ్ఛిన్నమౌతులటి నంబంధమున “అనామస్మి” యననోక. పెద్దకే! వైచి యంతర్యామం డైనాడు.

అనేక భర్తము పునఃపఠించినది. ప్రశాసనంబలము, తగ్గి పోయినది. నూతనవిశాస ముండెంచినది. ఎంతకాల మాయోక్త్యర్థము? కాత్మియో? అదర్శమందు యానంద మనుభవంబు చున్నదో? అనుభవమీనుల కాంబిమేతి? అదర్శమంబుమే మూఢతావిమోక్షమూఢి. తావ్యావేషముల కేమి కొదవ? ఆసేతు హిమాచలమును ముక్తిబింబంబునాడు లేడు. కంకరి ప్రవ ముం రునినాడు లేడు. “నోనామస్మి”ని కలంకరింపినాడు లేడు. అవాద ము సునము బూదిమే తినినాడు లేడు. రుద్ర యుగ అనైపోయినది. నాలుగామము లుడై పోయినది. క్రమ్యమముగా అదర్శ ముదాగంటిపోయినది.

ఎక్కువలూచి: ను సశ్యానులు తిండి పరింధములైపోయినారు. అండ్రి ‘ఫి’ యనుటకులేదు. తిల్లి ‘ఫా’ యనుటకులేదు. కొడుకు దుడుకెన కొంప మునిగినదే. శ్రీస్వభావముచేలైన, భార్య యించుక జనుకునెటుట పీట లేదు. దైవిచర్యయే దుర్లుటమైపోయినది. ఇల్లెత్తుమాట-నువ్వుత్తుగోపము- ఆప్టే, ఇక నెక్కుడిది? రంగమూతలెన్నమాటే- టుంగలికి వనితగిని దన్ను మాటే- ముచము భాగ్యయైన దన్నుమాటే- కిడుక మూలపడిన దన్నుమాటే, కాళ్లపాంకోళ, కరముల దండకేమండలుపులు- యెమున్నదో? సన్నాస్థము. నాటికేతురవాడేమిటమీ పీటలేదు. భాగ్యస్థము పెట్టుట బ్రహ్మాండమున తిలించి మహాప్రయోజ మునట, సుఖసుంతిజముట యెదుగలయునా? దేశసంతిజ సంగతి సృంబునా? సర్వమునట, సన్నాస్థమే. ఆ దయ. పరీవా జక చక్రవర్తి. అందరు. నిర్గుణులైనట్లులే. కంకరిమత మింతియంతియెట దిగిపోయినది.

నిర్గుణమంబును గుణవంత మొనర్చు ప్రళయధారా కృత్నిష్టలం గురియును, తిడియూటి భారతవృక్షమును, అర్చి మొనర్చు, రామానుజమేఘము, వివేచనండ్రి గర్జించినది. ఆ గర్జనంబులు చెవిసోకనంతసే, అసద్భూతాశ్చక్రము లన్నిది కుక్కులనుండి, చెడెముగినవి. బె: బె: లాడినవి. పకపకలాడినవి. టుకు లాడినవి. ఆవే నెంజి- ఆవే చిలక - ఆతికమకలకు అయ్యమృతధార లాగిపోవునా? ఎన్నినానకలు-ఎన్ని కుకుకులు- ఎన్ని లలితలను, ఆ ప్రళయంతరంగుని - ఆయంతరంగము (యని- అయితో) దేశకర్తరంగుని- లేకమైన వెనుకంపవేయింక తాలిననా?

నల్లాన్ చక్రవర్తి నరసింహాచార్య కవి

[శ్రీ శేషాద్రి రమణ కవులు]

ఈ కవి శ్రీ వైష్ణవ బ్రాహ్మణుడు. కాళిక గోత్రుడు. ఆహోబిల నృసింహవిలాస మను మూడాశ్యాసముల శృంగార కావ్యమును రచించెను. కవియొక్క నివాసాచికములను గాని మంక విశేషములను వెల్లడించు పద్యము శ్రీగంధమున గాన వచ్చుటలేదు. ఈ గ్రంథమును వెనచెర్ల సుబ్బారాయ బుధ కానమున వ్రాసినటుల నీ క్రింది పద్యముచే దెలియుచున్నది.

“లలి నొక్కప్పుడు కొల్వొడిర్చిన నల్లాన్ చక్రవర్త్య న్యయోజ్యలు శ్రీ వైష్ణవ పాదపంకజ రజస్సంసేవన ప్రాప్తధి బల భాస్వత్కవితా విశేష రచితా పార ప్రబంధక నృసిం హల సన్నామకు బిల్వబంబి.”

ఈ గ్రంథ మీ సుబ్బారాయ బుధుని ప్రోత్సాహముచే వ్రాసినటుల కవి వ్రాసినాడేగాని యాయనకు మాత్రము కృతి యొసంగియుండలేదు. ఈ సుబ్బారాయుడు మధ్య బ్రాహ్మ ణుడు. నెల్లూరు వాస్తవ్యుడు. సుబ్బారాయ పోతుడు. అట్లాజి పుత్రుడు. కవి యీతనిని గూర్చి చెప్పుచు సుమోగించిన వివరణభాగమేయును. మహేంద్ర భగభాగధేయుడు మొదలైనవానిం బట్టిచూడ నీతడొక సంపన్న గృహస్థుడని తోచుచున్నది. మఱియు నీతని బ్రోత్సాహముననే శ్రీరంగ మాహాత్మ్యమును గూడ కవివ్రాసిన ట్లి క్రింది పద్యమున దేలు చున్నది.

అశాశ్వతన్న మట్లనేగిరియొద్దాది. బీశవడిపోయిన భారత వృద్ధులను లాగ్నిరత్తరము లైనవి. భక్తిబిజములు నాటబడినవి. ఒక్కసారి మోదకవోక మంతయు శ్యామలవో మల మైసది. మహావిష్ణు సారూప్యశక్తిలపదాయని యై, వైష్ణవ క్రమంబ ముద్దిర్చిరిత్తుమై పోయినది.

వృద్ధియును లాగ్నిరత్తరవో మహావాయుమోమామ మండగ నీ శ్రీ వైష్ణవము. శ్రీమహావాయుమై పోయినది. పాదపాటు పోయినది. భక్తిపాదపత్తము లక్ష్యభవములలో మిగిలినది. శ్రవతి పాదరక్తవృత్తి యై:ది.

ఈ అసహ్య:భవంబి, ఈ అనాచారాశ్చక్రంబి, వైష్ణవోద్ధరణమున, భక్తి, శక్తి, జోషించి, వైవిధ్యాచరింపజేయ దనన్యధా వ్యక్తికేక మొనర్చు, మాధుడు బయలుదేరినాడు.

ఇప్పుడు మతరేయ సిద్ధాంతములు, మహాగ్రంథములం దున్నవి. వాదోపవాదముల కచ్చుకప్పుడు వాదమాటల జిహ్వ గ్రమల తాండవించుచు, అచ్చటచ్చట నే సమసిపోవుచుండును. ఫలితార్థమేమన కంకరిమతంబు సన్నాస్థులపాలైనది. రామానుజ మతము రోగపాలైనది. మాధ్వమతము మర్కటముల పాలైనది. జల్లభమతము, వల్ల కాడైనది. శర్యమతమును చలశితుల పాలైనది.

పరస్పర వైరభ్య, సాంకర్య, సంఘర్షితభావములే మన మేదుపాడగా, ఒ:మూలనుండి, మనామృదీయము, మరి యొక మూలనుండి జోనాస్తరనీయము, ఇంకోకమూలనుండి, క్రైస్తవమును, శర్యతో:మభముగా, మనలనుద్ధరించినది. నేటికిని యెన్నో అన్యమతములను స్వీకరించి భరతవని తిన సంతానము నకు పండుగ జేయుచునే యున్నది. ఒకవైపున, రాధాకృష్ణ అంబంబుచున్నారు. సోమ:సోదరీమణులకు తెచ్చయేలేదు ఇదియే, ప్రాకృత్తిమ సాంప్రదాని సామరస్యమునకు మూల నూత్రమట.

ఎన్నికధముల భ్రష్టులమైనది తిల్లికదుపుచుకలవల యింకను మనమే, ఈవిషయమున (మత) ఉత్తమస్థితియందున్నామని జెప్పకతిరుదు. ఎన్నికైరధ్యముల వైన తనయందొందుకొని, జీర్ణిమకొనగలకే, మనతెలికిగాక మరి యెన్నోమన్నది?

ఈమతవైరధ్యములకేమి? వైరధ్యమే భావనావ్యము. తిర్యమొక్కటియే యొకవృక్షు, భావవైరధ్యశ్యాసభావమే యొకవృక్షు మన మందులకు విచారింపదగినది లేదు.

మనస్థితిభాగమును, వేదభర్తమును మనల నింతవరైన రక్షించినవేగాని, తనివో, ఏనాడో, ముప్పదియూడుకొట్ల మూక జేవరలమై మన ముండవలసినవారము. విరకాలమునాడే పొందద గిన అయినోగారో విరువమును, నేటి, మరయులగ్నే యుల యెనుగ్ర వామున ఇచ్చటికైన, సంసారింప గల్గితిమి. మన పూత్యలకంబె మనమే అన్ని విధముల క్రయోజవలము కామా?

శర్మానంద

చెప్పు సందర్భమున-
నీ. శ్రీరమాభాగ సంక్రమీన సంపత్తి
రీ భూతనా కథోలేయ విభవ
డా జన్మహరి పదధ్యాన మధాన్యద
వార్షాంగ పావపశ్యా నివృత్తుండు
నిగమతత్వ విచార + నిర్మల విబుధ ప్ర
తిష్ఠానోదార + ధీయుతుండు
సతతాన్న దానాభి + సంతోషితాతిధి
బ్రాహ్మజాశీర్వాద + భాజనుండు
దమముభాభల సుగుణ కందంబకాలి
సర్వబంధవ జన వారి + జాతపేళి
కర్మశో త్తరవిజితకు తర్కపాలి
వెలయు వెనచర్ల సుబ్బరాధ్యై బుధమాళి.

మఱియు నీ సుబ్బరాయని గుణగణములను వర్ణింపుచు నొక విపులమైన వచనము నొకదానిని వ్రాసియున్నాడు. ప్రోత్సాహమని విశేషములేమయు నీగంధమున గానవచ్చుట లేదు. కవి యీ ఘనుని బ్రోత్సాహముననే శ్రీరంగమాహాత్మ్య మను పురాణమును వ్రాసినటుల శ్రీకందిపద్యమున వ్రాసికొనియున్నాడు.

“నరసింహర్య వివేకధుర్య తొలుత న్నాప్రార్థనకే శ్రీ పామరులం బండితులం దరించుటకు శుంభద్రంగమాహాత్మ్య మీ వరయక మత్తైతిగా రచించితగదా యందుక బదాడంబర సిరనానాథ చమత్తైతుల సారపువాసిక గల్పనాయుత్తులకే.”

కవి త న్నిగంధమును వ్రాయుటకు బ్రోత్సహించి సుబ్బరాయుడ నెట్లాగా.

కం. జడల వ్యక్తపుర బాటల
నుడివిన శోత్రద్వయా విశోద దమిడి యి
పుడమి మృదువాక్య చాతురి
నడరిన మఱి జెప్పనెల + హర్షోద్ధతికే.

అని వ్రాసికొనియున్నాడు. ఈ కవి శ్రీ వీరేశలింగము పంతులుగారి కవుల చరిత్రమున కపరిచయంబు. ఈ కవియొక్క కాలమును నిర్దేశంపదగిన యాధార మీ గ్రంథమున లభింపవచ్చు ను సుమారొక నూరు సంవత్సరములకుఁ బైకాలమువాడని దలంప వచ్చును.

కవిత్వము మృదుమధుర పదగుంభితమై నాతి కతినమై సలక్షణమై సంస్కృత పద భూయిష్టమై యలంకార శోభితమై యలరారుచున్నది.

ఆశ్యాసాంతముల గద్య మిటు లున్నది. “ఇతి శ్రీ కాళిక గోత్ర నల్లాన్ చక్రవర్తి కులపతిశ్రీ శ్రీ వైష్ణవ పదపరాగభజన జనిత కవితావిలాస నృసింహదాన.....

కవిత్వ వైరిని దెలుపుట కీ క్రింది పద్యముల నుదాహరింపు చున్నారము.

“మ. వనజాతానను విద్యలెల్లంగని దుశ్శార్వరసితిక సోమకుం దనుడేవాహితుడభిజోచ్చిన మహాహంకార సాహిత్యభా ఘనమీశాశ్చర్యదాల్చి వానిని నాతుకే + గావించి తిద్వే వముల తునివెక గ్రమముల నల్లకవిభుడై భామాతాకి వింతాశుణి.”

నీ. కుపుసాంధ్ర విహించి + పెంపాడుజడలు బం
భురిగెరికాది ధాతుపులుగాగ
మహితాంగభీభూతి + మనాతెలుట మూయ
తిధ్యాతికింక + ధ్యనులుగాగ
మందసోసాహార + మంజూలాచ్చ చ్చాచు
లభగంగా శ్రవ + నామము గాగ
కటికాగ వేషితి + ఘన మృగాజుయింబ
బహువర్ణపవన సంపదముగాగ
జననిజయింబుచ్చి సీతాదియనగ
నిజా భోజితి కారద + నీరదుండు
సరస వాచావకృతికారదుండు
నాంబులు జడలదేచి + వికారదుండు.

మ. లలనాసీనమలంగనకవలచి మ్రోలకే + దెచ్చి చెల్వొందునీ కులనాసాపకి రాతినియెటుట నెంతో + లాలకే తేసి దృ క్వలనా సారపంకజముండలము స. శవర్తింపగా నీరుది గ్గులనామాటసహితంబొక్కయెటులుం + గారుణ్యమున, లీనక నెల్లూరు ప్రాంతములవా రీకవియొక్క సుపూర్ణ చరిత్ర మును సంపాదించవలసి యున్నాడు. ఈకవికృతమగు నీతరగ్రంథ ములను సేకరింపవలసియున్నది. భాషాధిమాను లిందులకు బూను కొన ప్రార్థించుడు చున్నాడు.

౩. శ్రీలక్ష్మణుని పృథ్వియైః * కైలగుచుండు
 నని మొనర్చుచు భూరుల * కాటవట్టు
 రాజభక్తా గ్రగణ్యుని * భ్రాతృతంబు
 దేశసేవా పరాయణోద్దేశపుర
 మానసోత్తములంగని * మనమందల్
 కాంతమూర్తులెల్ల * జన్మభూమి
 భూరి సద్గుణయుతులకు * బుట్టినిల్
 ఘనతపోధన సంతతి * గన్నమాత
 సత్యవాక్యాలకులకుం బ్రశస్తభూమి
 పతినిసేవించు సతులకు * బట్టుకొమ్మ
 మానధనులగు బడతుల * మందిరంబు
 అంధదేశంబు సర్వ జానార్పితంబు
 దాన గృష్ణ తరంగిణి * దనరుచుండు
 మండలం బొందు కృష్ణ నామమనసుండు
 నందునొక చిన్నగ్రామ మింపొందుచుండు
 చిన్నదైనను ధర్మపతుల * జీరియుంటు
 వన్నె కెక్కిన సాంధ్ర ప్రపంచమందు
 శ్రీకరంబగు భవనంబు * కైలగుచుండు
 నూరిమధ్యంబునందున * నుండెనందు
 జనని నల్లయ్య పుత్రికల్ * సరసమండ
 ధనము కలిగెనుగాని మందంబులేదు
 వాని దరికేరెగాని గంధర్వంబులేదు
 రహిని మూడవపాలిక * రత్నమందు
 రంబుజాతంబు నిరసించు * నాననంబు
 మిసనయనాలవోనాడు * చాడక నలు
 చంపకంబును దెగనాడు * సఖియముమ్మ
 అర్ధచంద్రునిగేరు నాయతివనుదురు
 వారిడముఁ గేలిసేయు నా * వనితకురులు
 రత్న మొక నామమనఁగాదు * రమణీసేత
 లందు రత్నము గుణములయందు రత్న
 మణిలకు నెల్ల రత్నంబు * నందమందు
 రత్న మగవంశమున కెల్ల * రత్న మగును
 రమ్య విద్యలయందున * రత్న మగును
 రహిని గోదావరీ మండంబునందు
 రత్నమును దీన విద్యాధిల్ల లిని బెండ్లి
 యాడె నాతని సుకృత ఫుల్లంబునలన
 పరిణయించెన దాదిగ * భావపతిని
 మానసంబున గొల్చుచు * మగనిఁగూడి
 యత్తవారింటనుండ నాయత్తపడియె
 భర్త కడుచీదయంచు భావమున ననదు
 ధవుడు రూపసికాండంచు * తాపపడకు
 మాతృగృహమన్నమాటయే * మరచిపోయె
 నాధుఁడే సర్వమంచును * నాతితలఁచె
 ప్రియుండు కయనించుకేలయే * ప్రేమఁగాంచె
 మాతశయనించు పలుపుల * మాటమరచె
 ప్రియునిసేవించుచుంటయే * ప్రియతమ మనె
 మాతచేసెడి సేవల * మాటమఱచె
 ధవుని పదసేవలందున * దానియాయె
 మగని భోజనసమయాన * మాతయాయె
 మగువ కారంబులందున * మంత్రియాయె
 రమణి కయనించుపప్పుడు * రంభయాయె
 సముదమ్మున మగని పొందమ్ముల్లాత్తి
 యత్తడు నిద్రించ తా నిదంనందు, తెల్ల
 వారక నె లేది భర్తకు * నందనంబు
 కేసి గృహకృత్యములజేయఁ * కెచ్చెరఁ జను
 నిట్లు లోకమాడు వర్షంబు * లెలమియుండ
 ధాత చూపోషమినినింత * చాలితీసె
 ఒక్కనాడు హతాత్ముగా * నుదిన మీర
 చెఱఁగుచుంటును బడినంత * శీఘ్రమనుఁ
 దైన యనలుండు నిలువెల్ల * యావించె
 భర్త యధాని గనిమతి * భ్రమజనింప
 భార్యవైబడి చుంట్ల నాశ్వంగ నెంచి
 చేతులను గాల్చికొనెఁగాని * చెవికి ప్రాణ
 దాన మొనరింపలేదాయె * దైనమామ
 పడయునాణవ యేటసే * పరముజేర
 ప్రాణములు వీడునప్పుడు * పతినిఁగూర్చి

యోగనిస్సాగ్రహుడగు మానవుని సేత్రము చేపాకారముగ నుండును. కాముకుల యొక్కయు స్త్రీల యొక్కయు సేత్రములు మతోన్మద్దతాకృతిగ నుండును. నిర్వికార చిత్తముగల వ్యక్తి సేత్రములు ఉత్పల పత్ర సదృశములు. దుఃఖితుని యొక్కయు, భీతుని యొక్కయు సేత్రములు పద్మపత్ర సదృశములు. వేదనా పీడితుడు క్రుద్ధుడగు వాని సేత్రములు కళాకృతిగ నుండును. దేవతల సేత్రములు మహోజ్జములు విశాలములు, ప్రసన్నతారంజకములు, కృష్ణవర్ణ యుక్తములై యుండవలయును. ద్విసేత్రములు సమముగను గోక్షీరవర్ణ సదృశముగ కను రెప్పలుండవలయును. వేవతా చిత్రైవుల (లో) కను రెప్పలు భూద్వయమునందు రోమము లంతము కావలయును. అకృతి 16 సంవత్సరముల వయస్సును నూచింపు చుండవలయును. స్వపతుల చిత్రైవులందు రోమముల చిత్రింపవలయును. .... ఋషుల యాకృతి జటాజూట మండితిమై యుండవలయును. వారి శరీరమందు కృష్ణాజినము నుత్తేరియముగ నుండవలయును. దుర్బలాకృతియు లేజన్మితా ద్యోతకమై యలరార కలయును. దేవతలకును మన్తకమున మకుటముండరాదు. బ్రాహ్మణులు కట్టు వస్త్రము తెల్లగనుండి శరీరమందు బ్రహ్మకర్మము ద్యోతకముగావలయును. మంత్రి, పురోహితుడగు ద్యోతిర్బుడు, సర్వాలంకార భూషితులై యుండవలయు. వీరి శిష్యులయందు మకుటమును మారుగా ఉష్ణేషమును దైత్యదానవుల భూప్రదేశము భీషణముగను సేత్రములు గుండ్రముగా నుండవలయును, భద్రుని పరిమాణము ననుసరించియే విద్యాధరుల అకృతిని యంతి మొనర్పవచ్చును. ఈ చిత్రైవు భార్యతోడ మాల్వాలంకార భూషితమై యుండవలెను. కిన్నెర నాదరాక్షసుల యాకృతి మహావ్యాను సారంగా నుండవలయును. .... రుచక పరిమాణము ననుసరించి (నాగులు, ఉరగబుడిగాగల) యక్షమూర్తుల నంతి మొనర్పవలయును. అశ్వముఖులు ఘనవ్య ముఖులని కిన్నెరుల రు తెరంగులు, మనవ్య ముఖముగల కిన్నెరుల శరీరము అశ్వసదృశము, అశ్వముఖ కిన్నెరుల శరీరము మనవ్య శరీరము పోలియుండును. అశ్వముఖులగు కిన్నెరుల శరీరము సర్వాలంకార భూషితమై యలరారవలయును. మఱియు తేజోవంతులగును, గీతపాద్య యుక్తులగును, చిత్రింపవలయును. రాక్షసుల యాకృతిభీషణము కకల చతువులు ఊర్ధ్వకే యుక్తముగ నుండవలయును. దేవాకృతి నుండు సర్వుములు భూములతోడ యక్షులు అలంకార శోభితులుగా నుండవలయును. దేవతావనము పలువిధములగు జంతు ముఖముల నుండవలయును. కాని వాచేవములు ఆయుధములు క్షిడకర్మ మొదలగునవి భిన్నములై యుండవలయును. వైష్ణవులయందలి పలు తెరంగులవారును నొక విధముగ నుండవలయును. వానుదేవ సాంప్రదాయములు వానుదేవునివలెను సంకర్షణ సాంప్రదాయమువారు సంకర్షణుని వలెను ప్రద్యుమ్న సాంప్రదాయములు ప్రద్యుమ్నుని బోలియు. అనిరుద్ధ సాంప్రదాయములు అని రుద్రునివలె నుండవలయును. వానుదేవుల సాంప్రదాయములవర్ణము శ్యామలవర్ణము. సంకర్షణగణముయొక్క వర్ణము తెలుపు ప్రద్యుమ్న గణముయొక్క వర్ణము మరకటి మణి సదృశము అనిరుద్ధగణముయొక్క వర్ణము సింహురము నుబోలి యుండవలయును. వేద్యులను రుచక ప్రమాణము ననుసరించి చిత్రింపవలయును. వారివేవ భూషులు శృంగా ద్యోతకములై యుండవలయును. కులస్త్రీలను మావ్య ప్రమాణానుసారముగా లజ్జాద్యోతకమగు చుండునట్లుల చిత్రింపవలయును. కాని విష్ణుకుటుముగా నుండరాదు. దైత్యదానవ స్త్రీలనుకూడా నిటులనే చిత్రింపవలయును. విభేతు స్త్రీలను సర్వాలంకార విష్ణుకుటులగు తెల్లనివస్త్రమును, కట్టాకొని నట్లులను చిత్రింపవలయును. .... వేటిని నూచుచున్నా మెవని నావిధముగనే చిత్రింపవలయును. చిత్రాంకమందు సాదాశ్యమే ప్రధానమని నిరూపితమైనది. 'చిత్రే సాదృశ్య కరణ ప్రధానం పరికీర్తితం' విశేష యోచనాద్వారమున దేశక

దుఃఖపడి ధైర్యమును జెప్పి ♦ తుదకు ఎంద
నంబుఁజేసిన సతిమాట ♦ ననవశము
మతివలంపని పురుషుండు ♦ మహిని గలఁడె?
చానకసరాదు చేతి ముచ్చలు గనఁబడు
యట్టి వనితను గోల్పోయి ♦ యవనియందు
బ్రదుకు కంటెను వేలిండు ♦ బాధకలదె?
జన్మమెత్తినయే మగజాతికైన
తనువు ధరియించినట్టియే ♦ ధవునకైన
భార్యఁ బ్రేమించునట్టియే ♦ భర్తకైన
మగువసేవలందుచే ♦ మగనికైన
భువిని గల్గిన స్త్రీలెల్ల ♦ బుణ్యచిత్త
యైన రత్నము నాత్మలఁయందు దలచి
యామెచేసిన చొప్పున ♦ నావరించి
క్షీతినుజన వంద్యులెవరించెదనగాక.

సానములు ఆననశయన యానములు పేనభూషణములు కర్మ
మొదలగువానిని చూపింపవలయును. ఆకాశము యొక్క చిత్ర
రువును వివర్ణముగను పక్షిగణ యుక్తముగను చూపింపవలయు
ను. రాత్రి కాలమందలి యాకాశము నక్షత్రయుక్తముగ నొన
ర్పవలయును. “సత్యంవచైజికం చైవనాగరమిత్ర మేనవచిత్రంచతు
ర్విధం ప్రోక్తం తస్యవత్సృమిలక్షణం” సత్యము (దీర్ఘమగు ఫలక
మందు సరియగు ప్రమాణము సారముగ చిత్రించిన మనోముగ్ధ
కరమగు చిత్రువు) వైజికం (నలుచదరముగ నుండు ఫలకమయ
ఆడంబర రహితముగ నంతత మొనర్చుట.) నాగరము (గుర్తడైన
ఫలకమందు చిత్రంపబడిన దృఢమయన వ్యంజకమును మాలభూ
షణాద్య లంకారములు కొలదిగనుండు చిత్రువు), మిత్రము
(మిత్ర లక్షణములుగల చిత్రువు) అని చిత్రములు నాలుగు విధ
ములు. చిత్రాంశమందు షట్ప్రకారక బిందుజ మను త్రివిధమంచె
నుపయోగింప వలయును. మొదటి కేఖలలోడ నాకృతిని
నిర్మింపవలయును. దానియందు నూత్నకేఖలను చూపించుటను
ప్రకారము. దానిమీద రంగు పూయుట బిందుజ మందురు.
శృంగారహాస్య కాంతాభావాలేఖని యగ్రహేషులే.....గృ
హములయందు కేవలము శృంగారము హాస్యము కాంతరసము
లూట్టు చిత్రపులు మాత్రమేయిందుండ నర్హములు. రాజ సభా
మందిరమందును దేవాలయముల యందును నవరసభరితములగు
చిత్రపులున్నియు నుండవచ్చును. కాని రాజులు నివసించు గృ
హములయందు గూడ యుద్ధము సృశానము రుజువుతుడు కృత్తి
తాకృతి అమంగళ నూచకమగు చిత్రపులు నంతత మొనర్పజన
దు. చిత్రకర్మ నకర్తవ్య మాత్రాన స్వగృహేష్వర (స్వహస్తము
తోడ తన గృహముం దేవిధమగు చిత్రువును చిత్రంపరాదు).
‘రేఖాంధ్రతంసంత్యాచార్యో వర్తమానాంచ విచక్షణా శ్రీ
యోభూషణ మిచ్చంతి పర్వాద్య మేతరేజనాః’ (రుచిభేదము
ననుసరించి చిత్రపు నాలుగు విధముల ప్రకరింపబడుచున్నది.
చిత్రవిద్యా వికారదులు చిత్రరేఖలను బ్రకరింతురు. శ్రీలు
భూషణాద్య లంకారముల చూచి సంతసించురు. సాధారణ
మానవులు రంగుల చక చకల కానందించెదరు. (శ్రీ అప్పారావు
గారిని యీ సాధారణ మానవులలో జేర్చవచ్చు. ‘రూపభేదాః
ప్రమాణాని భావలక్షణయోజనా సాదృశ్యంకర్ణికా భేద ఇతి
చిత్రంషడంగకమ్. (రూపభేదము, ప్రమాణము, భావయోజనము,
లక్షణయోజనము, సాదృశ్యము, కర్ణికా భంగము అనునవి
షడంగములు) ఏతాని పరామర్శాగ జననాస్మాత్కృత విసోదనార్థా
నిచ’ (మరియు గీతసాదృశ్యత్వ ఆలేఖ్యములు నాలుగు ఇతరుల
కనురాగము గలుగుటకును స్ఫుటిత్ర విసోదము కొఱకని నుడివి
యున్నాడు’.....ఈ తుది వాక్యములు శ్రీ అప్పారావుగారు
వ్రాసిన ‘ఇతరుల అభిప్రాయాలకీ, మెప్పుకీ, కొంతమంది వెట్టి
వాండ్రు దేవులాడటనిజమేకాని కాలిదాసు బరన్ను మొదలగు
కవీశ్వరులు తమ కావ్యాలలోని మంచి చెడ్డలు ఇతరులనుచ్చి
చూపించేవలెకా కనుకొక్క లేక పోయినారనటం కాని వాళ్ళు
యితరులందరికీ యోగ్యులచిగా వుంటుందో దానినే వీరి ప్రత్యేకం
గా రచించవలెనను కున్నారనటం కాని తప్పకాకా!’ యనెడి
వాక్యములు ఖండించుచున్నవి. ఇన్ని శాస్త్రములు, ఇన్ని నియ
మములు, ఇన్ని నిబంధనలు కల్పి నిబంధించుచుండ శ్రీయప్పా
రావుగారికి వారి కొనసగుచున్న స్వేచ్ఛావిహారము నిరంకుశాధి
కారమునగు పాటుకాక జేరగలనా? వాగొకటే నేర్చినారు.
శాస్త్రములేదు. ఏమిలేదు అంతాశూన్యం, అంతావిధ్య, ఎవరి
మనోల్లాసమువారిది. ఎవరి శాస్త్రములువారిని అని కుతర్కిస్తా
రు. ఇట్టి వారికి ప్రత్యుత్తరమే యుండదు. శ్రీ అప్పారావుగా
రు కేవలము నూహ ప్రపంచములో నల్లల్లాడు చున్నారు.
స్వల్పాంశములు విడిచి చిత్రలేఖన ద్వివిధములుగాభావాభ్యుత్థముగ
భాగింపవచ్చు. అయ్యచి సాదృశ్యములని, అదృశ్యములని, వీనినే
విహికములని, అమష్టికములనికూడ యనవచ్చును. విహికములు
‘సాదృశ్యములు. అమష్టికములు అదృశ్యములు. వీనినే మనవాగు
మానవులు దేవతలు అన్నారు. సాదృశ్యములకు అదృశ్యములకు
కూడ మూలాను కరణమే ప్రధానాంశ మనెడివాదన నిర్వివా
దాంశము. మూలాను కరణములో భావము కానిలాభ్యుత్థముకాని
యుండదనటం లోక విరుద్ధము. మూలాను కరణము చూపరులకు
వినునపుట్టింపుం దనెడు మాట యనుభవము లేదిమాట. మూలా
నుకరణమనిన యర్థము కాని వారామత మంగీకరింతురు కాని
తదితరు లేరును యంగీకరింపరు. అదృశ్యములకు మూలమేద
నుండి వచ్చునని పుచ్చింపవచ్చు. వీని మూలము వేదములనుండి,
పురాణేతి హాసములనుండి, స్మృతులనుండి, తదితర గ్రంథముల
నుండి, శృత్యనుభవమునుండి గైకొనబడు. అపుడు యమలో
కము, కామభేదపు, కృష్ణారాయణము, (నల దమయంతులకు),
హంసరాయ బారము, ద్వారావస్త్రసభ, లోనుగాగల వెన్ని
యోమాచియుండనిచి చిత్రించుచున్నారు. వీనికి మూలము లేదం
దుమా? గ్రంథములనుండి తదితర తావులనుండి మూలమును స్వీక
రించి భావముపయోగించి ఆయావృక్షలకు లోపము కాకుండ
వ్రాయుచున్నారు. వ్రాసెదరు, ఆమూలము ననుసరించిన మా
త్రాన భావ ముపయోగించి లేఖనసోత్పాదనగచేయు పిలు
లేదనటం యనుభవ శూన్యమైన మాట.

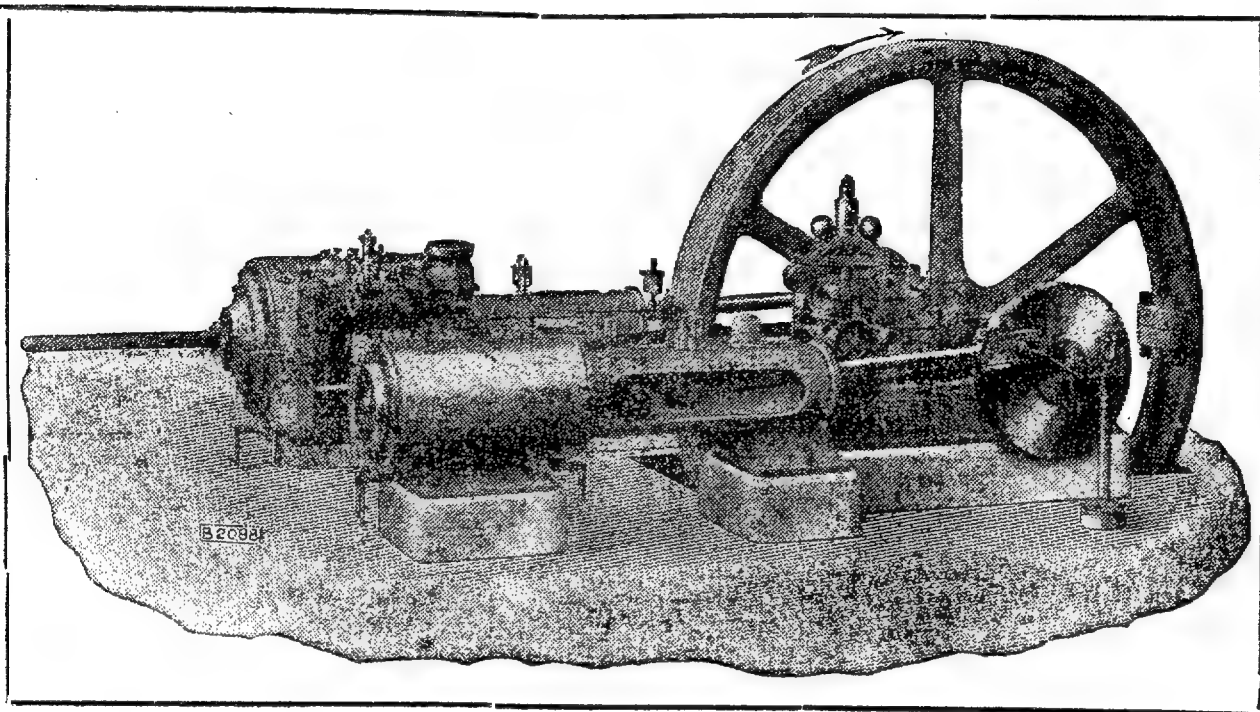
MARSHALL'S

మార్షల్స్

శ్రేష్ఠ తర మైన

స్టీము పవరు ప్లాంట్లు

అన్ని పరిశ్రమలకును ఉపయోగించుటకు తగినవి.

“క్రే” తరగతి ఎంజినులు

హిందూదేశమందు అంతటను గట్టి నిర్మాణమునకు, మంచి పరికరములకు,

అభివృద్ధి పనితనమునకు, ఎట్టి స్థితిలోనైన సంపూర్ణమైన తృప్తికి, ప్రసిద్ధి చెందినది.

మంచి మేధావిగలిగినట్టి ఎంజిన్లు, యంత్రాలయముల స్వంతదారులు మొదలగువా

రందరును గడచిన 50 సంవత్సరముల నుండి పై యభిప్రాయములనే

దేశమందు అంతటను వెలిబుచ్చుచున్నారు.

ఈ అతిశ్రేష్ఠ తర మైన ఎంజినులు, వాయిలర్లు

అనేక పరిమాణములలో హిందూదేశమందు నిలువసరకునుండియే మీరు కోరిన ప్రకారము మేము సరఫరా చేయగలము

మీరు వివరములకై మాకు వ్రాయగోరెదము

MARSHALL SONS & Co (INDIA) LTD

No. 9, Second Line Beach

TANJORE

ALSO AT BEZWADA

MADRAS.

COIMBATORE

భారతదేశపు భావిదశ

విలింగుడను ప్రభుత్వగారి ఉపన్యాసము

సెంటు ఆంధ్రాను విందు

ప్రతిసంవత్సరము కాన్ఫరెన్సునకు సాక్షి పాఠము

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

సెంటు ఆంధ్రాను విందు ఉత్తరమునకు హామీలునందు

అంతర్జాతీయ మిశ్రులను విడదాడి, అధికముగా సామ్రాజ్యమును

భారతదేశపు భావిదశను గూర్చి నమోదముగలదు.

వర్తమానమునందు అంతర్జాతీయములను వెలలు అధికము

దక్షిణాఫ్రికా యొక్క ముగిసిన పిమ్మట ఇంగ్లాండు

చూడుడు. దక్షిణాఫ్రికా సామ్రాజ్యపుపట్ల సంపూర్ణ విశ్వా

ఇతరభూమి భారతదేశమునకు సంస్కరణము లివ్వబో

కావున నిరంతరముగా ఎడమలేదు. 11 సంవత్సర

దంతచూర్ణము

పండ్లపొటకు తీపులకు మంచిపొదుము.

చక్కని డబ్బీ 1-కి 0-2-0; డబ్బీ 1-కి 1-4-0.

తామరతైలము

తామర, తిట్ట, దురద మొదలగువాటికి మంచిమందు

వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము. వెల 0-6-0

అమృతాంజనం డిబ్బో, మదరాసు - బొంబాయి.

Advertisement for KOLYNOS tooth powder. Includes an illustration of a man using the product and text in Telugu describing its benefits for oral hygiene and dental health. The text mentions 'మీ వైద్యుడు' (Your Doctor) and 'మీకు అపాయమును గుఱించి తెలుపును' (Warns you of danger).

ప్రతిసంవత్సరము కాన్ఫరెన్సునకు సాక్షి పాఠము

కృష్ణాజిల్లా విభజన

దుర్గిరాల దేవప్రభాకరగారిల్లు ఏలూరునుండి
వ్రాయుచున్నాడు.

గతము మొలకలు అక్టోబరు 6 వ తేదీన (తెలంగాణ ప్రభుత్వములో కృష్ణాజిల్లా విభజనమును గురించి డిసెంబరు 1 వ తేదీలోగా ప్రజలకు సలహా నొసంగవచ్చునని తెలిపియున్నాడు. ఈవిభజనము కారగిరి జిల్లాలలో ఒక్కొక్క చానీలో డివిజనులు 5 నుండి 8 కి చేర్చియుంటున్నను, తాలూకాలను 14 నుండి 17 కు చేర్చియుంటున్నను సంశ్లింతులది యున్నది. పడమరగోదావరి జిల్లాలో 7 తాలూకాలును, నూతన కృష్ణాలో 10 తాలూకాలును ఉంచబడును. నేను కేవలము తూర్పుభాగమునకు చెందినవాడ నగుటచేత కాకాగిరినుండి కలెగిబోవు మున్నగు గురించియే నే నెక్కుడుగ సంబంధించియున్నాను. గతము మొలకల కమ్యూనిటీ 9 వ తేదీలో తాలూకాల విభజనలో నూతనము డివిజను చాలవెడది కాగలదనియు, పాతగురినాదుల డివిజను కారముననియు, ఈఅభిప్రాయము సిద్ధియైతే తాలూకాలవిభజనమును గురించి తిరిగి మున్నగు చేయవలసి యందు ననియు తెలుపబడి యున్నది. కాఅభిప్రాయము ప్రకారము యీనూతనము, డివిజను ను తూర్పుగోదావరిలోనికి నెట్టివనో యీచిత్తు లొంగగలదు. ప్రస్తుత తాలూకా విభజనలో అభిముఖిగిన నీ నూతనము డివిజను, తెలంగాణవిభజన మార్పులనీ అనవరతమే నాకు బోధపడలేదు. ఈరెవిన్యూడివిజనులో చేర్చవలసిన నూతనము గన్నవరంతాలూకాలు రెండింటియందును జమిందార్గిగాములు చాల మెచ్చుకొన్నవి. మెట్టపైయు తప్ప కల్లుపునాగుబడియై నా యీభూములలో విశేషముగ కనుపించును. ఇద్దరు రవాన్సీల్దారులు చేరగిన పనియందు కనుపించును. కావున ఈ నూతనము డివిజనును తూర్పుగోదావరికి తగిలించినచో రెండజిల్లాలను సరి సమానముగ వనిగలవిగ నుండగలగుటయు, గతము మొలకల కమ్యూనిటీలో నూతనమున విత్తు లొంగుటయు సుధవిం చును. ఇట్టిపనినకు తేర్చదేయవల నూతన కృష్ణాలో 828 చద్రెలు, 6 కట్టలములు గలిగిన 2883 చదరపుమైళ్ల వైశాల్య మేర్పడును. 1911 నుండి రపు జనాభా లెక్కల ప్రకారము రమారమి 900 వేల జనసంఖ్య యుండెప్పుడును. తూర్పుగోదావరిలో 874 గ్రామములు, 7 పురములు, 8024 చదరపుమైళ్ల వైశాల్యము యుండును. ఈ డివిజను ప్రజలను నూతనము బందరున కన్న ఏలూరు నకు చేరుటకు సాకాశముగూడ ఏర్పడును. ఈసందర్భములో గతము మొలకల గోడ విషయమును గ్రహింపవలయును. తాలూకాసానులను మాటిమాటికి మార్పులను ప్రజల చాలయిబ్బంది పడుదురు. ప్రజల అభిప్రాయమును గమనించుట పాతలకు ముఖ్యము. కొత్తగా, చింతలపూడి, పెంటపాడుల తాలూకా సానులను కలిపినచో పాలకులకు చాల అపవిత్ర రాగలదు. అధికముగ కర్షకు లానై ప్రజల యభివృద్ధియు పాటింపక, నిడదవోలు, రాజేంద్రవరము, కామవరపు గోటలకు ప్రజలను పొమ్మనుటయును ఏమిలాభము పాలకులకుగాని, ప్రజలకు గాని కలగగలదో నూతనముగాను. నేనుకొండ, పెంటపాడు డిప్యూటీ రవాన్సీలు చేరియున్న కలెగితాలూకా కేవలము డెల్టాతాలూకానుగట్టి అది రెండుతాలూకాలుగ విభజించబడ వచ్చును. ఇర్లవరము 6 తాలూకాలు 2 డిప్యూటీ తాలూకాలలో చేర్చవలెను. అనవరమును బట్టి చింతలపూడిని ప్రత్యేకముగ తాలూకాగా మార్చవచ్చును. నర్సాపురము భీమవరములను ఒకడిప్యూటీ కలెగితండునుంచవచ్చును. కలెగి, పెంటపాడు, కొత్తగా తాలూకాలకు వి. సి. యస్ డివిజను చేయవచ్చును. ఏలూరు, గన్నవరములు, చింతలపూడి నూతనముల సమీపముగ మరియొక డివిజనులో అధీనము క్రింద నుండును.

రెండజిల్లాలలో రెజిస్ట్రార్, గుడివాడ, బందరు డివిజను యందును. ఈరెండుజిల్లాలలోన కలెగియు మిగిలిన ఒక్కొక్కచానీ ఒక్కొక్క వి. సి. యస్. యొక్కోగి మార్చవలె యుండునని అభిప్రాయపడుచున్నాను. మనము విచారించుచున్నది పరిపాలనా పాఖ్యానముగల యీజిల్లా నెలలు విభజించవలయునని మార్తమే విచారించుచున్నాము. అయినను ప్రజలలోని కలెగియు గ్రామండు యువులు వి. సి. యస్. యొక్కోగియుండవలయునని కలెగియందేయవలెనని రెజిస్ట్రార్, గుడివాడలకు నూతనకృష్ణాగాను, ఏలూరు పెంటపాడులకు తూర్పుగోదావరిగాను వి. సి. డివిజనుల నేర్పాటు చేయవచ్చును. అప్పుడు నర్సాపురం, బందరు లను డిప్యూటీ కలెగి మార్తమేయందురు. ఈవిషయము రెజిస్ట్రార్ అవు కృష్ణాలోనికి కమ్యూనిటీ వర్క్సులకు, ప్రభుత్వవిభగి లి విషయముల నన్నిటిని నిమగ్నముగా గాక

కాకినాడ పురపాలక సంఘము

(స్వీయ విలేఖరి)

నవంబరు 28:-కాకినాడ పురపాలక సంఘము 28 వ తేదీన సమావేశమై సుమారు 45 నిమిషములు పరిష్కరించును. 1922 28 వ అడిటు రిపోర్టుకు గను సమాధానములతో అంగీకరించును. బడ్జెటు అడ్వాంసుమెంటు ప్రకారము అక్టోబరు నెలలోగతమున ఖర్చులు చూపించు పట్టిక తయారుచేసి అమోదించబడినది. యేతేర 60 వేల యీ సంఘమువారి యాధీనమున నుండవలెన్ను గోదావరి జిల్లాలోని ప్రజలకు ఉత్తరము చల్లా నుర్సారావు, కొమ్మిరెడ్డి కేకే. రామమూర్తి వాయుడు, నర్సా వెంకటేశ్వర రామరావు గార్లు ఆలోచించుటకు యిచ్చబడినది.

మహాభివృద్ధిలకును మర్యాదలకును పూటలవద్ద కన్ను త్రున్నుకొనకూడదని శిక్షాత్మక పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు ప్రకాశించి, దానిని యీసంఘము వారు అమోదించుచు యీ ప్రకారము చేయవలసినదని గతము మొలకల సిఫార్సు చేయుటకు తీర్మానించిరి.

చెన్ను కట్టలను అగోగ్యపాతకాలకు తెయినిగని నిమిత్తము ఎన్నికైన అధ్యక్షులను పంపకలసినవనియు అందు కను ఖర్చులు తామే భరింతుమనియు, (తెయినిగని అందుకీ పరమా 60 లకు కట్టువరాని తీరము నెల 1-1 పురపాలక సంఘము యిచ్చుకలసినవనియు పనిక వారిననువారి లేఖ చదువడమైనది. ఇప్పుడు పంపుటకు సిద్ధముగా లేదని పు. పా. సం. వారు తీర్మానించిరి.

జైర్లకు అక్క కట్టిక మార్త పంపిన సర్దుకలకు ప్రకారము అగోగ్యవారి విధానమునకు మా 50 లు సంఘమువారు సాక్షాత్తు చేసి ఇందునిమిత్తమై దాక్తురు కట్టులకు చివకాకు రాజుగారిలో గూడెం యీ క్రింది పు. పా. సం. సభ్యులు తని చేయుటకై యేర్పాటు చేయబడిరి:-దాక్తురు క. జనార్దనరావు వాయుడుగారు, దాక్తురు పి. లక్ష్మణరావు వాయుడుగారు, దాక్తురు మహమ్మద్ తాహీజ సాహెబుగారు.

కాకినాడ కాంగ్రెసువారు కోరిన ప్రకారము 15 వ తేదీన జరుపండి 6 వ జనవరినకు వారి ఖర్చులపై 40 పాకికాండను పంపించుటకు సంఘమువారు అంగీకరించిరి.

కాకినాడ కాంగ్రెసు

కాకినాడ నవంబరు 28:-కాకినాడ కాంగ్రెసు జైర్లకుసంఘ కార్యదర్శి యగు దాక్తురు వేదారెం వెంకటకృష్ణయ్యగారిల్లు తెలియ చేయుచున్నాడు.

కాంగ్రెసునకు వచ్చువారి సదుపాయము నిమిత్తము, జబ్బుకడేవారికి తగు విశ్రాంతి ఇవ్వవలెననియు ఉచితముగ మందు తియ్యవలెనని ఒక ఆయుర్వేద వైద్యాలయమును ఒక అల్లోపాతిక్ (ఇంగ్లీషు) వైద్యాలయమును గాంధీగర్ములలో నిర్మించబడును. ఈధర్మ వైద్యాలయములందు ఉచితముగ కర్మాధ్యక్షుడు పరిచే అగోరు ఇంగ్లీషు వైద్యులు ఆయుర్వేదవైద్యులును వెంటనే కార్యదర్శికి తెలియజేయ ప్రార్థించును.

దేవాలయములలో తిరుమంజనమునకు పునుగు తెలము వాడు విషయము

ప్రస్తుతము తిరుమలలో శ్రీవేంకటేశ్వరస్వామిలకు మూల వర్తకు ప్రతిభుకవారము అభిషేకాలములో పునుగు తెలము సమర్పించబడుచున్నది. శ్రీపాదరేణువు కయారు చేయుటకు న్ను కచ్చకర్పూరముతో ఈతెలము చేసబడుచున్నది. ఈ తెలము పునుగులెల్లల బీజములను తెలముతో చేర్చి వారి వాటి నుండి తీయబడుచున్నది. ఈ ఆచారము పాతపురాణముననుకూలము కిన్ని శ్రీనివాసమూర్తికేరిట అనే పిల్లలను వధచేయుట ప్రకారముగా నున్నదనియు అందుకు ప్రత్యక్షముగాగా నుండి శ్రీ గంధపు తెలమును గాని లేక యితర సువాసనగల తెలముగాని యుపయోగించుట నుంచి దనియు కొందరు భక్తులు అభిప్రాయ పడుచున్నాడు. అయితే కొందరు వందేయు ఇట్టి పూర్వవార ను శ్రీరంగాది తేర్తములలో నున్నదని పూర్వవార్యుల చేత ఏర్పాటు చేయబడిన తెలము విషయములో పుణ్యపాత విచారము చేయుట ఆయుక్తమని అభిప్రాయ మిచ్చియున్నాడు. ఈ విషయములో తేజములాని భక్తులన్ను పండితులన్ను వారి వారి అభిప్రాయములను మాకు వ్రాయించుదు రని కోరు చున్నాము.

తిరుమల తిరుపతి } శ్రీ మహాంతు ప్రయాగదాసుజీ
తం.యి.రా.శే.ం. } విచారణకర్త.

కళావంతుల సంస్కరణసభ

ఈసభను శ్రీకృష్ణుడు నెలవలయుచు కాకినాడలో జరగ నున్న అభిలఖారక దేశీయ మహాసభతోపాటు కాంగ్రెసువారు యెటల తోడ్పాటునను, కాంగ్రెసుసంఘములధనసహాయమున జరపిన కాకుండునని శ్రీయత భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు 25-11-22 తేదీన ప్రకటించుకొని ఆంధ్రప్రదేశ్ యందు నూతనముగా, కాని అట్లుజరపుటకు వెళ్ళుటకుకలములు గలవని విన్నవించుచున్నాడు.

తేజ మహాసభతోడ జరుగు ఇతరసభలు కేవలము నా ముఖ్యతావత్తుమే వెలయునేగాని సక్రమముగ జరుగుటలేదని ఆయాసభలకు నేపేట కల్లుచున్న ప్రమాణము వెలుపుటయేగాక, సభలధర్మములను నా చివర వారల్లె బిట్టకొనుచున్నాడు. ఏ సభయైనను ప్రత్యేక కాలమున ప్రత్యేక స్థలమునందు జరిగినచో కాని విషయములు చక్కగా చర్చించి తగువిధమున కార్యమునకు గడంకుటకు వీలుండదు. రాజకీయవాతావరణ మెప్పుడున్న యీ కాలమున ఇతరసభలకు వచ్చువారిలో వెళ్ళుకొని చిత్తములు రాజకీయములందు అక్కరింపబడి రితు కార్యమునే మరతు.

అభిలఖారకసంఘ సంస్కరణసభ కాంగ్రెసుతోపాటు జరుకుటకుయందుటచేతనే, ఇతరకాలమైనను, తేజములకాక్రిం కకాలకు సుఖదురాచారముల నిర్మూలించబడుచున్నది. ప్రత్యేకముగా జరిగినయెడల, నిజముగా సంఘసంస్కరణ మనినపీఠి గలకాలే చేరి వారి నేపాపరాణినికొనుచే తేజము ఎంతకు కట్టి కట్టి తెలిసినదియు కృత్రిమ యుండెడిది.

కాకినాడలో అనేక సభలు కూడనున్నవి. వానికై వివిధ రాష్ట్రములనుండి ప్రమాణము కలుగు. ఆంధ్రదేశ కళావంతుల కృషిప్రయోగములలోనై కాకినాడకు వచ్చినను, దేశీయవాడు కులకు మాయటకును, తదితరవిషయములను గమనించుటకును మి క్రింది ఆకర్షించబడుదురు. కావున కాంగ్రెసుతోపాటు జరిపిన చో నివ్వలగును.

అస్థానాధిప్రమాణము ఎంతవిభానసంపన్నులైనను ఈకుల మువారి కష్టములు వారికంటెగా గోచరింపకలవు. ఇట్లుంటే కళావంతుల కష్టములెరిగి మహాత్ములు లేరని నాభాకము నాడు. అట్టివికాలస్థానములు బహుశాద్విందుండి గలరు. వారు ఏదేము కాజీయసభలోనో, సంఘసంస్కరణసభలోనో, లేక ఆస్తిక సభలోనో నిమగ్నులై యుండుదురు. అట్టివారి సహాయమును గాని నులహానుగాని పొందుట కకకాశముండదు.

కాంగ్రెసు సంఘముల ధనసహాయముతోగాని, కాంగ్రెసు నునకనులంధముగా గాని ఈసభజరపిన జయప్రదము కాకలయు. కళావంతులలో నూతనభావములతో విరాజిల్లువారే బహు కొద్దిమంది. వారిలో గతము మొలక ఉద్యోగములలో వెళ్ళిం ద్రుగలరు. అట్టివారు కాంగ్రెసుసంఘమున జరుపుసభకు వచ్చుటకు తప్పక కిరింతురు. మరేము ఏయున్నను మైనను వెలుకులనుండి గాక సంఘవృద్ధియనునది బహిర్గతమైనప్పుడే ఫలప్రకమై సంస్కరణము కి. ధనుగా కొనసాగును.

ఇందునుగూర్చి చక్కగా ఆలోచించియే నులూరునని వది కళావంతుల ప్రమాణము ఇతరులకద్దవండిగాని, స్వరాజ్య సంఘముకద్దవండిగాని భవము స్వీకరింపకయే తమతాతాము నుండాలుకేసికొని సభ నిర్విఘ్నముగ జరుగ వలసందలై యున్నాడు. ఈసభ జరుపుదినములు రయితులకును ఉద్యోగు లకును పాఖ్యమైవంతవరకువచ్చుటకు వీలుగానుండునట్లే ఏర్పాటుగాంచబడును. కాని కాంగ్రెసువారునుందు జరుపదలది యుండలేదు. మరియు ఇంగ్లీషుయోగ వసాంతిక నులూరువారిని నిరుత్సాహపరుచుటగాని, ఆంధ్రదేశమునకు మధ్యగా నుండుటచే నులూరుకు ఎత్తుకొనమండి రాదగినచోట సభ జరుపవలెనుట గాని భావముకాదు. కావున కళావంతుల సంస్కరణసభ నులూరునందే జరుపుట ఉత్తము.

కాకినాడలో జరుగనున్న సభలకై వచ్చుకళావంతులనెల్ల నొక్కచోటచేర్చుటకు అవకాశముల్పించి నులూరులోజరుగ నున్న సభకు కార్యవిధానమును నిర్ణయించుట కాకినాడకమ ఖు లెవరైన తోడ్పడ ప్రార్థించు.

గుడిసేవ నుబ్బయ్య,
గుడివాడ.

సు ర తి ద్రా వ క ము

పీసా 1-3 నెల రూ. 1-0-0 వి. సి. రూ. 1-4-0.
మూత్రద్యారమునుండి విషద్రవము మూత్రవాళము వరకు జోయి అక్కడ చిన్న పుంతు అగుటలన కళగోగము ఏర్పడును. ఇది అంటుకోగము ఒకరితలన మరి ఒకరికి ఏర్పడును. దీని వలన సంతానము కలుగుటకు భంగము రావచ్చును. దీని ముఖ్య లక్షణములు. మూత్రము పెడలునపుడు పోటు మంటలు, మూత్ర ద్యారమునుండి తెల్లటిగాని, ఎర్రటిగాని, పచ్చటిగాని, చీము అమ్మకొంపనం డిపో, మదకాసు - బొంబాయి.

కాంగ్రెసు విచిత్ర భటులు

కాంగ్రెసు విచిత్ర భటులు దుస్తులను మార్చి తమ తమ కార్యకర్తలను మార్చుటకు గురిచేయు అందు విషయమే సామాన్య జనాభాచే తెలిసినది. తీర్మానమును గురించియు భటులసాఖ్య కిగ్గించుటను గూర్చియు, ఉత్తరముల మూలమునను, ప్రతికా ముఖమునను నామములు చాలమంది విచిత్ర కావించుచు వచ్చును. అట్టి విచిత్రములలో నా విషయమే కొందరు అధ్యక్షుల దళములను గూడ నుపయోగించి యున్నారు. ఇందు విషయమే సమాధానము ప్రాయములకు వాడు యిష్టములేదు. సావకాశము గూడ లేదు. వాదార్థము గలిగి విమర్శాత్మక వారు ముందు విమర్శించ దలచినవారు యీ క్రిందివిషయములను తెలిసి కొందరు గాక.

1. ది 12-11-23 తేదీన నన్ను సేనానిగా ఆహ్వాన సంఘ సాధారణ సభయందు వెన్నుకొనిరి. నేనా సభలో లేను. ఆసభలోగాని కులకాండలు ఉపసంఘసభలోగాని జరిగిన చర్యలు నాకు తెలియవు.

2. ది 12-11-23 తేదీనాడు కాలంటియర్ల సమక్షమున జరిగిన దళనామకల విశ్లేషణమే కాక కాదాలో సమావేశము చేయబడుచున్నదిగాని నాకు ఏవిధమైన జోక్యము గాని పూచీగాని లేదు.

3. వోట్లు తెక్కువెట్లు సందర్భమున నేను జిల్లా కలెక్టరు కేబ్లీనులో నుండుటచేత దళనామకలలో కలిసియుండుటకు నీయ చిక్కినదిగాదు. అనంతరము తోచినంతకాలము వీరిని విశ్లేషణమే కాక కాదాలోయందు పంపివేసిరి. దళనామకలలో కొందరున్ను, ఉపసంఘములోనివారు కొందరున్ను దుస్తులను మార్చి నిర్ణయించుటకు పూర్తిగా నాకు అధికారమున్నదనియు, కాలంటియర్ల దుస్తులను మార్చి ఉపసంఘము వారు కొన్ని ఏర్పాట్లు చేసియున్నాన్ని చాటిని నేను అంగీకరించినది లేనది తెలియజేయుచు కొంతకాలము విషయమే లోకదేశములకు నిజములు నేన గీకొంచునయ్యెను. తెలియజేసిన ఖర్చుపంపు, చొక్కాయున్ను, గాంధీ బోటీయున్ను ధరించుటను యిట్లుచేసిరి. ఇందును గురించి నీ కళనామకల దుస్తులను గురించి ముందు కలెక్టరులో ప్రకటన గావించెదనని చెప్పియుంటిని. క్రొత్త దుస్తులు కొనమని చెప్పలేదు. వర్తమా ఏవిధముగా నున్నను సరేయని గూడ చెప్పితిని. రంగులు కూడవని చెప్పితిని. ఇట్లోయన్ను మామూలు దుస్తులే వాంటియర్ల ధరించిన వీరులకు అదనముగా ఖర్చుకాదనియు కాలంటియర్ల చిన్నము కాంగ్రెసువారు యివ్వరయ్యననియు యెంచి ఈవిధముగా చెప్పియుంటిని.

4. నేను కాకాదాలో లేనిసమయమున కార్యనిర్వాహక కర్మమునకు బంధించిన దుస్తులను భటులు ధరించవలెనని తీర్మానించెరి. భటుల పువరము బోజము వగైరావిషయములను గురించి 20 వ తేదీన చక్క జరుగెనని నన్ను నమ్మ నమని గోరడు కావ్యదర్శిగారు నాకు రామచంద్రపురం లిండి బాపి, 20 వ తేదీన దుస్తులను మార్చి చక్కగూడ జరిగినది. ఆసభలో దుస్తులను నిర్ణయించుటకు నాకు యోగ్యత అధికారములేదని తెలిసినది. నాకు సర్వాధికార మిచ్చినట్లు తీర్మానమొక్కడను లేదు. భటుల దుస్తులను మార్చి నాకు అధికారము యివ్వవలసి. తామే నిర్ణయించుచున్నదియని చెప్పి కలెక్టరు వల్లము రు 20-00 చొప్పున నూలుచేసి కాకిరంగుల రెండు వర్తమా తామే కట్టించి యిచ్చెదనని తీర్మానముచేసిరి. భటులకు చొక్కాయొక్కము నాకు లేనందున నే నింతన్న యొక్కము ప్రాయశాళనము. భటుల సంఖ్య కిగ్గించుటకు నిది యొక కారణము.

5. నేను ఛార్జి తీసుకొను సరికి 1500 దళానులను, ప్రతిరోజు దళానులు ఎక్కువగా నున్నది యితర జిల్లాలనుండి ఆంధ్రప్రదేశ్ సభకు వచ్చిన ప్రమాణము కొందరు తీర్మానము యిచ్చిన మోటు చేసికొంటున్నదిని కొరకున్నారు. జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శులు కొందరు "యీ తీర్మానములవారికి భటులగా చేర్చుకొనక తప్పదు. అది ప్రాయముండిరి. కాంగ్రెసుకమిటీ. కావలసినవారు 100 మంది వుండే. వీరిలో 100 గురు బొంబాయివారు, 100 గురు శ్రీరామగారి నికరంగావలసినది 800 ముగిసే. నేను యీసంఖ్య కిగ్గించుట యెట్లు? కిగ్గించినది యెందుకు యెట్లు? ఆకాశములేతనే, ది 23-11-23 తేదీన ఆంధ్ర ప్రదేశ్లో నా సురక్షముతో ప్రకటించబడిన "విచిత్ర భటుల" నిదానములను మోక్షములే దళనామకలలో నీ సంఖ్య కిగ్గించుట వారినేగరి యెంటిని, వీరు గ్రామములు కిగ్గి భటులసంఖ్య కిగ్గించిన యెడల విధిగా భటులను పాతులగుటకు, యిట్లు కిగ్గించుటకు కరకుడను నే నేనుగూడలేదు, బహిరంగముగా ప్రకటించిన యెడల భటుల కొరవమునకు నిండవలెనని గురియయి, దళనామకలకు వారి బొంబాయిండి తప్పించదలచి, దళనామకలతో చెప్పిన మాత్రములే కలెక్టరు మాఖమున కెల్లచేసిన భటులసంఖ్యను కిగ్గించ మంటిని. ఈ న్యాయమును నియమించుటలో తప్పు ఏమి? నాకు కను పించదు.

6. ఈనూతనములను నియమించుటలో నేను తమిళనాడు అవధానము గావించినది సహజ సాధ్యమైన మూలములకు కలిగారు కూడ ప్రాయములకు నాకు చాల విచారకరముగ నున్నది. వీరు తమిళనాడులో నొక నిర్దేశ మిచ్చినను, నిన్న రామచంద్రపురంలో నాకు నాకు వాంటియర్లు 1-1 50-00 చొప్పున దుస్తుల నిమిత్త మిచ్చిపోయిరి. వీరి దళానులను స్థానిక సంఘ వాగ్దానము గురించి నేనుచేసిరి. నన్ను నమ్మ బట్టి వీరు భటులుగా నియమించుటకు. మూడు దళానులకు కూడ తీర్మానము చేసిరి. వారిని ఒకరు మరెయ్యక గంటకు రు 25 లు యిచ్చి ఆహ్వాన సంఘసభ్యులుగా చేరి నావల్లనే రిక్తు బొంబాయి. ఇంకొక గ్రామంలో 45 సంఖ్య గల ఒక పెద్దమనిషి వాంటియర్లుగా మండలము సామ్య దళానులను చేసెను. నేను అందుకు కృతజ్ఞులుగా తెలియించుటచేత దళానులను తీర్మానము కాంగ్రెసు మాడుకై కొందరు భటులుగా చేయించదలచునని ప్రాయములో దోషముచేసిరి.

7. ఈ హావ్యరీ ది 19 వ తేదీన ప్రాని గంతకముచేసి బొంబాయిచేసి నాను. అది 22 వ తారీఖు ఆంధ్రప్రదేశ్లో ప్రచురించబడినది. 19 వ తేదీ నాటికి ప్రతి భటులకు రు 20-00 లు చొప్పున వర్తమా చేయబడినదిని నిబంధన లేనందున అప్పటికి 800 భటులు కావలెనని ప్రాని.

20 వ తేదీన జరిగిన కార్యనిర్వాహక 21 వ తేదీ కలెక్టరు ప్రచురించబడినది. 20-00 రుమును నూలు చేయవలసి నయ్యుటచేత, కొంత కార్యనిర్వాహక కార్య నిర్వాహకకర్మమునకు వెచ్చి 500 మంది మాత్రమే కావలెనని చెప్పితిని. ఇదియొక పెద్దదోషముగా నెందుటకు లేన హావ్యరీ విమర్శము అల్పవృత్తి వెల్లడచేయు మున్నగుటకు చింతించువాడు.

8. నేను ఆహ్వాన సంఘములోను కార్యనిర్వాహక కర్మములోను గూడ సభ్యుడను. కాంగ్రెసుభటుల తరపున సౌకర్య మార్గములను వెలుపుట వా అభిప్రాయమునకు మిత్రులని మరలించుటకు ప్రయత్నించుచున్నాను. కాని నాకు ఒక తీర్మానము నా గురించినది నాకు, ఒక నిబంధన ను యేర్పాటు చేసినది నాకు, నాటిని ఆయనలో వెట్టి, వారికి తోడ్పడుట యే మనవి కాని వారి తీర్మానమును ప్రతికా ముఖమున విమర్శించుట కాంగ్రెసు సేవలకు మరల చెప్పకొను మనవి కాదు. కాంగ్రెసు సేవలకు కాని కాదు విమర్శించినవిమర్శించుచున్నాను. వారి తీర్మానముల కొరతనుండి వాద మనకు నిర్ణయించి కావ్యముల వెలువేర్చుటయే మనవి.

మొత్తమున కార్యనిర్వాహక ఆహ్వాన సంఘమువారిది, ముఖ్య బలములను చూచుకొను బొంబాయివారిది. ఆవాహక కర్మముల బొంబాయివారిదే వారిది. కార్యనిర్వాహకమునందు యిది తరకే వారికి చాల యిబ్బందులు, కష్టములు తీర్చిదిద్దుచున్నది. కాంగ్రెసు భటులలో నేను ప్రభుభటులను. వారికియున్న బలము, బాధ్యత, కష్టము కిగ్గించుటయే నాకుగాని హామ్య చేయుట నాకుగాదు.

9. యంత పెద్ద కార్యముచేయుచున్నప్పుడు, మార్పులు జరుగుచున్నా? మార్పులకు కనక నేల, నిరంకుశాధికారము కుండ నేల? కాంగ్రెసు సేవలకు మరల చెప్పకు నేనెట్లుకొన్నామో అప్పుడే సంపత్తితాదరణలో ప్రవేశించినాను. నిరంకుశాధికారమునకు మున్నూర్తిగా గానయినాను. ఈ యంతరమున లైకు వ్యక్తిత్వాన్ని సమర్థము చేయుట గాని లోకములేదు. మనకు కష్టములేకుండ నవ్వలులేకుండ, మన యిష్టప్రకారం కావ్యములు జరుగునట్లు మనము సేవలచునా?

10. రాకపోకలు భటులు తాము భరించుచు కాంగ్రెసు సేనాని నిరంకుశాధికారమునకు బోసయి కాంగ్రెసు సేవలకు కనకరేచుచు వచ్చుచున్న 100 బొంబాయి భటులుండ, వీరికు

తేజముండి వచ్చుచున్న కష్టములనుండి యుండ కావలసిన కను వచ్చుచున్న మధ్యవర్తిగా నుచున్నామి. ఉచిత సమ్యక్ గల పుత్రులు 500 మంది ఆంధ్రప్రదేశ్లో లేరా? కాకాదా } జోస్యుల రామచంద్రరావు, 29-11-23 } కాంగ్రెసు ప్రభుభటులు-సేనాని.

* స్వచ్ఛంద సేవకుల కొక విజ్ఞప్తి *
కాకాదాలో జరుగజోవు కాంగ్రెసు కమిటీ 1500 కాలంటియర్ల తప్పక అవసరమని, ఇదివరకు కాంగ్రెసులను చూచిన వారందరును ఒకప్పుడొక కథ వున్నది. ఇంతవరకు మూడు 1500 మంది నమోదు కాలంటియర్లు గాన ఈ 1500 కాలంటియర్లకు మమ్ము తీసుకొనలేమా యీ భౌతిక లేక ప్రతి విశేషన ఆయా దళనామకలకు పొందగోరెను. సర్వసేనాని యొక ప్రత్యేకముల రామచంద్రరావుగారు 500 మందికి మాత్రమే ఆవకాశ మిచ్చెదమని తెలియజేయుచున్నాడు. మిగిలిన 1000 యొక సేవకు ఆవకాశము దొరకదు విరాళ చెందగ మిగిలిన 500 తోటలు విశేష బొంబాయి మొదటివని. యావచ్చాక కాలంటియర్ల మనోభావ జరుగ నున్నది గాన, తత్సభ నుండు పాల్గొని, తేలికము కిక్ర ఆసంఘముయొక్క కావ్యకర్మలను గురించినది. ఆహ్వాన సంఘముల విక కాలంటియర్ల కాంగ్రెసు సభాభవముందును, కలెక్టరుల సౌకర్యముల నుండుటకును మాత్రమే వినియోగపడుదును. కాంగ్రెసు కాలంటియర్ల సాధారణముగా సభాభవములకు నుండెడి ఇతర ప్రజలకు కాంగ్రెసు వాయువులే నవనాసనము కిప్పించు కలవాలు గుండు గల అప్రదలలో జనరలులు చేయబడుట లక్ష్యములదిగా వచ్చు ప్రజలకు ప్రభువు చిత్తు, వారి ఆస్తులను కాపాడుట మొదల గాన పనులను నిర్వహించుటకు, ఇంకను అనేక యితరవిధములకు సుఖసేన చేయుటకు పనిచేసెదరు. ఇది మూడవది గాన సేనాని దురంధుల తెలుడను కాకాదాలో తప్పక విచ్చేయుటకు సన్నద్ధులై యుండలెను.

ఆహ్వాన సంఘమువారికి తీసికొన్నదని కాలంటియర్ల భావన నుండుట తెలుసు, అని కొందరు ప్రశ్నింప వచ్చును. వారికి ప్రత్యుత్తరము ఈ క్రింద చూడవలెను. కాంగ్రెసు ఆరంభ దినము 26 వ తేదీ గాన, 24 వ తేదీ మొదలు 80 వ తేదీ వరకు మన మందరము కాకాదాలో నుండలెను. ప్రతి రుషీని రోజుకు 7 వ రుషీలు సగటున సరిపోవును. గాన ముందు వారము రోజులకు 7 కేళ్లు. వైఖ్యము ముగిసి 0-20 చొప్పున మూడు ఒక రూపాయ సరిపోవు. ఒక కేళ్లకదిదియు అందలసి రచ్చినను మొత్తమున 10 కేళ్లు విఖ్యము వైఖ్యము 1-40 చాలును. ప్రతి వారము ఒక చాప చెంబు దళ కాక లాంగురు తెచ్చుకొనుట అవసరమని వేరే చెప్పకొరలేదు. ఇక నివాసము. మనము కాంగ్రెసు వారిని కొంత జిరుకొరలే కొరవచ్చును. వారిచ్చిపో ప్రతిరోజు ఒకలకు కలెక్టరును సాక్షులుగా చేర్చుచి వీటిని తాటియొకచాపలకు పరమకొన వచ్చును. ఒక కేళ్ల ఆహ్వాన సంఘముగా ఇయ్యరిపో, సమీక ముండుచు యేలేరునది ఒడ్డునకు వెట్టునీవలందు కంటలు చేసి కొని ప్రక్కనే బలభటుల దేవాల కేర్చుచుకొని వాటియందు కాలము గడపవచ్చును. సేవయే ప్రధానముగా గలవారు మాత్రమే చేరదరు గాన ఈకొద్ది కష్టములు వారిని బాధించ బావు. ఈ విషయములన్నిటిని సోపరిసేవకు తెలుగు వాడుగ విచారింపి క్విరగా. వారి లోభిపాములను నాకు వెలిసినవో, దివంబు 5,6 తేదీల ప్రాంతములలో కృష్ణా గుట్టును జిల్లా మొదలకు జిల్లాలలో నుండెడి కాలంటియర్ల కొందరు అధికారులను నియమించుకొని ఒక కట్టుబాటుకు బోసకుటకు వీలగును. 28-11-23 నోరి వెంకటేశ్వర్లు, కర్నూలు, తెలంగాణ

గడియారము గొలుసులు ప్రయోగము చేయవలెను!!
సంఖ్య 92 వరకు, 172 ప్రక్కలు గలిగిన మా చిత్ర విచిత్ర కృతులను గొలుసులు ధరింపు. 1.
6 వరకు మును గడియారములకు తగిలించుటకు మున్నగువాటికి, నెల
రకములలో తయారుచేసి నిద్రముగా నుంచుమున్నాము.
పిడి 13 1-8-0 ముగి 8-0 వరకు చాక్లెట్లను
సవరము బంతులను వీనిచ్చెదము.

ఉత్కలపరిశ్రమకు రక్షణము

భారతవర్షసంఘమువారి ప్రోత్సాహము

టూల్స్ బోర్డు విచారణ

(అసోసియేటెడ్ న్యూస్ పేపర్స్)

బొంబాయి, నవంబరు 27:—

విచారణయందు భారత వర్షసంఘమువారు, భారతదేశములో ఉత్కలపరిశ్రమకు యంత్రాలపై నన్ను, త్యాగము చేయువలసి కచ్చినను రక్షణ నొసంగవలయునని ప్రోత్సాహముజేయుచు వచ్చుచున్న సంగతి, ఈ సంఘము వారిచే బొంబాయిలో వర్తమానము, ఆర్థికవేత్తయిన శ్రీమంతు శ్రీ వేదాచార్యులు, లాల్ బెరంబీగారు వాగ్దానములు చేసిరి. ప్రాతర్భూతముగ నిర్వహించుచున్న భారతదేశములో ఉత్కలపరిశ్రమకు నూతన లేమియు వారికి తెలియవలయు, తాతాకంపెనీదెలివరి మాత్రము తెలియుననియు, చారలసాక్ష్యము వాడ భారతదేశములో ఉత్కలపరిశ్రమను వికేత్రపు పోటీ నుండియు, నగర నిలవగాక దను రక్షించవలెననియు, మిలిటరీ దృష్టితో జూచిన అన్నివిధముల పోరాటముకన్న వరుస వినియోగించు వారి దృష్టితో జూచిన ఉత్కలపరిశ్రమ అన్నిటికిని మూలమైనదగుటవలన, యధావసరము వర్తమానము లగ్న మందములన కేర్పడిన ప్రస్తుత సంస్థానాధిపతి దానిని రక్షించవలయుననియు అందు దెలుపబడెను. ఉత్కలపరిశ్రమకు వారలవల ఆ ఉత్కలపరిశ్రమపై బోసకును గూర్చియు, ఆర్థికవిషయములగుర్చియు, భరలకు ప్రత్యేకముగ నొసంగవలసిన ట్యూజును గూర్చియు ముఖ్యము తమముఖ్యపాత్రములను దెలుపు కీంకరుము కీర్తనమునడెను. ఈసంఘమువారు; వస్తువుల భరలను బట్టి దిగుమతివస్తు వేయవలెనని బోసకునును ఉండవలెనని సులహవిధి. భరల యేమైనను కొంచెముయొక్కనను వస్తువులను తప్పితియేటలో యెక్కువైన ఆవారపోవుననియు, యధ్యక్ష ముమున కొనవారును; పరిశ్రమలను, యెక్కువభరలను భరించగల్గవుడు, యిప్పుడు దేశీయ పరిశ్రమల నుద్ధరించుటకు ఈ మాత్రము కొంచెము భారమును కొంతకాలము భరించవచ్చుననియు ఈసంఘమువారు తెలిపిరి. పన్నులవలన జరుగునది ఇండియాలో తయారుజేయు ఖచ్చితమైన ఉత్కలపరిశ్రమ భరలకడిపోవడము, యెక్కువగావడము ఆంధ్ర పరిశ్రమలను, కొన్ని ఉత్కలపరిశ్రమలభర నిజముగ పెరిగినను, రక్షణనిధానముననుండి దానిని భరింపగల్గియుండవలెను. ఈవిధముగ ప్రభుత్వమునకు టూల్స్ బోర్డు జేసి కాళ్ళకరితముల జేయవలెను. వస్తువులను కొనువారల దృష్టితో జూచిన యిప్పుడున్న ఉత్కలపరిశ్రమ నిర్మాణ మేమైనను తప్పితియేటలో ఆ ప్రాతర్భూతమున వాగ్దానము తెలుపుచున్నది. భరలేమో వికేత్రపునామముతో వేయబడును. ఓడలామొక్కించిన సరకు యేకారముచేసిన ఆలస్యమైనదెట దిగుమతిచారునకు వర్తమానముమేమియులేదు. సమ్యక్ముదాద ఆప్యమునాద ప్రయత్నమునకు తటస్థమందును. అందువలన యెన్నిచోట్లనో నురుగుదొడు ముములు బోతును. బట్టాదాచిన సరకును సుధిశీలమును సరిపోయెడల దానిని సుపుచ్చుటకు భారతవర్షసంఘము అనుభవములో యెంతోగా కష్టముగానియును. కావున ఉత్కలపరిశ్రమ నిర్మించువారికిని, కొనువారికిని నూతన లేమి జేయులోనే కష్టము యెక్కువగునని లాభకరముగ నుండును. కొనువారి విషయమును గూర్చి చర్చించుచు, వికేత్రములలో చిన్న చిన్న లాట్టు మిగిలిపోయినపుడు, అది ఇండియాలోనే ఉత్కలపరిశ్రమకు తక్కువకు వచ్చునపుడు, దానిని తెలిపించు ఆర్థిక బాంధవ కాళ్ళకరితము యీసంఘమువారు తెలిపిరి. ఈ నిధానం ఆమెలొ, జపానుకుంటి రక్షణకరలకు, జేతములతోగాని బ్రిటిషుదేశములో నూతన 1921 పరిశ్రమ చట్టమునకు కొన్ని నిబంధనలను రక్షించుటలో నూతన గాగనును. వికేత్రభూతముగాని ఇండియ ప్రభుత్వము వారియు నుదేశమునకు యెటల ఆచటగాని చోటగన్ను కల్పించు దెప్పించినచూచు అని ఆచటమునకు జేర్చబడెను. వికేత్రములకు తమ ఉత్కలపరిశ్రమయందు స్వతంత్రముగ ఇండియాలోని లవతేయని చిన్న యీ దేశములో ఉత్కలపరిశ్రమ కచ్చిపోవచ్చిన యెటల యిచ్చు కొనువారులు వికేత్రముల చేరులలో బడిపోయి యిప్పుడున్నటుల కరిగిపోయినందున టూల్స్ బోర్డువారు వచ్చు తాత్కాలిక లాభముకన్న ఉత్కలపరిశ్రమ చాలసంకల్పములవలన వివరములకు భరలకు పాలగుమని ఆచటములను దెలుపబడెను. ముగిసికన్నపులకు నూతన చేయుటకు ఉత్కలపరిశ్రమయొగించు పోరాటముచారుల ఆక్షేపణల నివారించుటకు, ఇండియా టూల్స్ బోర్డువారు దీనిని

బట్టి కొన్ని మార్పులు జేయవలెనని ఈసంఘమువారు, ఈ దత్త అంగీకరించిరి. అట్టి ఆక్షేపణలు కచ్చివచ్చును, కొన్ని విషయములలో ప్రత్యేకపు దిగుమతి యేర్పాటుల జేసి యెక్కువ వార పోవునటుల జేసియు, కొన్నిటికి రక్షణ నొసంగియు వీలు జేయ వచ్చునని యీ సాంఘముయొక్క అభిప్రాయము. ఈ రక్షణకరల కొక్కతముగ నుండవలెను నని యీ సాంఘమువారు కోరుటలేదు. దాని కొంచెము అనుకూలముగ నుండి కచ్చుల విధించుచు, పోకుపోను రి యెట్ల కొకసారి కొంచెం కొంత కచ్చించును 20 శంకర్ల రేటులో అనులేమియు లేకుండవలెను, అట్టి పన్నులవలన కచ్చిన యెత్తములను, అయా పరిశ్రమలకు పోనముగించ నీయవలయును.

సాక్షి విచారణ

మనునలే దానగార ఆధ్యక్షులకు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, యీ సాంఘము వారి అభిప్రాయములేమైన మార్పు జేయిన యెటల యిదివరకు కచ్చు బలముగ నుండెనని చెప్పి వికేత్ర కష్టములను దీక్షేమము ఆధారపడకుండ నుండవలెనని ఉత్కలపరిశ్రమ ముఖ్యముగాన యీవారీయ కరిశ్రమను పెంటనే రక్షించవలెనని ఆయన చెప్పెను. సాక్షి యింగను యిట్లు చెప్పిందగును “సంప్రారక్షణమునంగలయుననియేమో అభిప్రాయము. రక్షణము సంప్రారక్షణముననున్నది. లేనిది తెలుసు కొనగల్గింది ఆక్షేపణల ఉత్కలపరిశ్రమపై ఎత్తైన సరే యీరక్షణ కర్తవ్యమింపునకువచ్చును తక్కువైన మార్కమును గూర్చి దాగుకాలోచించవలయును” తాతావారు కోరినది కారణము క్షమగ నున్నదని ఆయన అభిప్రాయము.

ఈరక్షణ నొసంగుట వలన ఫలితముగ రెయిల్వే రేటుల యేమో నష్టముగల్గునానని రెయినిగారకుగా ఆయన రింగు మార్కమున రెయిల్వే అవసరములగుర్చి తెలిపెనని సాక్షి చెప్పెను. కానియప్పుడు వారికి తాతాతో కలట్రాటులుగలవు. కావునప్పుడు భరలెక్కువకుటలకు పెంటనే గల్గునట్లు మేమియునుండదు. రెయిల్వేగూడ యెక్కువభరలను తెలియదెటల అధికారి ట్రాటులకు మార్కమునని నువేదాచారుగచ్చు దొడగిరి. కుడకు లాభముగల్గునాన ప్రజలు ఈమాత్రము కొలది యెక్కువకుటలకు భరించవలయును. మరెయొక విషయమునగా, యెద్ద సమయమున రెయిల్వేలకు తాతాకంపెనీ వలన యెక్కువ లాభము గల్గినపుడు వారు కొంచెము యెక్కువచెల్లించుటకు వెనుకాడరాదు. ఆయన అట్లు చెప్పటలో నుదేశమేమో వివరింపుమని ఆధ్యక్షులకుగూ, యెద్దసమయమున బ్రిటిషు ఉత్కలపరిశ్రమ, ఆ సమయము నూటికి 70 చొప్పున సంస్కరింపబడి యెటల కాంట్రాక్టులు చెల్లించుటలేదని రియి, ఇందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమెక్కువక తోడ్పడెననియు సాక్షి చెప్పెను. తాతాకంపెనీ వారి ఆక్షేపణ యేమియును జేయకుండ ఆనలుకంట్రాక్టులను చెల్లించిరి. దానివలన రెయిల్వేలకు చాలలాభము వచ్చెను. ఒకవిషయమునందరును మరచుచున్నారని సాక్షి చెప్పెను, రక్షణ సెక్కువజేయుటవలన, ఇంకను ఉత్కలకంపెనీ లనేకములు ప్రారంభింపబడి, బ్రాఫిట్ యెక్కువై రెయిల్వే ఆదాయమునకు నష్టములేకుండ యెక్కువకు సాక్షి చెప్పెను. ఎక్కువ ఖర్చుజేసి నిర్మించుటకుగూర్చిన దోషమును వివరించి వికేత్రకర్తకు జేయు మోసముల వాపుటకు మూడు నెలలకోసాని నుండులను మూడు నెలలవలన రెయిల్వేలకు నష్టమునని జేసియుండు ఖర్చులను పూర్వపుట ప్రారంభ సెక్కువజేయవలెననియు ఆయన చెప్పెను. ఈ దేశములో ఉత్కలపరిశ్రమ లేని సాకర్తములు వికేత్ర ఉత్కలపరిశ్రమకు వచ్చుయెటల, అవికేత్రములు ఇండియాలో పోటీజేయుట, సరకుననివజేయుట యని ఆయన అనుచున్నాడు. ఉత్కలపరిశ్రమ సంఘముల నిర్మించుట నిజముగావచ్చునని సాక్షి అంగీకరించి ఆక్షేపణలను చాచివచ్చియెటల మరెయొక ప్రత్యామ్నాయము లేదని ఆయన చెప్పెను. ప్రభుత్వమువారు సాధారణ పరిస్థితులు జేయవలెనని వేదించుండవలెను. నూటికి 22 1/8 చొప్పున కక్షాజేసిన యెక్కువ యెత్తమును సంస్కరింపవలెనని, అవసరములను వచ్చుపుడు అంగులకువచ్చునంత ప్రత్యేకింపవలెనని. నూటికి 88 1/8 పన్ను యీదేశములో ఉత్కలపరిశ్రమకు చాలవచ్చు అట్టివానికి ప్రత్యేకపు బోసను నీయవలయును.

గివ్వాలాగారి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ఆసంఘము ఉత్కలపరిశ్రమ గూర్చి మిచ్చుచుండిరియు, కరారుజేయుట కంత ఖర్చునో ఆవిషయమే చెప్పవలెననియు జేప్పెను. తాతాకంపెనీలో యూరోపియను ఉద్యోగుల పానములందు భారతీయులను కొద్దితరములకును ముందుకుటలకు, ఉత్కలపరిశ్రమ ఖర్చులెక్కువగావడములను జూడవలయునని ఆయన చెప్పెను. ఇకరక్షణమునూడ ఉత్కలపరిశ్రమ కరారుజేసినానికి, ఉత్కలపరిశ్రమలో నూటికి 88 1/8 వచ్చును రక్షణ నొసంగవలెనని ఆయన అభిప్రాయము. ముఖ్యమునకు రక్షణలో వికేత్ర

కర్తలతో, ఇనుము ఉత్కల కంపెనీల పోటీజేయుటకు రైల్వేలూ రిఫులు అనుకూలముగ నుండవలెనని నువేదాచారు వాదించిరి. కాల్కమునకు టూల్స్ బోర్డునుగూర్చి గివ్వాలాగారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చు ప్రపంచపు ప్రస్తుత అసాధారణ పరిస్థితులలో దానిని కోరుట లేదని సాక్షి చెప్పెను. టెట్టుబడి యెత్తముల యెక్కువ వచ్చుటకు లాభ మెరియుండునని ఆయనగా మొత్తముమీద నూటికి 8, 9 యెటలను నువేదాచారును లాట్టి వందేగారును జేప్పిరి. తేల్చే కష్టములను లంకు మోడల్ అక్షమును ప్యాక్టరీని నిజమించుటకు గూర్చి చెప్పెను అది సరకునుబట్టియు, మార్కెట్టులకుబట్టియు నుండునని నువేదాచారు జేప్పిరి. మోడల్ అక్షమును, ప్యాక్టరీని ఒకచోటనే యించినదగుటకు కాక నుండును. కాని తాతావారుగాని మరెయొకరైన గాని యెక్కువఖర్చు జేయుట ఆయనకేమార్గము నిష్ప్రములేదు. వికేత్రభరలను, ఈదేశపు ఉత్కలపరిశ్రమలో సమముజేయుట అవసర పడుచుండులలో చేయవలసినవిషయము, అందుకు తగినటుల టూల్స్ బోర్డు నిర్ణయింపవలెనని ఆయనకు లేదని సాక్షి ప్రాఫెసరు కేరగా రకుగా జేప్పిరి. ఇందు మదాచారము జేక్కును ప్రాఫెసరు యా ఇనుము ప్రదేశముల వాగ్మించి ఉన్న భరలకు తక్కువకు సరకును నిలవజేసిన యెటల యీటూల్స్ బోర్డు ముఖ్యము.

ప్రాఫెసరు కేరగారు తాతాకంపెనీ చాల వివరముగ ఖచ్చితమునని చార్జీలు గలనని చెప్పగా సాక్షి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు అట్టి చార్జీలను స్వలాభము జూచుకొనవారు జేయుచుండు రియి, దానిని రిక్కు జేయ కక్కరలేదనియు జేప్పెను. దీనిని బలపరచుచు నువేదాచారు ముంపురు గార్డియను నుండి చదివి, అట్లు చదువుట అవసరమని రెయినిగారు ఆక్షేపించిరి. కేరగారి కొంకను ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు, బ్రిటిషుకర్తల ఆక్షేపణలవలన రక్షణను నిర్మించుటలో వేరమార్గమున బోసదని సాక్షి మరెయొకరైనను. కుడకు ముగించు, ఇకరక్షణముల తెలుపును రక్షణ గావలయుననియు, ఇకరక్షణలకు భర యెక్కువకునని ప్రభుత్వరీ మువారు వెనడియ కక్కరలేదనియు ఆయన చెప్పెను.

అంతట బోర్డువారు మరునాడునయము 11 గంటలవరకు విచారణజూపిరి. అప్పుడు జి. వి. పి. రెయిల్వేకంపెనీ సాక్ష్యము ప్రయోగించెను.

జి. వి. పి. రెయిల్వే కంపెనీ సాక్ష్యము

రక్షణగాకుండ, ధనసహాయము జేయవచ్చునని కోరుట

బొంబాయి, నవం 28:—

నేడునయము టూల్స్ బోర్డుయెదుట ప్రజుబండియను రెయిల్వేకంపెనీ. తమముఖ్యపాత్రములను ప్రాతర్భూతముగ నొక స్టేటుమెంటునందు తెల్పెను. ఆ స్టేటుమెంటుయొక్క సారముజూచి:—రక్షణలేకుండ ఇనుము, ఉత్కలపరిశ్రమల స్థాపించుట సాధ్యముగావచ్చుయెటల, ఆ యిచ్చుకక్షణము భరసహాయమున చాలవలయును. వాగెను కంపెనీలకు ఆరూపమున సహాయముజేయునెటల రెయిల్వేవారిగను ఖర్చు చాలకరకు యెక్కువకును. అందువలన రెయిల్వేవారికి ఖర్చులెక్కువకును. తక్కువతరముగ రెయిల్వేరేట్లను, ఫేతులను రిక్కించుట కాంట్రాక్టునుండిగాని చాలకాలమునందుండుగానిదిబట్టిండును. అంతియగాక కొత్తి రెయిల్వేలను నిర్మించుట కాంట్రాక్టుగ నుండును. వాగెను కంపెనీలకు సహాయముజేయుట అవసరమని నెటల అధికభరసహాయమున చాలవలయును” ఇంకను ఆ స్టేటుమెంటు నందు తెల్పినవిషయములలో, ఇక నెరుగునవచ్చుములలోను అన్ని రకముల ఉత్కలపరిశ్రమలకు 16 శేల టన్నుల ఖర్చుననియు కంపెనీకి కావలసి ఉత్కలపరిశ్రమలకు దిగుమతి పన్నుల తక్కువజేసి విధించుటకు రెయిన్యా ఖర్చు 3.11 మునకు రిక్కు లెక్కువకును. నెట్లెట్లెట్లలకు అందలికర్మకొంచెమైనను, క్షయముయెక్కువై నందువలన, రెయిల్వేరేట్లను, ఫేతులను యెక్కువ జేయుటకును, లేమిదాని తక్కువజేయకుండ వాపునటుల ఉండవలెనని ఇంకను ఆ స్టేటుమెంటులో దెలుపబడెను. కొత్తిరైల్వేల నిర్మించుట వాపిజేయ వలెనని కంపెనీ అభిప్రాయము. అందువలన నిర్మాణపు ఖర్చుల నూటికి 8, 10 చొప్పున పెరుగును. ఇంకను నష్టి మెంటు టెట్టుమెంటులలో, గత రెండు సంవత్సరములందు, పోత ఉత్కలపరిశ్రమ జేయబడినది. 600 టన్నులనియు దానిని 4 లక్షలవైగా నుండెననియు కంపెనీవారు జేప్పిరి. ఇప్పుడు 1966 వాగెను వాడుకలోనున్నది. ఇంకను

మొదట గోరి గొర్రా (గిమిక్కా) తపాలపెట్టె నం. 159, హను, బొంబాయి

సప్తాగారి అపజయము

భారతదేశ బంగారమును నిర్మూలము చేయుట

ఎస్. ఆర్. బొమ్మాంజీగారి యుద్ధేశము

శరీరాశోగ్యమునకై ఇంగ్లాండుబోయి సువర్ణము ఆరు మాసములపాడెడి ఎడవీ 1923 ఆర్. బొమ్మాంజీగారు కేంద్రీయ వాణిజ్య బోర్డును సరకులను తిరిగి వచ్చిరి. బొమ్మాయి క్రాంతి లు ప్రతినిధి సందర్శించగా, బొమ్మాంజీగారు భారతదేశము నానా రాష్ట్ర సభలను సందర్శించి, సామాజ్య సమావేశమునందు పాల్గొనుటకు గూర్చియు బాటకపు ప్రాతినిధ్యమును గూర్చియు ప్రతిపాదనలు చేయించిరి. దేశమునకు అసభలలో సమావేశమును గలవనకొనుట వట్టిభయము. భారతీయ ప్రతినిధులుగాని యితరప్రతినిధులతో సమన్వయమును గలవనకొనుట వట్టిభయము. భారతీయ ప్రతినిధులుగాని యితరప్రతినిధులతో సమన్వయమును గలవనకొనుట వట్టిభయము. భారతీయ ప్రతినిధులుగాని యితరప్రతినిధులతో సమన్వయమును గలవనకొనుట వట్టిభయము.

భారతదేశమునకు ప్రతినిధులను ప్రచారము

భారతీయ సమస్యలపట్ల ఇంగ్లాండులోని ప్రజల యభిప్రాయ మెట్లున్నదని తెలియజేయుట బొమ్మాంజీగారి లక్ష్యము. అంగ్లేజు ప్రతినిధులు ఇండియానుండి ప్రతినిధులు తంపు అనశ్చర్య కంటిపాడెను. బహుముఖ ప్రకటించుచుండుటచే అచటి ప్రజలకు మనదేశముయొక్క పరిస్థితులు నిజరూపమున దెలియవు. బ్రిటీషు క్రైస్తవ ద్వారా జూచినచో భారతదేశమున నిరంతరము మహమ్మదీయులకు హిందువులకు యుద్ధము జరుగుచుండు ననియూ, ఉపసన్ను కట్టింపును గూర్చి కన్యాపహిష్కారము గూర్చి ప్రజాభిప్రాయము ప్రతిపాదనగా లేదనియు, అతివాదులు కొద్దిమంది మాత్రము స్వల్పయందోశన అశ్చర్యదత్తుడు జేయుచుండు తనియు, గన్పట్టును. కాని బ్రిటనునందు గల అసత్యములను గూర్చి మనమంతగా పాటింపకవలయు లేదు. వాటివలన అంగ్లేయులు వారిరాజనీతిని నిజము తెలియక అజ్ఞానముగా నుండును. కాని గాంధీమహాత్ముని స్వభావము, మాంబేషుగారు అధిక రుద్రులనుండి వెలిసిపోవుట యీరొందు విషయములు మనకు దృఢములు బుద్ధివంతములు భారతీయుల యాశాముఖ్య పట్ల ప్రభుత్వమువారి ద్వేష భావమును దెల్పెడి ముఖ్యలక్షణము. ఈ సంగతి భారతదేశమునందే గాక ఇంగ్లాండునందు గూడ విచిత్రమయినది.

ఇండియా అఫీసు ఎత్తివేయవలెను

ఈ సందర్భమున ఇంగ్లాండులో గల ఇండియా అఫీసును తీసికొని వెళ్ళి అఫీసు యెత్తివేయవలెను మనము ముఖ్యముగా కోరవలెను. ఇండియా దేశస్థులగుర్చి యీ కార్యాలయములవలన అసత్య ప్రచారము జరుగుచున్నది. మరియు బ్రిటనునందు గల రాజకీయ కక్షలవలన మనకట్టి యుపయోగము లేదు. భారతీయ సమస్యలపట్ల యూనియన్లును లిబరలు కక్షయు, లేబరుకక్షయు అన్నియు యేకాభిప్రాయము గలిగియుండును. రానున్న బ్రిటీషు యెన్నికలగుర్చి కలంకలవో బార్లిమెంటు తిరిగి విజయముగాంచు వచ్చునని నేడలంచెడల గాన ఇతివృత్తమునందే సంతోషించి అధిక సంఖ్య ఆజున పక్షమునకు యందక పోవచ్చును. లాయరు జార్జిగారు ఆజున నేడవల తిరుగు కక్షయు ఎన్నికలలో తమ నిజస్థితిని బహుముఖమున మన మితివాదుల యవసరము నున్నది.

బూటకమునకు తొంగుట

సామాజ్యసభ, నానా రాష్ట్ర సభలను సందర్శించి ఇండియా యొక్క స్థానమును గూర్చి ప్రశ్నించగా బొమ్మాంజీగారి లక్ష్యము దెల్పబడినది. సభలవలన భారతదేశమున కట్టి బూటకములకు లొంగి పోయినది స్పష్టముగా కెల్పవచ్చును. భారతదేశమునకు యితర ప్రతినిధుల రాష్ట్రములలో సమావేశమును గలవని ప్రకటించబడినది. కాని నిజముగా సమావేశమును లేదని మనకు మెల్లరకు నున్నది. ఇట్టి బూటకపు సభలయందు పాల్గొ

నుట భారతదేశమునకు ప్రతినిధులను గూడ బహుళము. ఈ దురాచారములను వదిలివేయవలెను. సామాజ్య గౌరవము కాపాడు నిమిత్తము మనకు నిట్లు మోక్షము జేయుచున్నాము. ఇందుకు ఒక నిదర్శనముగలదు. 1922, సం॥ నానా రాష్ట్ర సభలలో భారతీయుని ప్రతినిధిగా పంపినచో భారతదేశమున కొక స్థానము నియ్యటకు సమర్థులైనది. నానా రాష్ట్ర సభలమునకు భారతదేశము చేయు అధిక భవనమునకు యీమేలు నొసగ జూచిరి. కాని యీ స్థానమును అంగీకరించు టర్వుముగావని ప్రోత్సహించబడినది.

సప్తాగారు - సామాజ్యసభ

తన యభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకముగా సప్తాగారికి తోడ్పడవలెనని ఇంగ్లాండునుండి రెంటివార్త నేలపడినది. ప్రతి క్రాంతిని బొమ్మాంజీగారి నడిగెను. ఆజున యిట్లు జెప్పెను. నేను ప్రభుత్వమున భారతీయుల ప్రజాభిప్రాయము ననుసరించి సప్తాగారు సామాజ్యసభయందు పాల్గొనుటకు నిరాకరింపవలెననియు దలంచియుంటిని. కాని నీవన ఇంగ్లాండులోనున్న భారతీయులలోని ముఖ్యులతో సంభాషించి నానా రాష్ట్ర సభలను తిరిగి చర్చించెట్లుంటే వాదించి నిరాకరింపబడుచో వెంటనే సభ ను విడిచిరావలెనని దలంచియుంటిని. నేను తంజిచ్చు సుతి సప్తాగారు కూడ యిట్లు జేయుటకు సమర్థులందున్నారని పూర్వముగానిశ్చయించియుంటిని. కాని ఇట్లో తీవ్రముగా వాదించి చివరకు తనకోర్కెనిరాలింపవలెనని సప్తాగారు సమయించిరి. ఇది సభనీతి రాజకీయమునందుకు విచారించుచున్నాను. ఈ విషయమున సప్తాగారు అత్యధిక సంఖ్యకుతో పోరవలెనని యందెనక జెప్పవలెను. ఆజున సమాచారము ఆశ్చర్యమగు రాజు ఆజునకు తోడ్పడియుండలేదు. నేను లిబరలు కక్షయు వారితో సామాజ్యసభ చర్చనుగూర్చి సంపూర్ణ విశ్వాసము గలిగిన వాడనుగావున కన్యావిషయము తిరిగి చర్చించుటకు గూర్చి మనకట్టి ఆశయులేదు. అనాశ్చర్య కల్పనయొగడవలన భారతీయుల కోర్కెలు గణించవలసినదిగా మన సత్యమును గప్పి పుచ్చుటకు ప్రయత్నించిరి. మనము యీ దేశమున బానిసలుగానున్నాము. సామాజ్యమంతటనుగూడ బానిసలమేమును నిస్సంకయము. ప్రార్థనలవలనను, ప్రాతినిధ్యములవలనను యికముందు ప్రయోజనములేదు. మన మరకులు పూర్తిగాకలెనన్న మనము ముందుగా స్వగౌరవమును బాగులే నికోనకలెనయందును. భారతదేశమునకు స్వాభ్యుదయము గణించి తిరుగి, భారతీయులకు విశేషములను సమానస్వత్వము లభించును. మహాత్ముడు యీ రాజకీయమున సాధనమును గూర్చి క్రమములకు దెలియబరచుటచే దేశమునకు, అసామాన్యమును నేపజేపెను. ఈ ముఖ్యమూలముయొక్క నిజమును మన యందోశన అభిప్రాయముగలిగి బాగుగ ప్రకటించబడుచున్నాను. కాంగ్రెసు సభలో కన్యావిషయమునకు బహుముఖ ప్రతినిధుల సామాజ్యము లహిష్కారము తిర్యగ్ మంగీకరింపవలసినది తెలియటకు సంతోషించుచున్నాను. ఇది బాగుగ కోనపొగించినచో కన్యావిషయమునకు ప్రతినిధులుగా జేయవలసిన కార్య ముండదు. దీని లాభము ముందు నాకు పూర్తిగా నమృతముగలదు. విశేషము బహిష్కారములవలన 1921 లో మనకు చేకూరిన అధికమును నేను మనము కోనుచున్నాను. ఇట్టికే మనము తిరిగి ప్రయత్నించుట ఆరక్యము.

భారతదేశములనిధిలోని బంగారమును

నిర్మూలము చేయుట

ఇండియా కాగితపుసోట్ల మూలభవముగా నున్న 2, 000 000 పానుల విలువగల బంగారమును బ్రిటీషు నాణెములు (స్టెర్లింగు) గా మార్చెదమని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించి యుండెరి. కానిగూర్చి బొమ్మాంజీగారి యభిప్రాయమును ప్రతినిధి యడిగెను. ఆజున యిట్లు బహుముఖమున జెప్పెను:— ఈ విషయమున నేను యెట్టియాశ్చర్యమును బొందుటలేదు. రెవన్న కానియిట్లుల అమృతములవలన మనకు 40 కోట్లు వచ్చునుగలిగించు చర్యలయిది అనుభవముగనే యున్నది. అమృతములను బంగారమును వైదేశములకు పంపక ఇంగ్లాండులోనే విక్రయించుటకు ప్రయత్నించుట గలదు. దీనివలన యీ విషయమునందుగల సత్యమును కప్పిబుచ్చుకొనుటకై, అసత్యము గూడ నూపించబడుచున్నది. ఈ బంగారమును వారు అధికార రీత్యా విదేశములకు పంపవచ్చునో, వారిస్థానే ఎక్స్‌చేంజి బ్యాంకుల మూలమున యావని బహుళములను నమృతము ప్రభుత్వమునకు గలదు. బంగారమునకు యిచ్చుడు అధికముధర రాగలదుగాన విక్రయించి అమృతమును స్టెర్లింగు రూపమున కడ్డీజేసినచో కడ్డీబట్టుని వెల్పు

చున్నాడు. సమాచార ఇండియాలో రకులను వ్యాపార కర్తలును, మోసపుచ్చనేరదు, కడ్డీలేక లోహరూపమున నిలవయున్న మూలభవమును కడ్డీకమ్మ సెక్యూరిటీలగా మార్చుటయే ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశమునుచూచి, వెండిరూపమున నిలవయున్న మూలభవమును రూపముల సెక్యూరిటీలకింద మార్చుట భర్తముగా నుండును ఇండియా ప్రభుత్వము వారు యిచ్చు టు యెత్తువకడ్డీల నిచ్చెదమని యున్న ప్రయత్నములను వాడుకగా న్నాయగాన, వెండి నిరూపణలు ఆ గా మార్చి కడ్డీజేయుట ఉత్తమరీత్యము. బంగారముధర చాలకాలము నుండి అధికముగానున్నది ఇప్పుడు నూతనముగా అధికమగుటలేదు మన మూలనిధినుండి బంగారమును విక్రయించు సరికటి యావకత్యక మగు ధరవచ్చుటలేదు. యెల్లప్పుడు ఒకే రీతిగా నున్నది. కాని అన్ని దేశములవారు వెండిని నాణెములుగా వాడుక జేయుచుండుటచే వెండి తగ్గుచున్నది. యుద్ధసమయమున ఇండియాలో వాడుటకు ఇంగ్లాండు దేశము అమెరికాదేశమునది యెక్కువధరము వెండిని కొనియుండెను. అందుచే అమెరికాయొక్క వెండినిలక కలిపియుండి, అత్యంతము పూర్తి జేసికొనుటకైనను అమెరికాదేశము యిప్పుడు వెండిని కొనుటలేదు. వెండికే మేల తగ్గిపోవుచున్నపుడు యెక్కువగా మన కెట్లవెండి నిలవాయుండుట వలనను, బంగారమును మనము యెక్కువగా నిలవలో నుండుటయొరకత్యమగుట చేతను, ఇండియా మంత్రిగారయో ప్రభుత్వము వారు నిలవాయున్న బంగారమును యెట్టిరూపమున కదల్చునాడెను. ఇందువలన ఫలితమున ఇండియాదేశము యిచ్చుకొను విలువను సమన్వయమున కట్టిబట్టుములను వెచ్చుకొనుచు, అప్పుడు 2,000,000 పానులను స్టెర్లింగు సెక్యూరిటీల రూపమున కమ్మక కడ్డీలకు నిలవజేసికొని యుండును. ఈ సెక్యూరిటీలకు అంతిమముగా వ్యాపారమునందు విలువ క్షీణించుచున్నది.

ఎగుమతి కన్న లేకుండుటచే ఇండియాలోని బంగారము యెక్కువకైన ఎక్స్‌చేంజి బ్యాంకుల ద్వారా ఇంగ్లాండునకు తీసికొని పోవలెను.

భారతీయుల సవమానపరచుట

బంగారమును ఇండియాలోను బహిష్కరముగా విక్రయించు ప్రయత్నములు, కానిని రూపాయి సెక్యూరిటీలగా మార్చుటకుండుటయు, కాని ఎగుమతి నాటక కట్టకపోవుటయు, ప్రభుత్వముయొక్క శాస్త్రబుద్ధియందు లోకమును నూచించుచున్నది. బంగారమును వైదేశమునకు పంపమని ప్రకటించుట భారతీయులను కష్టపరచుచుండుచుకొరకే. ఇది భారతీయుల కెంతయు అవమానకరము. ఈ విషయమును వారు గ్రహించగలరు. ఈ విశాళకరముకు కార్యమును జేయుటలో నేమియుద్దేశము గలదో? ఇంగ్లాండులో నిరుద్యోగుల సంఖ్య పెద్దదియగుటచేతను, వ్యాపారము తగ్గుచుండుటచేతను, అమెరికాదేశపు క్రానుకేటు ఇంగ్లాండుకు ప్రయోజనముగానున్నది. అసా, అమెరికాదేశములను బట్టి చూచినచో ఇంగ్లాండు స్టెర్లింగు (నాణెము) యొక్క విలువ తగ్గుచున్నది. అందుచే స్టెర్లింగు సెక్యూరిటీల విలువగూడ తగ్గును. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు, స్టెర్లింగును చాలదురద (ఇంగ్లాండునకు అపరికరము) గల వ్యాపారముయొక్క విలువ నశించునందే కాపాడ ప్రయత్నించుచున్నాడు. బ్రిటనులో సంబంధము గలిగినందులన, బ్రిటను అధికస్థితిని కాపాడు భారతమును భారతీయులు విధిగా తమకే తిచ్చిన వైదుర్యమునకు. క్రెస్సెన్ విషయమున మనకు జరుగు మోసములను అంతమాత్రము కలుగుటతో నిశించిన లాభముండదు. భారతీయులకు సంభుమువారు యీ ప్రయత్నములను ఖండించుటగాను ఒక బహిష్కర సభను జేయుటావశ్యకము. (బొమ్మాయి క్రాంతి)

వెల్లింగ్టన్ సిసిమా 958

1-12-28 శనివారము నుండి 7-12-28 తేది శుక్రవారము వరకు సాంకేతికము 6-15 గంటలకు రాత్రి 9-30 గంటలకు ప్రదర్శించబడును.

శనివారము, ఆదివారములందు మాటిని 6 గంటలకు 6-15 గంటలకు క్రొత్త మార్పులు రెండు అటలు ప్రదర్శించబడును. ప్రపంచ మంతటను అత్యంతమును కలుగ చేయుచున్న

వెరిల్స్ ఆఫ్ ది యూకాన్,

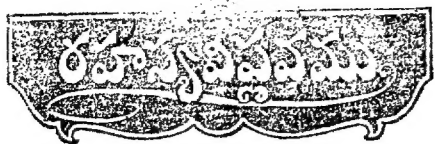
నాలుగవవారము 10, 11 కథలు 4 భాగములు. క్రొత్తగా తయారైన ఎడిషన్, కాపిన్ కడ్ ప్రధాన నటులకు 4, 5 కథలు రెండవ వారము 6 భాగములు గ్రామాంట్ గ్రాఫిక్ యూనివర్సల్ ఇంటర్ నేషనల్ న్యూస్ విసేదములు కూడచూపబడును.

వెలువడినది!

క్రొత్తనవల

వెలువడినది!!

(మనోమోహన కమగు డిటెక్టివ్ నవల) రహస్యములో రహస్యము తెలిసియు తెలియని కలికి వలపులో రహస్యము- వెళ కము- దెలుగని వింత పెండ్లిలో రహస్యము- జననికే బయవగు సంతానములో రహస్యము- సాహసచార్యములో రహస్యము. అద్భుత హత్యలలో రహస్యము- రహస్యగోపనములో రహస్యము- రహస్యజ్ఞేదనములో రహస్యము- భయపెట్టుటలో రహస్యము- బయలుపెట్టుటలో రహస్యము. మనసులో రహస్యము- మాటలో రహస్యము - ఇన్ని రహస్యములు చేరి యీ రహస్య విప్లవమైనది! ఇన్ని రహస్యములను భేదించినవాడే కర్తవ్యము!! చిత్రపటశోభితము. క్యాలికోబైండు. 274 పుటలు వెల పోస్టేజి గాక రు 1-8 0. (654) చందాదారులకు పోస్టేజిగాక రు1-0-0 మాత్రమే.

ఆంధ్ర ప్రచారిణీ గ్రంథనిలయము, కాకినాడ.

వెలస్వల్పము! ఫలమంత్యధికము!! ప్రతియొక్కరుతప్పక వాడతగినది!!!

పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్రములో వారి లోకమునందలి కర్మములను:—ఈ విశ్వము మిక్కిలి నిలువదొనకకాదు, కుంకుమపువ్వు, పచ్చకర్పూరము, అమూల్యమైన వనమాలికలుచేర్చి తయారుచేయబడినది. ఇంత విలువగల బొంబమునందలి మొదలు భాగ్యవంతులు వరకు కష్టములేక కొనుటకై 250-300 మూతలు (ల బుడ్డి 1-కి ధర 0-4-0 కే యివ్వబడుచున్నది. 6 బు 1-4-0. పా.కొను పోస్టాఫ్ఫాఫేరు. బిడ్డలు మొదలు పెద్దలవరకు సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికి అనుపాద్యమైన వాడవలెను. ఇవిగాక ఈ దిగువ తెలుపబడినవి అత్యద్భుతమగు గణమిచ్చును.

వ్యవస్థాపకసాయనము:—బలహీనము, రక్తములేనివారు, నిశ్శక్తులు, జ్ఞాపకశక్తిలేనివారు, అతి కాకము పలగు వ్యాధులు కలవారి కిదిరావలెనుమనండి. వైద్యశాస్త్రము వదురుటయేగాక మంచిర కృషిని, అద్భుతమైన ధాతువృద్ధినికలిగించును. 2-0-0

మహావృంధామలకతలము:—కండ్లుమంట, నిద్రలేమి, మనస్సుకు వ్యాధులము, విడువని తెలనొప్పి, మొదలు పనిచేయకుండుట మొదలగు శిరో, నేత్రరోగములను తప్పక వదుర్చును. 0-8-0

వృద్ధులహారము:—ఎట్టిరకము తీట, పొడ, ఎంతకాలము నుండియున్న నూడుపూటలలో మాడిపోవును. 0-4-0

వారికేరాంజనము: కండ్లలో ఎటువైపునీళ్లు కారుట, మనక గాయముడుట, కండ్లనొప్పి, కండ్లమంట మొదలగు: మాత్రమగును. 0-6-0

మా బొంబములన్నియు ధరస్వల్పము, ఫలమధికము. దీనినిజను ఒకసారి మాబొంబములు కొనినవారికే తెలియును.

పాశ్చాత్య వైద్యశాస్త్రములను, వైద్యశాలాధికారి, ప్రధానవైద్యులు.

శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు. మద్రాసుబాంధి:— 331, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

ముఖ్యగమనింపు:—బ్రాంచి అఫీసునుండి బొంబములు వి. పి. గా పంపబడవు. (2)

Delightfully Refreshing.

For Health and Beauty.

“ERASMIC”

SOAPS & PERFUMES.

“ERASMIC” Perfumers, LONDON. PARIS.

To Be Obtained From All Stores & Dealers.

ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయమున దొరకు అమూల్య గ్రంథములు

తెలక్ మహాశి యని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా. సత్యనా రాయణశాస్త్రి విరచితము)	...	2	4	0
హిందీబాలశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరు స్వయముగ హిందీనేర్చు కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)	...	0	6	0
హిందీ మొదటిపాఠము డిటెక్ట్	...	0	6	0
ఆంధ్రోద్యమము-ముదటి ఆయిదు ఆంధ్ర మహాజనసభల అహ్వనసంఘాధ్యక్ష అధ్యక్షకోపన్యాసములు శిర్ధానములు చిత్రపటములు కలిగినవి	...	1	8	0
శ్రీరామవిజయం-నాటకము 0 8 0 శాంతాంబ శ్రీధర్మబోధిని నాటకము	...	0	4	0
ఆరాధనవిధి 0 4 0 ఆత్మజ్ఞానా సంఘము (శివీయు విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితి)	...	0	8	0
శబ్దకోశము (విఘంట్యుల జేబులోనిముద్రనది)	...	1	4	0

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్ర ప్రతికా కార్యాలయము, 7, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

నాగపురమునకు మరలుడు

స్వరాజ్యపక్షమువారి కార్యకర్తలందఱు కార్యము మహాభక్తి నుభవించిన నాటినుండి ఎన్నికలు నుగియుచున్న నవ రాజ్యపక్షమునందలి నదివంతులను మేము విరివిగ ప్రకటించి యుండలేదని యెప్పుడు జెప్పకలరు. ఎన్నికలలో వాడు నా మర విజయము గాంచిరి. ఆ పక్షమునందు నందరు సంపూర్ణ విజయము పొందినట్లు భావించుచున్నాడు.

కాననభలలో నుండునంతకాలము కార్యము మాట మరువకూడ దని మొన్న నే వారికి హెచ్చరిక జేసియుంటిమి. కాననభల ద్వారా స్వరాజ్యము లభించగలదని వారు నిశ్చయముగాడలించుచో, వారికిరకు తగిన కృషిచేసి విజయము గాంచుటకు ప్రయత్నింపవచ్చును. వాడు పొందిన విజయమెట్టిదైన యిరులు కనుక జెందరు. ఇకముందు మనకు కార్యముతోను, అసహాయాధ్యు కార్యముతోను ఎక్కువ సంపర్కము కలుగుగాని, కాననభలతో గాదు.

అకార్యకమము కాకినాడలో తురల సంగీరింపబడి ఖాయబడుటగా జేయవలెను. దీనికి ప్రతికూల జోక డియ్యది బ్రహ్మాండమైన ప్రయత్నమనియు, ఒకనాళివచ్చును. విజయము అతిచేరువగా నుండెనయు నుడి నను.

అనగా గాంధీజీమార్కుకు కీర్తుకాలములో ఇచ్చియున్న స్వరాజ్యమురానున్నదని దెలిసిన సమయమున ఆయనవాడే స్వరాజ్యమురానునది యుండెనని యాతనిభావము. మనము రెండేడ్లుగాడి కాననభల చర్యను జూచుచుంటిమి. కాని యిందులకు యెప్పుడును ఇండియాదేశము స్వరాజ్యమున కలిచేదొడయ్యెనట్లుగా గన్పట్టుటలేదు. అంతేగాక, మహాత్ముడు నిర్బంధింపబడిన నాటినుండి జరుగుచున్న కార్యము కార్యకమమును బట్టిజూచినను స్వరాజ్యములభించుటగాని మహాత్ముని విడుదలగాని అతికీర్తుముగా జరుగునట్లు దోచుటలేదు. చలములేక స్థబ్దులుగానుండువారని నూచించు “మా ర్కు వ ల ద న ప త ము” (శో షేం జి పార్టీ) యను పేరున బహిష్కరణవాదులు విజయబడును మా కిచ్చునలేదు. ఈయందేశముతో కొన్ని నెలకొంటున్న శ్రీ. రాజగోపాలాచారిగారి ఉపన్యాసమును మేము విమర్శించితిమి ఆంధ్రేశాని మేము రాజగోపాలాచారిగారి పక్షమును విడిచిపెట్టి వలెననిగాని, ఆపక్షముయొక్క దైర్యమును చెడగొట్టి, వారినిజయమునకు భంగము కలిగించవలెనని గాని యుద్దేశము గలిగియుండలేదు. మేము ఆ పక్షమువారిలో చలమును గలిగించవలెనని భావించితిమి మహాత్ముడు జూచిన మార్గముకల్పనే మనకు విజయముచే కూరగలదని మేము నమ్ముచున్నాము.

బహిష్కరణ వాదులే మార్కు కలుపటకు యిచ్చునగుల వారని దెలిసికొనవలెను. వాతే భారత దేశమున గల పక్షితులను ప్రజేతెట్టి స్వరాజ్యమును సంపాదించ వలెనని పాటు బడుచున్నాడు. కాననభలలో బోయెనువారు, కొంతకాలము సహాయరాజరణమును రుచిచూచి, పివన వింక్తిజెంది, తిరిగి సభలలోనికి బోయి బ్రతిమాలుకొనుట యిచ్చునట్లు మొదలగు పూర్వపు పద్ధతుల ననుగరింప డలించుచున్నాడు. ఇదివరకు ప్రార్థనలకు తెదకింపులకు యెన్నడు లొంగని శిలావిగ్రహమునంటి ప్రభుత్వమును మరల పూర్వపు ఆమాత్యపద్ధతులతో కలిగింప నుంచుచున్నాడు. ఈపక్షమువారే నిజముగా మార్కులదనవారు విదేశీయుల పాలనకు లొంగియున్న దేశము స్వాతంత్ర్యము బడయుటకు ముఖ్యమైన స్వయంసహాయము, స్వార్థత్యాగము, ఆత్మవిశ్వాసము, గలపద్ధతుల ననుసరించు పక్షమునూది. పార్లమెంటరీ విధానము ఇండియాలో ప్రజేతెట్టుగరికి క్షీణదశయందుండెను. కాని, భారతదేశము యెప్పుడుకుండె షుద్ధైర్యము ఉత్సాహము సమృద్ధములు గలిగియుండెను. అట్టి భారతదేశము నకు పార్లమెంటరీ విధానము దుర్భగమగు పారతిత్వమును భారతదేశముతాన స్వయముగా సోదరభావము త్యాగము, సంఘనీత మొదలగు ఉన్నతభావములను నూచించు పరిపాలనాసంస్థల సేర్పరచుకొనును ఇట్టిభావములు సర్వవ్యాపకమగు కద్ధుధారణలన నూచింపబడును. ఇదియే సహాయరాజరణముయొక్క గమ్యస్థానము. నిర్భాణకార్యకమముయొక్క ప్రధానాశయము. ప్రస్తుతమున్న ప్రభుత్వ సంస్థలప్రక్కనే ప్రమేణ శోధకసంస్థలను భారతీయ పద్ధతులప్రకారము కాలముగ నిర్మించి చివరకు వాటికన్న యిది ఉత్తముగా ప్రకాశించి వాటిని పారదోలగలవు. దీనికి భయము అధికముగా కావలసియుండు నని కొందరు ఆటంకములను నూచింపగలరు. కాని భారతదేశమును స్వయంసహాయమునకు విడిచిపెట్టిచో నీనుస్థల నిర్మాణము ప్రభుత్వసంస్థల కనుభవ్యమును నందలి 100 ఏకాగ్రమైన అవసరము లేకండ

గోరకులను, ప్రభుత్వ ప్రారంభించబడిన కార్యములను జాబితాను క్రిందివలెగా ప్రభుత్వవ్యవహారమునందలి కార్యములను అనుసరించుచు తోచుచున్నది. భారతదేశము నందు స్వచ్ఛందపేద కాలాధిక్యముగా ఉభయము. అనేకులు తమంగుటగా ప్రవేశించుట వచ్చెదరు. కాన అన్ని వసూలు చట్టముగా నెరవేరును. ఇట్టి కార్యమునకు భారతీయులు తాము మాజీలు సంస్థలయందు చురు. నాగ పూరు కాంగ్రెసు మహాసభమును సహాయకారణ తీర్మానము సంతోషపూర్వకముగ ఆమోదించబడినపుడు పరిగ జూపించిరి. తిరిగి కాకినాడలో జాతీయము ఆమోదించబడునపుడు చూడ యా మాధ్యమ యేజీంచెదరిన నమ్మమున్నాను. నాగపూరునకు మరలను అనుటలో నిదియేభావము మహాత్ముడు మనమధ్యనుండున పుడు గల ఉత్సాహము, ఉద్రేకము ప్రేరణము గలిగి విజయము నకు ఒక అంగముగా మారవలె నుండు పరిస్థితులను మరల తేలెను. (జానపాయ ప్రాసము)

చెన్నపురి బజారుధరలు

డిసెంబరు 1-వ తేది శనివారము

(1) ధాన్యములు			
జనరాలు కా 1-1	రూ 45.0-0	మొత్తము	55.0-0 నుండు
బియ్యము బస్తా		మొత్తము	వరకు.
మనుకు తెనాలి	రూ 18.0-0	18.4 0	
తెనాలి	రూ 15.4-0	15.8 0	
జిల్లా	రూ 15.8-0	16.0 0	
రానులు కా. 164 బస్తా 1-1		8.8 0	
మత్తము	రూ 28.0-0	24.0 0	
(2) వస్తు ధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-1 205	రూ 12.0-0	రూ 18.4 0	
తెనాలి	రూ 10.4-0	11.4 0	
తెనాలి	రూ 12.4-0	12.12 0	
మినుములు	రూ 18.0-0	18.12 0	
జలము	రూ 7.8-0	7.12 0	
(3) నూనె వస్తువులు			
మత్తమునాన కా 1-1	రూ 178.0-0	180.0-0	
తెనాలి కా 1-1	రూ 14.0-0	24.0 0	
కొండాపురం నూనెకా 1-1	రూ 68.0-0	65.0 0	
యితర ప్రదేశము	రూ 58.0-0	60.0 0	
వేరునెనకనూనె గానుగ కా 1-1	రూ 188 మినుకనూనె 184		
అనుదము నూనె కా 1-1	రూ 180.0-0	185.0 0	
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయకాపు కా 1-1	రూ 280.0-0	285.0 0	
మారకాపు	రూ 285.0-0	288.0 0	
మిరపకాయలు (కుంబూరి) కా 1-1	రూ 90.0-0	105.0 0	
గుంటూరుపాండుకట్ట నీలిమందు మునుగ 1-1	రూ 40, 45		
కాగపానీ పాండుకట్ట	రూ 60, 65		
తెలుగు కా 1-1	రూ 48.0-0	60.0 0	
తిరిగిండు కా 1-1	రూ 85.0-0	56.0 0	
(5) ఇనుము			
పట్టాలు రఖం కా 1-1	రూ 88.0-0	84.0 0	
చదరం	రూ 84.0-0	86.0 0	
రవుండు	రూ 86.0-0	45.0 0	
(6) లోహములు			
వెండి 100 రుండు	రూ 78.0-0	80.0 0	
బంగారము, కుండు 1-1	రూ 24.8-0	25.0 0	
కరకు 1-1		15.12 0	
ఇత్తడి కా 1-1	రూ 290.0-0	295.0 0	
రాగి పిటా	రూ 820.0-0	885.0 0	
అస్కా చెక్కర బ 1-1	రూ 58.0-0		
(7) రంగులు అలిజరైను			
అవుకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రూ 150.0-0	
కొట్టికప్పుడు	డిగ్రీ	డిగ్రీ	

చాకులు - తాళములు
మంగళికత్తులు.
అభిషేకములకు వేయవలసినది. తెలుగునది
తెలుగు భరత్యులలాగున ప్రాయము.
బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్.
కట్టె అండ్ లాక్ మేకర్స్ etc.
1081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా)
మేక్రూఫీ అండ్ కో: "ఇంద్ర ప్రీతి" పెద్దాపురం.

మరవేశపుమరవప్
గమనింపుడు గమనింపుడు
తల్లిపాము తాగు పిల్లలకంటే పోతపాము తాగు పిల్లల మరణము 15 రోజులు అధికముగ నున్నట్లు ఆ దాక్షుడు మత్తుగానెత్తుకొంటికి యున్నాడు, గనుక పోతపాము మొదలగు కృత్రిమ అహారముల నెవ్వరూ ఆయుర్వేదభూషణ నోరి రామశాస్త్రులవారి

క్రీరవధాని
తల్లులకిచ్చినయడల
చవకా అద్భుతముగ గలుగును.
శీలి గుణ మత్యాకృత్యము. అతియోక్తికాదు.
రాత్రినెదిరిన వుదయమునకే గుణ మిచ్చినవార లనేకులుగలరు.
బుడ్డి 15 రోజులు 1-8-0. బి. పి. సహ రూ 2-0-0.
ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

నూతన ప్రచురములు
బమ్మెర పోతనామాన్యప్రణేతము
చంద్రబాగవతము 1-1 రూ 0-0-0
డిటా మేలుపాక 2 సంపుటములు రూ 0-0-0
ఆంధ్రబ్రహ్మాండపురాణము 1-1 రూ 5-0-0
అనందరంగరాట్టండము 1-1 రూ 1-8-0
అనంతనిఘండము 1-1 రూ 0-14-0
అప్పకవియము 1-1 రూ 2-8-0
అధర్వణకావ్యము, పటిక 1-1 రూ 1-0-0
ఇంకను అనేక సంస్కృతాంధ్రగ్రంథములు మానద్దకావను. కృత్యాలగులు మాదకోరికాదు.
వావిళ్ల - రామస్వామిశాస్త్రులు అండ్ సన్స్,
292, ఎస్. ట్రేడ్, చెన్నపట్నం.

పేరుపొందిన అన్నిరకములు
నెప్పును పాన్ టెన్ కలములకు
గోదావరిజిల్లాకు మాకు పోతపామునీ యిగ్గిపు నైకిలు అండు మోటారు యంత్రాంగం అండు కంపెనీవా రిచ్చియున్నాడు. కాన అనేకగాను చిల్లరగాను కొనవలసిన నిర్వహణ యంత్రము మాకు ప్రాసిన యంత్రవిగ్రహముల తెలుపుచును.
ఇంకా మానద్ద బ్రాహ్మణుల స్వామి వారు మెన్ ప్లీటూ లాంపులు, సబ్బులు, పాకేకపీపములు కేగురులు బ్యాటు లైగా వేద రీ సాహసము, సరసమైనభూలకు వికరమునున్నాడు.
వై. కష్టమూర్తి, అండుసమస్త
జనరల వర్తకము, 1/18 మెయిన్ రోడ్డు, రాజమండ్రి,
(రాంచి కొత్తపేట, రజోలతాలాకా.

లితావలి సంగ్రహము
పూర్వజిత గ్రంథములన్నిటిని కొద్ది ప్రాసిన యద్ధింధము. ఇందురా: పాతము 81 సా. పాము అంధారం కాలమున, లాభవైములు, భావలకోల్లలు, క్రొత్తకోల్లలు, నూటికి నూరు పరిమితులు, మత్యాల గుర్రములు, ఏనుగుల పూవులు, లెక్కలు - ఛాయా, క్రొత్త, దళాం, భిన్నాం, రీసముగ తే. క్రొత్తములు. ఇందులము, మనములము, ఇంక శిష్యులని గావు. చక్కని అట్టలైదు. రూ 1-0-0
పుచ్చా వెంకట్రామయ్య
దంతలాడు అంధారం. కొల్లిరేపాపు గుంటూరుజిల్లా.

SIGHT RESTORED
A Sure Remedy of Nature for all Eye-diseases. Cures Cataract, Glaucoma, etc., without knife. No failure; absolutely safe; highest testimony. Particulars free.
L. H. SELLER, D. Samta (Pangal)

SANTI OIL
Simple, harmless, external application for functional weakness, Loss of Manhood, etc. No irritation, no discolouring, no bad smell. Particulars free. Correspondence confidential.
HEALTH HOME, D. Samta (Bengal).

6 వ కూర్పు కేట్లాగు ఇచ్చాం

మాచే తయారగు పువ్వుగాక కలములు, వైకృతములు, యిమిషన్ కేపులు, నీలము, పచ్చము, తెలుపుకొమ్మ ప్రతిగాయిన్ని 14 పైములీర్చి గారంటిగా మంపాడును నగుట చూచి స్పెషిలీవో పార్శ్వము పువ్వులని రి దినములలో వండి వ్రైము వాడనుమర వేదము.

3. గోపాలస్వామి శెట్టి అందు సన్,
సెంటు తామస్ మాంటు పోస్టు.
Saint Thoms Mount P. O.
బైరాగి చిటికీలు

ఇందు గొప్పమహాత్ములగున నుంపాప్తమైన అనేక మమనాంశుక్తిములు, కుద్ధక్రియలు, అద్భుత వైద్యరహస్యములు గలవు. ఈగ్రంథము లోకోపకార ర్థమై ప్రచురింపబడినది. ఇది శత్రువులకు శిష్టకృత్యంధకరక దుష్టయొ. సారి చదివిన తెలియను. ఎల్ల సును బోధనగును. ముద్రతైలిని ప్రాయమునది. తిప్పకండుచు. ఇందలి పదమునాంశుక్తిములు చేసి మఖింపును. బి. ప్రతి పోస్టుఖర్చు కాక 0-8-0. 1098
"తె. దు. పు. ఓ కేసారి కొనిన పోస్టుఖర్చులు విరమము."
అంధ్ర గ్రంథాలయము, విజయనగరం.

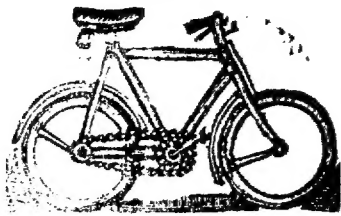
చేంబర్లెన్ గారి దగ్గు నివారిణి
దగ్గు, జలుబు, కాక వాయువు అను బిడ్డలకు వచ్చు రోగము, గొంతుపుండు గొంతురాపు, రొమ్ముపడి సెయి, కుక్కదగ్గును, అన్ని రకముల గొంతు వ్యాధులు మొదలగునవి నటా మంచి లై పోవును, అన్ని బాగా లలో విక్రయించ బడుచున్నది. (2)

CHAMBERLAIN'S COUGH REMEDY
Cures Coughs, Colds, CROUP, WHOOPING COUGH, HOARSENESS, BRONCHITIS, SORE THROAT, INFLUENZA, INCIPIENT CONSUMPTION AND ALL DISEASES OF THE THROAT AND LUNGS.
Manufactured by Chamberlain Medicine Co., Des Moines, Iowa, U.S.A.
SMALL SIZE.

Rolled Gold Bracelet Watch
రోల్ గోల్డ్ బంగారు బేస్ లెట్ వాచ్
(ఇంగ్లీష్ మోస్తరు చేతిగడియారము)
ఈ గడియారము మంచి దృఢమైన సామాన్యలోన, చూ అట్టమైన చిత్రములతో తయారచేయబడినది. చూచుటకు హేమధర గల గడియారముల కనబడును. నది యగు గంటకు చూపు మంచి గడియారము. శ్రీ పునము దీని చేతిలో ధరించయెడల చేతికి బంగారపు ఆభరణము వలె అందముగా నుండును. గడియారము మొదలు చేతిగోలును వరకు అన్నియు రోల్ గోల్డ్ క్యారిట్టు బంగారంతో చేయబడి నందున అండు బంగారపు గడియారమువలె నుండును. బంగారు వన్నెకు 2 సంవత్సరముల పూచీ ఇచ్చ్యలము. శ్రీ గో చేతిగోలును అయినదివల్ల పెద్దచేతులను, చిన్న చేతులను, ఈగడియారమును ధరించుకొనవచ్చును. అందమైన కట్టుబాట్టులో పరిగడియారము ఉంచబడి యుండును.
రోల్ గోల్డ్ గడియారము చేతిలో కట్టుకొను బేస్ లెట్ గోలునుతో ధర రూ 8-0-0
4 సంవత్సరములు గ్యారంటి యిచ్చుచును.
లండన్ స్విస్ వాచ్ కంపెనీ,
పోస్టు బాక్సు నెం. 328, మాంటురోడ్ మద్రాస్.

హావర్న్ అడ్వాన్సు

హార్వన్ ఆన్ హాంబర్
నైకిల్స్

ప్రశ్న:—అనుభవజ్ఞులైన వారు గొట్టములలో చేయబడినది. ఇట్టివాడిని అనుభవజ్ఞుల మునుపు ప్రతి అనుభవములచే విసిరవలెను. సమాధి:—మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను, మేమును ముందు కమ్యూనిటీలో చేయబడినది. అనుభవజ్ఞులను 24". ప్రశ్న:—అనుభవజ్ఞులను అనుభవజ్ఞుల మునుపు ప్రతి అనుభవములచే విసిరవలెను. సమాధి:—మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను, మేమును ముందు కమ్యూనిటీలో చేయబడినది. అనుభవజ్ఞులను 24".

రేజరు నైకిల్స్ ఎమ్. మాడల్

సాదరణ 24" (ప్రశ్న నామము ఎమ్. మాడల్. అనుభవజ్ఞులను అనుభవజ్ఞుల మునుపు ప్రతి అనుభవములచే విసిరవలెను. సమాధి:—మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను, మేమును ముందు కమ్యూనిటీలో చేయబడినది. అనుభవజ్ఞులను 24".

సూపర్ నైకిల్స్

మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను అనుభవజ్ఞుల మునుపు ప్రతి అనుభవములచే విసిరవలెను. సమాధి:—మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను, మేమును ముందు కమ్యూనిటీలో చేయబడినది. అనుభవజ్ఞులను 24".

మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను అనుభవజ్ఞుల మునుపు ప్రతి అనుభవములచే విసిరవలెను. సమాధి:—మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను, మేమును ముందు కమ్యూనిటీలో చేయబడినది. అనుభవజ్ఞులను 24".

మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను అనుభవజ్ఞుల మునుపు ప్రతి అనుభవములచే విసిరవలెను. సమాధి:—మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను, మేమును ముందు కమ్యూనిటీలో చేయబడినది. అనుభవజ్ఞులను 24".

బోనాఫైడ్ వర్తకులకు ప్రత్యేక ధరలు గలవు

మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను అనుభవజ్ఞుల మునుపు ప్రతి అనుభవములచే విసిరవలెను. సమాధి:—మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను, మేమును ముందు కమ్యూనిటీలో చేయబడినది. అనుభవజ్ఞులను 24".

మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను అనుభవజ్ఞుల మునుపు ప్రతి అనుభవములచే విసిరవలెను. సమాధి:—మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను, మేమును ముందు కమ్యూనిటీలో చేయబడినది. అనుభవజ్ఞులను 24".

మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను అనుభవజ్ఞుల మునుపు ప్రతి అనుభవములచే విసిరవలెను. సమాధి:—మేముకాదు అనుభవజ్ఞులను, మేమును ముందు కమ్యూనిటీలో చేయబడినది. అనుభవజ్ఞులను 24".

రామ్ నాయక్ అండు కో, 13 అండు 14 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Powell's Extract of Golden

3421

పవలుగారి అమోఘమైన గెనో

నెగ రోగమునకు

అద్భుతమైన గుణ మిచ్చును.

అంగ్ల; ఆయుర్వేద ఔషధములనుండి తయారుచేయబడినది.

నెగ రోగము, మేహరోగములు, మూత్రాశయము, మూత్రపిండములయొక్క వాపు, శుక్లవర్ణము, బలహీనము, వీపులో నొప్పి మొదలగు వాటిని ఇది నమ్మకముగా కురుపునట్టి దివ్యౌషధము.

గుణము:— 6 మోతాదుల గెనోను పుచ్చుకొనిన తక్షణమే ప్రవణము తిప్పక నిలుచును. మరియు మూత్రసంబంధమైన చిక్కులన్నియు మాయమగును. మూత్రమందుండు మంటకూడ తగ్గును. దానియొక్క గుణము తెలియుటకై ఒకసారి దానిని వాడవలెను.

తీక్షణమైన వ్యాధికి బుడ్డి నెం 1 ఒకటికి ధర రూ. 1-4-0

దీర్ఘవ్యాధికి బుడ్డి నెం 2 ఒకటికి ధర రూ. 1-8-0

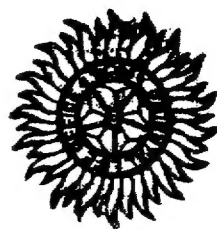
మా దివ్యౌషధములు సుప్రసిద్ధమైన కణామలన్నిటిలోను దొరకును.

మా చిత్రచిహ్నపు క్యాటలాగునకై వ్రాయుడు.

ఈ త్రరము లన్నియు అంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

N. Powell & Co.,

Manufacturing Chemists,
Lamington Road, Bombay.

ఓరియంటల్ గెనో
రూ మెంటు సెక్యూరిటీ
రిటీలైఫ్ అస్సూరన్సు
కంపెనీ లిమిటెడ్.

(1874 సంవత్సరమున హిందూ దేశమునందు ంకాల్పాన్ని
తేలు చేయబడినది.)

హెడ్ ఆఫీసు, బొంబాయి.

పూచీగా 3 విధముల లాభముగల పాలన
ముసలితనమునందు, కుటుంబసంగక్షణమునకు అగు
కూలముగా నుండునట్లు ఒక కొత్త సమాప్తమైన

భీమాపద్ధతిని

672

ఈకంపెనీ ఏర్పాటుచేసియున్నది

ఈ ఆకర్షించే పాలన ప్రకారము పూచీ
యివ్వబడు లాభములేవన,

(1) 25 సంవత్సరాల వరకు సంభవించు విషయము
ముగియవలెను అంగీకరించిన ఒక పెద్ద మొత్తము చెల్లించ
బడును.

(2) నిర్ణయము పూర్తి అగువరకు దీనిని నియంత్రించు
విషయములో చెల్లించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము
నడుగా ఏర్పాటుకారము చెల్లించబడును.

25 సంవత్సరాల వరకు సంభవించిన మొద
టియిచ్చుటకు తీర్మానించబడిన సొమ్ముకు సమానమైన సొమ్ము
చెల్లించబడును.

ఈలాభములతోకూడి పాలనదారుడు తక్షణమున్న
ఈఅమోఘమైన లాభములను పొందుటకు అర్హుడు.

ఏమియినను 25 సంవత్సరాలవరకును లేక వరకు గాల
మువరకును చెల్లించవలెను.

వివరములకు ఈదిగువ చిరునామాలకు వ్రాయవలెను
Oriental Assurance Buildings } F. E. Vaid
Post Box No. 8, Madras. } Branch Secy,
Bangalore Branch:—St Mark's Road,
Bangalore
Tri vandrum Branch:—Trivandrum.

దే హా ము

అందువిషయమున అవరిమిత మగు
జాగ్రత్త శ్రేమస్కరము. అట్లు ఆరోగ్యము
గురమానంద మని ఎల్లరున్నా చెప్పుచున్నా
రు కదా, ఇందుకుగాను
ఆతంకనిగ్రహమూత్రలరుడుపయోగించవలెను
క్రయం 32 కి 1 రూపాయ మాత్రమే
మాత్రము చిన్నవి గాని అద్భుతగుణములు
వాటిల్లురు.

వ్యయము:—
ఆతంకనిగ్రహ ఔషధాలముము

28 బాడ్వే, మదరాసు.

అని వ్రాయండి.

టిక్ - టాక్ అను గడియారము

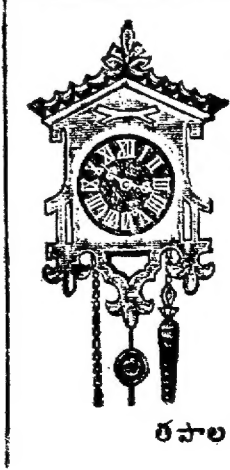
ఇది నూతనముగ తయారైన దేశములో తయారుచేయబడినది. ఇది
గోడకు తగిలించుటకు మిగుల అందముగను, సాగనుగనుకొందును.

అందులో కనుబరచి యుండు ప్రకార
మే మిక్కిలి అందముగనుండును. నూత
నముగ తయారు చేయబడి, ఎల్ల కాల
మును బాగుగ పని చేయును. చాల కాల
ము నవ్వుకముగ పని చేయును. ఎల్లప్పుడు
ను ఉపయోగించుము.

టిక్ - టాక్
ధర 1-కి రూ 3-0-0

తపాల ఖర్చులు ప్రత్యేకము

వి. ఎస్. వాచ్ కంపెనీ
తపాల పెట్టె నం. 105, మదరాస్.

అమృతాంజనము డి.ప్రో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 వేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

1045